

de florijn

nederlands tijdschrift voor munten-verzamelaars
uitgave van de federatie van numismatische kringen

6

januari 1973

E. TEN KATE JZN.

ANTIQUAIR

ZWOLLE

Sassenstraat 72

Tel.: 05200-15759

oude munten

boeken en catalogi

oude land- en stedekaarten

topografische prenten

antiquiteiten

Mevius & Hirschhorn INTERNATIONAL
AMSTERDAM

UTRECHTSESTRAAT 33, tel. 020-255736
munten, boeken, albums etc.
bankbiljetten, gouden munten

Vertegenwoordigers van talloze uitgevers,
o.a. Whitman, Malter-Westerfield,
Bonanza-Press, Seaby, Spink,
Beckenbauer e.v.a.,
alsmede van „Coindex”.

Munten- en/of boekenlijsten op aanvraag.
Vraag inlichtingen betr. onze
abonnement-service op nieuwe munten met 10 % korting!

NUMISMAAT & KUNSTHANDEL
„DE SNEEKER VLIAGER”

munten, penningen,
topografische prenten,
boekwerken, antiquiteiten

tevens bieden wij u een uitgebreide collectie
Nederlandse en Buitenlandse bankbiljetten

JILLE B. WESTERHOF

Nauwe Noorderhorne 18, Sneek Telefoon 05150-7198, b.g.g. 6866
Maandags gesloten

het geheel of gedeeltelijk overnemen van de inhoud, ook in gewijzigde vorm, is verboden, tenzij met schriftelijke toestemming van de redaktie.

redaktie: P. C. Korteweg, Enkstraat 10, Zwolle, tel. 05200-14739 (huis),
ir. J. Koning, T. Kuik, mr. J. R. Voûte,
J. C. v. d. Wis, Kornalijnlaan 64, Groningen, tel. 050-181524 (huis)

advertenties en abonnementen: T. Kuik, Postbus 39 Kampen, tel. 05202-4180
postgirorekening 80.59.02 van de Algemene Bank Nederland te Kampen, t.n.v.
T. Kuik, inzake De Florijn te Kampen (banknummer 59.69.28.688)

abonnementsprijs f 10,— per jaar (een abonnement loopt van 1 januari tot 1 januari)
bij buitenlandse abonnementen worden de portokosten in rekening gebracht
losse nummers f 3,—
advertenties f 75,— per kwart pagina excl. B.T.W.

verschijnt 5 x per jaar, te weten in januari, maart, mei, september, november
uiterste datum voor opgave advertenties, agenda's en inleveren kopij:
de 1e van de voorafgaande maand.

NIEUWJAAR 1973

De eerste jaargang van De Florijn is voltooid.
Vijf nummers zijn verschenen in 1972, tezamen 104 bladzijden vormend.
Nummer 6, het januarinummer van 1973, is gestoken in een ietwat gewijzigd jasje.

Het aantal abonnees heeft per 1 januari 1973 de 500 overschreden. Een mijlpaal. (De prognose voor deze datum was een jaar geleden 250 ! Nu is dus reeds het dubbele aantal bereikt).
Hieruit blijkt wel, dat De Florijn bepaald in een behoefte voorziet.

De redaktie dankt alle - vooral de stille - medewerkers voor het vele werk, dat zij in 1972 voor De Florijn deden.

En zij doet in 1973 opnieuw een beroep op uw aller medewerking !
Wij moeten De Florijn gezamenlijk maken; wij allen zijn immers samen De Florijn !

Gezamenlijk zullen wij trachten, het gehalte ervan zo mogelijk nog op te voeren.

Door het inschakelen van nog te benoemen correspondenten zal de nieuws-uitwisseling met de verschillende Kringen, nog aanmerkelijk bevorderd kunnen worden.

Dan, een hartelijk woord van welkom aan de nieuwe Numismatische Kringen "Utrecht", "Lisse" en "Land van Ravenstein".

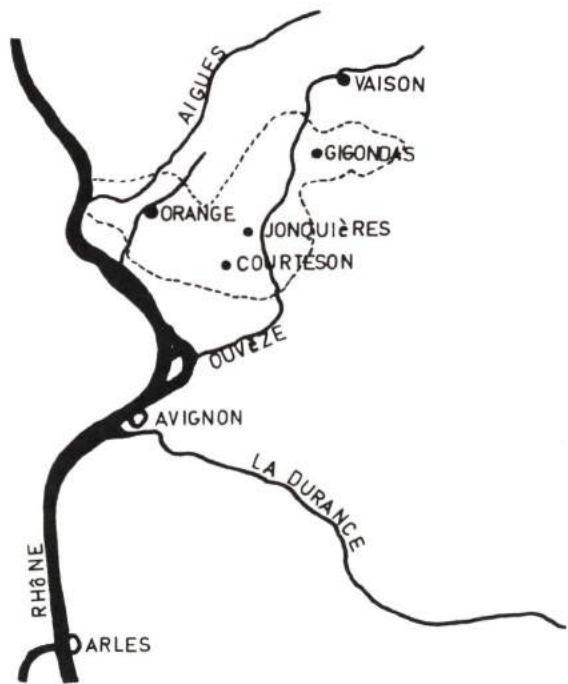
Alle lezers, abonnees of toekomstige abonnees, handelaren, adverteerders, kopy-leveranciers, onze drukker, 's Rijks Munt, het Penningkabinet en het Koninklijk Genootschap, kortom allen die met munten te maken hebben: de redaktie wenst u

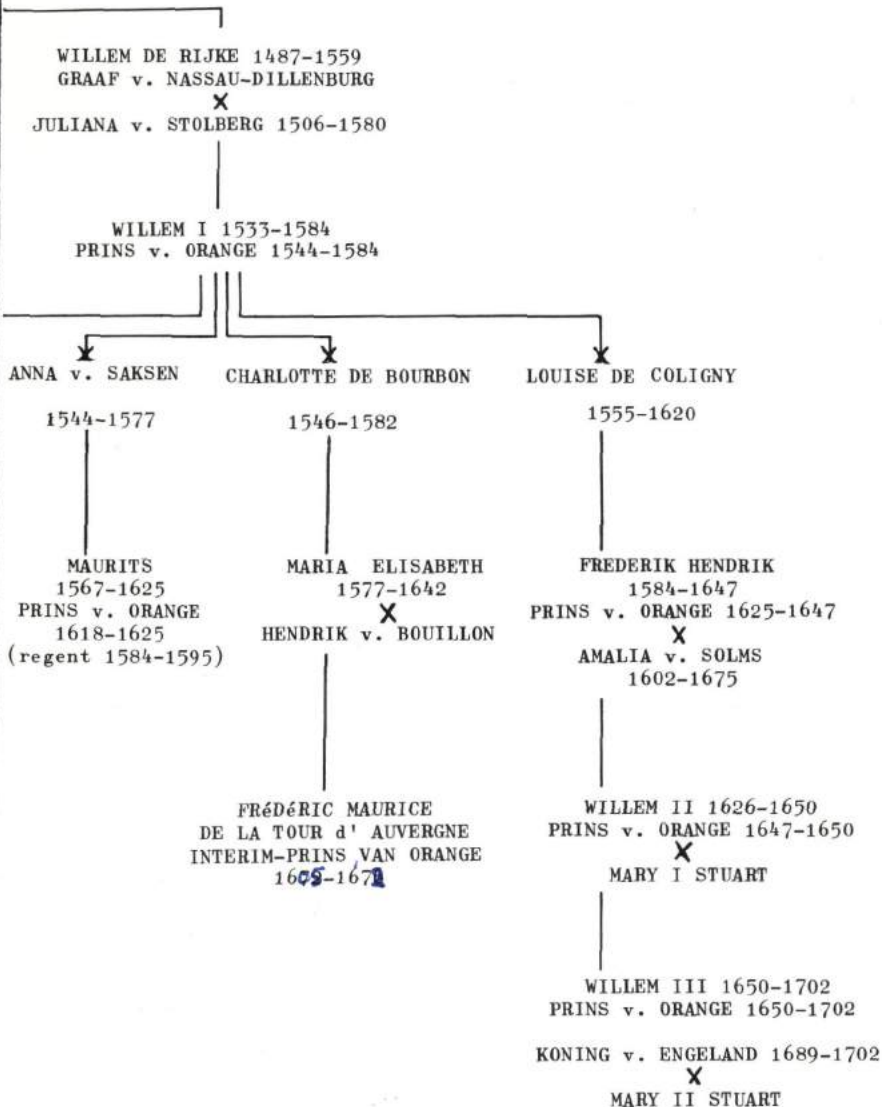
e e n v o o r s p o e d i g 1 9 7 3 !

JAN II DE CHALON
1475-1502
X
PHILIBERTE v. LUXEMBURG
|
PHILIBERT DE CHALON
PRINS v. ORANGE
1502-1530

JAN V 1455-1516
GRAAF v. NASSAU-DILLENBURG
VIANDEN EN DIETZ
|
HENDRIK III 1483-1538
GRAAF v. NASSAU, HEER v. BREDA
X
CLAUDE DE CHALON † 1521
|
REINIER
X
ANNA v. LOTHARINGEN
PRINS v. ORANGE 1530-1544

X
ANNA v. EGMOND
(v. Buren)
1533-1558
|
PHILIPS WILLEM
1554-1618
PRINS V. ORANGE
1584-1618
X
ELEONORA v. BOURBON
CONDÉ

DE MUNTEN VAN HET PRINSDOM ORANGE ONDER HET HUIS NASSAU

Voor ons Nederlanders heeft Oranje altijd een speciale betekenis gehad, althans sedert de laatste 400 jaar. We roepen bij hoogtijdagen en bij nationale noodtoestanden Oranje Boven, dankbaar voor de Oranje z o n hangen we Oranje wimpels boven onze vlag, we noemden een grote rivier in Zuidelijk Afrika de Oranje rivier en kennen de Oranje Vrijstaat, w e hebben Oranjesluis, een Oranje Nassau Oord, een Oranje woud, doopten een dorp in Amerika Oranje, vochten in een regiment Oranje-Gelderland en luisterden naar Radio Oranje. En nu horen we in Ulster weer van de Oranje Loge praten.

We weten allemaal dat onze relatie met Orange via het huis Nassau komt, maar de meesten onzer weten niet precies hoe die relatie tot stand gekomen is.

Orange ligt als een klein stadje ongeveer 5 km. van de Rhône en een kilometer of twintig noordelijk van Avignon (6 km. zuidwaarts is een klein wijngedebiet, Châteauneuf du Pape).

Het was al voor de komst der Romeinen een Gallische nederzetting, werd in de Romeinse tijd een grote stad met driemaal meer inwoners dan nu. Het prachtige amfitheater en de uit 49 voor Christus daterende Triomfboog getuigen daar nu nog van.

Het Arausio der Romeinen werd "Orange". Verwoest door Westgoten e n Bourgondiërs, bezet door Saracenen kreeg het weer bekendheid door een in de schemer der historie verhulde figuur: Willem met de korte neus (au court nez) die als Paladijn van Karel de Grote het veroverde e n Graaf van Orange werd.

Al in de Vroege Middeleeuwen kreeg het van de Duitse Keizer muntrecht. Achtereenvolgens regeerden er de huizen Nice, Montpellier, Beaux en Chalon. In 1182 werd het door Frederik Barbarossa tot souverain Prinsdom verheven.

De laatste vorst uit het huis Chalon was Philibert, een zeer begaafd legeraanvoerder in dienst van Karel V. Onder Karels vanen streed hij tegen Frans I van Frankrijk, en in Italië. Hij werd onderkoning van Napels, en stierf ongehuwd op 28-jarige leeftijd, in 1530. Hij had slechts een zuster, Claude, die gehuwd was met Hendrik III van Nassau, Heer van Breda (dat hij geërfd had van zijn grootmoeder Johanna van Polanen). Hun zoon Reinier, geboren op 5 februari 1519, werd bij testament door Philibert tot zijn erfgenaam benoemd, terwijl zijn moeder alleen het vruchtgebruik van Chalon kreeg. Reinier moest dan wel de titels van Chalon en Orange vóór die van Nassau voeren. De wapenspreuk van Philibert, "Je maintiendrai Chalon" veranderde hij in "Je maintiendrai Nassau". In onze geschiedenisboekjes vinden wij hem steeds René van Chalon genoemd.

Deze Reinier was de eerste Nederlandse Prins van Oranje, geboren te Breda. Na de dood van zijn vader in 1538 erfde hij ook de goederen van zijn vader en werd hij door de Keizer benoemd tot Stadhouder van Holland en Zeeland, een ambt dat ook zijn vader had bekleed. Hij was een bekwaam officier en werd na de inlijving van Gelre in 1543 ook Stadhouder van Gelderland. Tegen Frankrijk uitgetrokken sneuvelde hij bij St. Dizier (in Champagne) in juli 1544. Behalve een onwettige zoon, Palamedes, had hij nog een dochtertje dat toen echter al gestorven was.

Zijn neef Willem van Nassau werd zijn universeel erfgenaam, maar zijn weduwe zou het vruchtgebruik van al de bezittingen hebben tot haar dood, of eventueel volgend huwelijk.

In 1548 huwde zij met Philips van Croy, de Hertog van Aarschot en vanaf dat moment was de jonge Willem een rijk man. Maar al was hij de jure (volgens het recht) Prins van Oranje, hij had er niets te zeggen. Reinier zelf had zijn Prinsdom nimmer gezien, en evenmin bezeten. Na zijn vaders dood betwistte zijn moeder Philiberte van Luxemburg hem de erfenis, die zij tenslotte voor een zacht prijsje wederrechtelijk van de hand deed.

Toen Karel V eindelijk vrede sloot met de Franse Koning, vergat hij de belangen van zijn trouwe dienaren niet. Bij de Vrede van Cateau-Cambrésis (3-4-1559) kreeg Willem zijn prinsdom weer terug.

Men moet zich van dat Prinsdom geen al te grote voorstelling maken. Het is niet veel groter dan het eiland Terschelling, een 30 km. lange en 15 km. brede strook. Behalve Orange liggen er nog 3 heel kleine dorpjes in, Jonquières, Courteson en Gigondas. Het ligt als een enclave in het Comtat Venaissin. Bij de deling van het Rijk van Karel de Grote kwam het aan Lotharius, en bij hun pogingen om van Frankrijk een eenheidsstaat te maken kwam het meerdere malen tijdelijk in Franse handen, voordat het in 1702 definitief Frans werd.

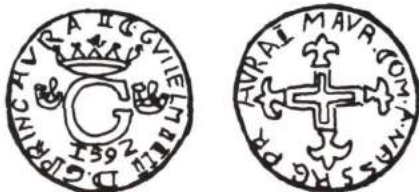
In 1566 liet Willem er ter bevestiging van zijn muntrecht een drietal munten slaan, een ecu, waarvan nog slechts één exemplaar bewaard gebleven is (in het Koninklijk Penningkabinet) en een obool, een halve denier: het laatste stuk is ook in goud bekend. Nadien is er onder zijn regering in Orange niet meer gemunt. Zijn zeggenschap was er bovendien maar zeer beperkt. In werkelijkheid regeerde de Protestantse partij rond Hector de Blason, die meer op eigen belang uit was dan op de belangen en de bedoelingen van de Prins. Hoewel in feite Stadhouder van de Prins, weigerde Willem hem als zodanig te erkennen.

Nadat op instigatie van Philips II een fanatieke Waal de Prins op 14 juli 1584 had vermoord, werd hij in Orange rechtens opgevolgd door zijn oudste zoon, Philips Willem. Deze was echter bij het begin van de opstand als 13-jarige jongen te Leuven - waar hij studeerde - door Alva's dienaren van zijn bed gelicht en gevangelijk naar Spanje gevoerd. Pas in 1597 werd hij op voorspraak van Albertus van Oostenrijk en de latere Philips III, weer vrijgelaten. Zijn halfbroer Maurits werd Regent. Deze erkende tenslotte in 1588 Hector de Mirabel, Heer van Blason, als Stadhouder maar zeker niet van harte. Maar Hector hield al tien jaar het Kasteel bezet, en brandschatte de katholieke omgeving.

Het jaar daarop laaide in Frankrijk, na de moord op Hendrik III, de burgeroorlog op. Karel Emanuel van Savoye, de bevelhebber van de Ligue in het zuiden, trok met zijn leger door de Provence, en niet zonder reden benauwde dat de protestanten in Orange. Hector besloot de vestingwerken te versterken, maar beschikte niet over de nodige gelden. Ter versterking van de krijgskas werd de Munt heropend (17 augustus 1591).

De Munt werd verpacht aan Antoine de la Boisse en Vincent Aubert, die het recht kregen zilveren en biljoen munten te slaan. De instructie liet voor de zilver stukken al een 4% lager gehalte en bovendien een lager gewicht toe dan de gelijknamige munten van de Franse Koning, maar zij werden niet geslagen.

In biljoen sloeg men een dubbele Parijse stuiver en een oord, beide aanzienlijk inferieur aan de overeenkomstige koningsmunten en nog aanmerkelijk slechter dan de naburige feodale munthuizen plachten te doen. De dubbele stuiver of pinatelle toonde op de voorzijde een gekroonde G met aan weerszijde een hoorn, op de keerzijde een leliekruis.

Het was kennelijk een nabootsing van de pinatelles die Paus Gregorius IV te Avignon liet slaan, de liard was min of meer van het Franse type. Ten gevolge van de slechte kwaliteit - zowel uiterlijk als innerlijk - van deze stukken regende het al gauw protesten. De inwoners van de naburige steden wilden het geld niet aannemen, zodat de Raad van de stad Orange op 9 februari 1592 besloot de Stadhouder te verzoeken voortaan betere stukken te slaan.

Vrij kort daarna werd het munthuis gesloten, want op 22 november van hetzelfde jaar - zo vermeldt het archief van Orange - werden de werktuigen van de munt verkocht aan een koopman uit Avignon en aan de muntmeester van Mondragon. Het zou tot 1607 duren voor er weer te Orange werd gemunt.

In 1596 was Hector de Mirabel gestorven en werd zijn zoon Alexander door het Parlement tot zijn opvolger benoemd, tegen de zin van Maurits, maar met steun van de Franse Koning.

Maar toen Philips Willem zich verloofde met de Franse Prinses Eleonora van Bourbon was het met de hoge sprongen van de Stadhouder gedaan. Bij zijn eerste bezoek aan Orange, kort na zijn vrijlating, had Philips Willem al gepoogd zich van Blaçon te ontdoen, maar nu, in 1603 lukte het dan toch en ontruimde de gehate Stadhouder onder Franse druk het kasteel en het prinsdom.

In 1606 huwde de Prins zijn Eleonora en verbleef geruime tijd in zijn gebied. In 1608 is hij weer in Brussel, maar in 1615 verschijnt hij weer in Orange, de Munt wordt heropend en er worden behoorlijke munten geslagen.

Terwijl de muntslag van 1592 op de ene zijde Philips Willem en op de andere zijde Maurits als regent vermeldde, worden nu op eigen naam in goud de dubbele en enkele pistool geslagen, in zilver de ecu, de kwart ecu of teston en de halve franc alsook een halve teston en tenslotte nog een halve ecu of douzaine, zonder jaar, en in biljoen een liard met een gekroonde P.

In 1618 overleed Philips Willem en werd te Diest begraven.

Maurits volgde hem op en zette de muntslag voort: dubbele en enkele pistolen, een gouden ecu, de zilveren ecu van 3 franc, de halve en de kwart ecu, de halve franc op eigen naam en wapen, en een liard, nabootsing van de liard van Marie de Montpensier, Princes van Dombes.

(wordt vervolgd)

VEILING JAKES SCHULMAN N.V. HOOG, HOGER, HOOGST!

Onder grote belangstelling vond van 20 t/m 23 november 1972 in het Carltonhotel te Amsterdam de jaarlijkse veiling van munten en penningen plaats onder leiding van de firma J. Schulman N.V. Een bijzonderheid bij deze veiling was, dat de beide zonen van de heer J. Schulman voor het eerst zelfstandig geveild hebben.

In het Carltonhotel waren op sommige momenten ca. 500 verzamelaars en handelaren aanwezig, die behalve uit ons land afkomstig waren uit België, Denemarken, Engeland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Spanje en Zwitserland. De heer J. Schulman zag zich zelfs gedwongen er een extra zaal bij te huren. Daarnaast waren er nog zo'n 900 schriftelijke orders uitgebracht.

Bijzonder groot was de toeloop, toen de Nederlandse munten van het Koninkrijk onder de hamer kwamen, terwijl ook voor de leeuwendaalders grote belangstelling was. Ook voor de penningen was veel interesse.

Het is logisch, dat bij een zo grote belangstelling de prijzen soms tot astronomische bedragen opgedreven werden. Waren het het vorige jaar alleen de Koninkrijksmunten die zeer sterk in prijs stegen, dit jaar deelden de overige Nederlandse munten in de algemene tendens.

Volstaan mag worden met enkele voorbeelden.

Nummer 30 van de catalogus, een leeuwengroot van Gijsbert van Bronkhorst, die getaxeerd stond voor f 1250,--, ging weg voor f 3050,--.

De viervoudige, de drieëneenhalfvoudige en de enkele dukaten 1673 van Amsterdam (nrs. 83-85, taxatie f 4300,--) werden gegund voor f 5800,--.

De rijksdaalder 1555 van Karel V van Deventer, Kampen en Zwolle (nr. 288, taxatie f 825,--) bracht f 2600,-- op.

Een leeuwendaalder van Friesland van 1589 (nr. 505, taxatie f 175,--) ging weg voor f 1100,--, hetgeen ook voor een leeuwendaalder van Overijssel 1699 (nr. 558, taxatie f 325,--) werd geboden.

Het stuivertje Willem II 1848 (nr. 757, taxatie f 700,--) deed f 5600,--, terwijl de munten van de Amsterdamse Compagnie van Verre (nrs. 949-954, taxatie f 10.000,--) tezamen f 15.000,-- opbrachten.

Vrijwel alle ter veiling aangeboden stukken zijn verkocht.

Welke gevolgen de veiling voor het algemene prijspeil der munten in de toekomst zal hebben, valt nog moeilijk te bezien.

Tot slot het commentaar van één van de medewerkers van de firma Schulman op de veiling. . . . "hoog, hoger, hoogst".

Dr. A.J. Bemolt van Lochum Slaterus.

Bij de verzending van de eerste nummers van De Florijn is een abuis in de adressering opgetreden, waardoor leden van de Num.Kring Limburg geen exemplaar ontvingen. De redactie betreurt dit zeer.

Willen deze abonnees s.v.p. melden, welke nummers zij nog missen, per telefoon of d.m.v. een briefkaart aan P.C.Korteweg, Enkstraat 10 te Zwolle, tel. 05200 - 14739.

IMITATIES HOLLANDSE EN UTRECHTSE TWEESTUIVERSTUKKEN

Zo nu en dan treft men Hollandse en Utrechtse tweestuiverstukken van resp. 1791 en 1786 aan, waar verzamelaars niet goed raad mee weten. Ook voor enkele muntenhandelaren, van wie men ten aanzien van de aangeboden stukken enige deskundigheid mag verwachten, bleek de herkomst van de betreffende dubbele stuivers in nevelen gehuld.

Zo biedt de Hollandse Bank Unie in haar lijst van september 1970 onder nr. 702 een Utrechts tweestuiverstuk van 1786 aan, waarbij, zoals bij de HBU bij bijzondere stukken te doen gebruikelijk is, in hoofdletters het afwijkende opschrift TRA-I.F.C.-TUM staat vermeld, evenals het voor Utrecht wel heel ongewone muntmeestersteken "roosje". Bovendien is de munt tussen de andere zilverstukken der Republiek geplaatst, zodat verondersteld mag worden, dat men bij de HBU dacht met een bijzondere stem-pelvariant te doen te hebben.

J.C.A.Loon, wiens muntenhandel inmiddels is opgeheven, bood in zijn lijst nr. 41 van juni 1969 onder de nummers 33 en 34 twee Hollandse dubbele stuivers van 1791 aan met de vermelding "Indische imitaties uit de tijd". Ondanks deze onjuiste toevoeging getuigde hij ervan toch wel enig richtingsgevoel te hebben gehad, zoals uit het onderstaande mag blijken.

Met de verschijning van F.Pridmore, "The Coins of the British Commonwealth of Nations, part II Asian Territories", is het raadsel rond de betrokken tweestuiverstukken opgelost; op de pagina's 157 en 158 worden ze beschreven.

Het blijken nikkelen imitaties te zijn van Utrechtse en Hollandse provinciale tweestuiverstukken, die in particuliere munthuizen in Birmingham (Engeland) zijn geslagen in opdracht van kooplieden uit Singapore, die ze daar tussen 1834 en 1836 in omloop brachten. In 1844 werden ze weer aan de circulatie onttrokken.

In Malakka betekenden deze imitaties een nieuwe vorm van munteenheid, "Wang bahru" (= nieuwe munt) geheten. Deze benaming werd volgens Pridmore in 1886 in Malakka nog gebruikt, maar betekende toen een reken-eenheid van 22 koperen dollarcenten; een munt van die waarde was niet in omloop.

Deze nikkelen tweestuiverstukken blijken één van de eerste voorbeelden te zijn van het gebruik van wat men ook wel "argentan" of "neusilber" noemt voor de aanmaak van munten.

De afwijkingen ten opzichte van de echte dubbele stuivers zijn te wijten aan het feit, dat de opdrachtgevers gesleten exemplaren, die tot voorbeeld van de stempelsnijders moesten dienen, naar het munthuis in Birmingham hebben gezonden.

Twee stuiver, nikkel, 1786, gladde rand.

Middellijn 21 mm., gewicht 1,55 - 2,10 gram. 5 stempelvarianten.

Voorzijde: Het gekroonde wapenschild van de Republiek der Zeven Provinciën; ter weerszijden ervan de waardeaanduiding 2 S.

Keerzijde: In 5 regels: rozet tussen twee punten/TRA/I.F.C./TUM/1786.
Idem, met kartelrand, 1 stempel.

Twee stuiver, nikkel 1791, gladde rand.
Middellijn 21 mm., gewicht 1,55 - 2,10 gram. 5 stempelvarianten.
Voorzijde: als boven.
Keerzijde: In 5 regels: rozet tussen twee punten/HOL/LAN/DIA/1791

Idem, met kartelrand, 1 stempel.

Beide munten zijn thans ook opgenomen in W.Craig, "Coins of the World 1750-1850", 2e druk, pagina 329.

J.C. van der Wis

NIEUW VERSCHENEN MUNTEN

Rubriek verzorgd door A.G.v.d.Dussen

BRITSE GEMENEBEST: Ter gelegenheid van "The Silver Wedding Anniversary" van koningin Elizabeth II en Prins Philip worden in vele Gemeenbestlanden herdenkingsmunten uitgegeven.

BERMUDA: 1 Dollar 1972, zilver 925/1000 met een oplage van 15.000 stuks, op gepolijste stempels geslagen te Ottawa.

ENGELAND: Een Crown van 25 Pence 1972, die in vele miljoenen exemplaren wordt geslagen en net zo "zeldzaam" wordt als de Churchillcrown.

GIBRALTAR: 25 New Pence 1972, zilver 925/1000 met een oplage van 15.000 stuks, op gepolijste stempels geslagen te Londen;

(afbeelding op volgende pagina)

GIBRALTAR

GUERNSEY: 25 New Pence 1972, als voorgaand.

ISLE OF MAN: 25 New Pence 1972, als de Bermudadollar.

JERSEY: Dit Kanaaleiland maakt het wel wat al te bont ! Het komt met een zeer uitgebreide (en enorm dure !) set van gouden (stukken van 50, 25, 20, 10 en 5 Pond) en zilveren (stukken van $2\frac{1}{2}$, 2, 1 en $\frac{1}{2}$ Pond) munten. Eveneens op gepolijste stempels en geslagen. Voor de liefhebbers !

DUITSLAND (Demokratische Republik): In de DDR verschenen in 1972 nog eens twee munten en wel:

- een nikkelen 5-Markstuk 1972, dat betrekking heeft op de stad Meissen, bekend door de porselein en aardewerkindustrie. Dit 5-Markstuk is ook werkelijk in circulatie.
- een zilveren 10-Markstuk 1972 ter ere van Heinrich Heine (1797-1856), de grote Duitse dichter die honderdvijftig jaar geleden als dichter begon met de uitgave van "Gedichte".

Deze echte herdenkingsmunt is niet voor de circulatie bestemd.

HONGARIJE: Heeft haar achterstand weer ingehaald met de gelijktijdige uitgifte van drie herdenkingsmunten, te weten:

- een 100 Forint (middellijn 37 mm) ter gelegenheid van het honderd-jarig bestaan van de universiteit van Boedapest;

- een 100 Forint en een 50 Forint om ons eraan te herinneren, dat ca. duizend jaar geleden de in 1087 heilig verklaarde koning Stephanus werd geboren.

IRAK: Deze Arabische staat heeft twee nieuwe herdenkingsmunten uitgegeven met een nominale waarde van 250 Fils.

De ene ter gelegenheid van het feit, dat het in 1971 tien jaar geleden was dat er een vrede met de Koerden werd gesloten en de tweede met het jaartal 1972 ter herdenking van het zilveren jubileum van de Al-Baäthpartij in Irak.

ISRAËL: Ook van Israël kan men de komende maanden enige nieuwtjes verwachten.

- 5 Israëlische Ponden "Chanukka" (Inwijdingsfeest), nieuw type;
- een vierde Pidyon HaBen-munt van 10 I£ met dezelfde keerzijde als de voorgaande zilverstukken, maar met een gewijzigde voorzijde;
- ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de staat Israël in goud een 200 I£;
- idem, 100 I£ in goud;
- idem, 50 I£ in goud;
- ter gelegenheid van bovenstaand feit wordt tevens de pasmunt gewijzigd.

NIEUW ZEELAND: Goed nieuws voor sportmuntenverzamelaars (zie "De Florijn" nr. 4) !!

Ter gelegenheid van de komende 10de Spelen van het Britse Gemeenebest, die in 1974 in Christchurch zullen worden gehouden, is nu reeds een kopernikkelen Dollar uitgegeven met op de voorzijde het portret van koningin Elizabeth II en op de keerzijde het embleem der Spelen met acht atleten en het omschrift X BRITISH COMMONWEALTH GAMES - CHRISTCHURCH.

OOSTENRIJK: Een tweede 50-Schillingestuk werd in 1972 uitgegeven naar aanleiding van het honderdjarig bestaan van de Landbouwhogeschool in Wenen. Het gebouw staat op de munt afgebeeld.

Bij de samenstelling van het 50-Schillingestuk 350 Jahre Universität Salzburg 1622-1972, dat in de vorige "De Florijn" werd afgebeeld, is waarschijnlijk een fout gemaakt.

Mr. C. de Jong uit Sappemeer attendeerde op de jaartallen in Romeinse cijfers op de voorzijde MDCXXII - MCMLXII (1622 - 1962). Dit zou hebben moeten zijn MDCXXII - MCMLXXII (1622 - 1972).

POLEN: Dit land kwam met een zilveren munt met een diameter van 50 mm. in een plastic doosje met daarop de beeltenis van de pianist-com-

ponist Frédéric Chopin.

SAN MARINO: Geeft na vele jaren weer munten uit. Bij een in 1939 met Italië gesloten overeenkomst zag San Marino af van verdere aanmuntning van niet-gouden munten. Meer details en foto's zullen in de volgende "De Florijn" volgen.

SOEDAN: Gaf in het kader van de hulp aan de FAO een nikkelen munt uit met een nominale waarde van 50 Ghirsh.

ZWEDEN: De 10 Kronor ter herdenking van de 90ste verjaardag van koning Gustav VI Adolf is nu op de markt verschenen. Gelet op de vele kras-sen op de zilverstukken krijgt men de indruk, dat ze een soortgelijke behandeling hebben gehad als de Nederlandse zilveren tientjes v a n 1970.

ZILVEREN 10-GULDENSTUKKEN REGERINGSJUBILEUM KONINGIN JULIANA

Zoals in "De Florijn" nr. 5 reeds vermeld, heeft de regering besloten in 1973 ter gelegenheid van het zilveren regeringsjubileum van koningin Juliana zilveren tienguldenstukken uit te geven.

Het ligt in de bedoeling op de voorzijde de beeldenaar van de koningin te plaatsen naar een nieuw te vervaardigen model.

Om de werkzaamheden zo veel mogelijk doorgang te doen laten vinden, werden in 's Rijks Munt reeds een aantal tienguldenstukken vervaardigd met de datum 6 november, de dag waarop in 1948 koningin Juliana werd in-

munten en postzegelhandel

Inkoop - Verkoop - Taxatie

A. ASSINK

Nobelstraat 16 — Utrecht

Tel. 030-315098

gehuldigd. Deze datum is minder juist gebleken, daar koningin Wilhelmina op 4 november 1948 abdiceerde en de troonopvolger op dat moment volgens de grondwet automatisch de kroon overnam. De reeds geslagen exemplaren met foutieve datum zullen worden vernietigd.

Het omschrift op de voorzijde zal nu dus luiden JULIANA REGINA. 1948. 4 SEPTEMBER.1973. Op de keerzijde komt een aan de jubileumviering te relateren compositie te staan, waarin de waarde aanduiding 10 G. z a l zijn verwerkt.

De voorlopige aanmuntning zal 3.000.000 stuks bedragen, dit naar aanleiding van de in 1970 opgedane ervaringen. Bij gebleken belangstelling is de mogelijkheid geschapen meer aan te munten. Tevens zullen, speciaal voor verzamelaars, tienguldenstukken op gepolijste muntplaatjes en met gepolijste stempels worden geslagen, die in een speciale verpakking in omloop zullen worden gebracht.

De bedoeling is de munten medio 1973 onder het publiek te brengen via de bedrijven en instellingen, die ook in 1970 als bestel- en afleveringskantoor hebben dienst gedaan. Tevens zullen maatregelen worden genomen om ongewenste speculatie tegen te gaan.

VALSE GOUDEN DUKATEN

In "De Florijn" nr. 4 werd melding gemaakt van het in omloop zijn van valse gouden dukaten. Van de zijde van het Ministerie van Justitie werd medegedeeld, dat het eerste spectografische onderzoek nog niet voldoende gegevens heeft opgeleverd om tot een juiste conclusie te komen. Het onderzoek zal worden voortgezet.

's RIJKS MUNT VERSTREKT STEMPELFRISE MUNTEN

Er bestaat thans de mogelijkheid zich bij 's Rijks Munt in te laten schrijven voor jaarlijkse toezending van de in elk jaar geslagen munten. Deze munten zijn stempelfris en speciaal verpakt. De inschrijving voor de serie van 1972 is op 1 december j.l. gesloten, zodat men zich nu kan opgeven voor de series van 1973 en volgende jaren.

De toezending geschiedt ieder jaar en eindigt bij wederopzegging. Het adres is: 's Rijks Muntmeester, Leidseweg 90 (Postbus 2407), Utrecht. Opgave kan alleen schriftelijk geschieden; men kan maximaal voor 5 series per jaar inschrijven terwijl men een schriftelijke bevestiging van inschrijving krijgt.

HOLLEMAN-MUNTEN

Weverstraat 27, Overdinkel-7831

Tel.: 05423-1221

Uitgever: reprints boeken van v.d. Chijs.

Wij zoeken regelmatig betere munten van Nederland, ook provinciaal en middeleeuwen.

Schriftelijke aanbiedingen gevraagd.

Tevens zenden wij U op aanvraag onze prijslijsten.

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

Rubriek verzorgd door J.C. van der Wis

1. Chester L. Krause en Clifford Mishler: Standard Catalog of World Coins. Iola, Wisconsin 54945, USA. 1e editie, 2e druk. Prijs f 37,50 incl. porti en BTW.
Importeur voor Europa: Mevius en Hirschhorn International te Amsterdam.

De "Standard Catalog of World Coins" beschrijft de munten van de wereld van het midden der 18de eeuw tot 1971 en kan daarmee min of meer beschouwd worden als de tegenhanger van Yeomans "Modern World Coins" en "Current Coins of the World" (zie "De Florijn" nrs. 4 en 5), die tezamen dezelfde periode beschrijven.

"World Coins" onderscheidt zich van Yeomans werken op een aantal punten:

- a. Er is naar gestreefd, anders dan bij Yeoman, alle munttypen af te beelden, hetgeen resulteert in een aantal afbeeldingen van ruim 15.000 stuks van redelijk goede kwaliteit. Vooral ten aanzien van de uitgebreide muntseries van landen zoals b.v. China, Duitsland en India, die er in "Modern World Coins" nogal bekaaid afkomen, werken deze extra illustraties verhelderend.
- b. Van ieder munttype zijn alle voorkomende jaartallen vermeld met daarachter de geslagen aantallen (vaak afgerond), gevolgd door een prijsindicatie in Dollars in drie kwaliteitsklassen.
- c. Ook pseudo-munten (niet circulerende wettige betaalmiddelen) en "proof-sets in case" zijn met afbeelding en al in een apart hoofdstuk weergegeven.
- d. "World Coins" bezit geen eigen nummering. Bij ieder munttype staat een verwijzing naar eerdergenoemde werken van Yeoman of naar Craigs "Coins of the World 1750-1850", zodat "World Coins" eveneens goed te gebruiken is voor de bestudering van prijslijsten van Nederlandse muntenhandelaren, die zich voor het merendeel aan de Yeoman- en Craignummering houden.
- e. Waar het systeem van jaartelling verschilt van het onze (bv. de Mohammedaanse telling) zijn het oorspronkelijke jaar en het christelijke jaar vermeld.
- f. De tekst wordt op vele plaatsen verduidelijkt met detailopnamen van muntonderdelen, wat de herkenning van varianten vergemakkelijkt.

Uit het bovenstaande mag geconcludeerd worden, dat "World Coins" de verzamelaar meer nuttige informatie verstrekt dan de werken van Yeoman, zodat het in de lijn der verwachtingen zou kunnen komen te liggen, dat vele verzamelaars op het gebruik van "World Coins" zullen overgaan.

Wie de moeite neemt de in het boek geplaatste luchtpostbrief, voorzien van naam en adres, op de bus te doen, wordt door de uitgever gratis op de hoogte gesteld van alle aanvullingen op deze tweede druk.

2. Johan Mevius: Speciale catalogus van DE MUNTEN VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN met Ned. West-Indië (Suriname - Curaçao - Ned. Antillen). Amsterdam, vierde herziene en verbeterde druk, 1973. Prijs f 7,25.

"Volgens Mevius kost die munt zoveel", een veelgehoorde uitlating

bij transacties van munten. Wat eens met veel kritiek werd ontvangen, is thans tot een begrip geworden en een welhaast onmisbare leidraad bij ruil of koop gebleken.

De vierde druk van deze prijscatalogus, dit keer in een geel jasje gestoken, is rijkelijk van goede illustraties voorzien en maakt een verzorgde indruk. Hij geeft een bibliografie van geraadpleegde werken (iets waar helaas vele catalogi mank aan gaan), een omschrijving van de gebruikte kwaliteitsaanduidingen, een opgave van de op de beschreven munten voorkomende muntmeesterstekens en een opgave van in omloop zijnde valse munten, alsmede een overzicht van alle munten van het Koninkrijk Holland (1806-1810), Nederland onder Franse bezetting (1810-1814), het Koninkrijk der Nederlanden (1813 - heden), de Westindische Compagnie, Suriname, Curaçao en de Nederlandse Antillen. Ieder munttype is afgebeeld, terwijl alle voorkomende jaartallen zijn vermeld met daarachter geplaatst de geslagen aantallen en een waarde-aanduiding in vijf kwaliteitsklassen. De prijzen mogen reëel genoemd worden en zijn 10 tot 25% hoger dan die uit de derde druk.

Een prijscatalogus dient naast een standaardwerk gebruikt te worden. Mevius is dan ook gewicht voor de vele verzoeken van verzamelaars de nummers uit het "Handboek van de Nederlandse Munten" van Jacques Schulman bij de jaartallen te plaatsen, waarvoor de laatste zijn welwillende medewerking verleende.

Zo is er een twee-eenheid ontstaan, die de verzamelaar alle historische, numismatische en financiële gegevens verstrekt, die hij nodig heeft.

De prijs van deze Mevius-catalogus is voor de vierde achtereenvolgende keer ongewijzigd gebleven !

3. Mr.L.W.A.Besier: De Muntmeesters en hun Muntslag 1574-1813. Utrecht 1890; herdruk Rotterdam 1972.

Uitgever: Drs.C.J.F.Klaassen, Walenburgerweg 25, Rotterdam 3004.
Prijs f 34,--.

Diverse belangrijke numismatische werken uit de vorige eeuw zijn de laatste jaren in herdruk (of "reprint" zo u wilt; dit woord schijnt meer ingeburgerd te zijn) verschenen.

**munten
penningen
oude landkaarten
antiek
inkoop-verkoop**

**uitgebreide muntlijst
verschijnt begin februari**

H. J. HUIZINGA

**Markt 20
Delft**

Telefoon 015-122022

Deze werken zijn thans schaars en zo duur, dat ze voor het merendeel der verzamelaars onbereikbaar zijn geworden. Het is dan ook toe te juichen, dat goedkopere herdrukken worden uitgegeven, mits men ten aanzien van die te herdrukken boeken selectief te werk gaat. Tegen de keuze van "De Muntmeesters en hun Muntslag" kan mijns inziens niemand bezwaar maken.

Het is een alleraardigst boekje van 132 pagina's met tal van gegevens betreffende muntmeesters, hun tekens en hun muntslag in de provinciale en stedelijke munthuizen van de Republiek der Zeven Provinciën en de Bataafse Republiek en in de Utrechtse Munt van het Koninkrijk Holland en tijdens de inlijving bij het Franse Keizerrijk.

In elk munthuis was de controlerende waardijn (muntmeester) verplicht van iedere partij vervaardigde munten een zeker aantal stukken in een verzegelde bus te bewaren, die bij de muntbusopening op gewicht en gehalte werden onderzocht. Naar de uitkomst van dat onderzoek werd de sleischat berekend, die de muntmeester moest afdragen aan de autoriteit die het muntrecht bezat.

Mr. L.W.A. Besier had als referendaris-adviseur bij het Muntcollege vrij toegang tot het archief van 's Rijks Munt om de processen-verbaal van muntbusopeningen op te zoeken en bijeen te brengen. Hij beschrijft na een korte inleiding 319 muntbusopeningen uit de periode 1574 tot 1813, waarbij per provinciale of stedelijke Munt een overzicht wordt gegeven van de muntmeesters die daarin werkzaam waren en van de door hen gevoerde tekens, alsmede per jaar de daarin geslagen denominaties en hun aantallen. Wie het bijeengebrachte cijfermateriaal goed interpreteert, kan een duidelijke indruk krijgen van de activiteiten in de diverse Nederlandse munthuizen in bovengenoemde periode.

Uiteraard is op het werk van Mr. Besier heel wat aanvulling te geven. Ik zou de uitgever dan ook de suggestie aan de hand willen doen als vervolg op "De Muntmeesters en hun Muntslag" een supplement met naderhand bekend geworden aanvullingen te doen uitgeven, waardoor deze interessante herdruk nog meer in waarde zal stijgen.

De prijs van f 34,-- (inclusief BTW en verzendkosten) mag ogenschijnlijk wat aan de hoge kant lijken, hetgeen ongetwijfeld mede te wijten is aan het intensieve netwerk van dit goed verzorgde boekje.

4. P.O. van der Chijs: De munten van de vroegste tijden tot aan de Pacificatie van Gent (1576). Haarlem 1851-1866.
Herdruk Overdinkel 1972-1973.

Uitgever: J. Holleman, Weverstraat 27, Overdinkel 7831.

-
Deel 1: De munten der voormalige Graven en Hertogen van Gelderland.	
469 pag. 30 platen	Prijs incl. BTW f 84,--
Deel 2: De munten der voormalige Heeren en Steden van Gelderland.	
302 pag. 23 platen	Prijs incl. BTW f 75,--
Deel 3: De munten der voormalige Graafschappen Holland en Zeeland.	
618 pag. 44 platen	Prijs incl. BTW f 108,--
Deel 4: De munten van Friesland, Groningen en Drente (der Heeren van Koevorden). 688 pag. 22 platen	Prijs incl. BTW f 115,--
Deel 5: De munten der Bisschoppen van de Heerlijkheid en de Stad Utrecht. 426 pag. 31 platen	Prijs incl. BTW f 84,--

- Deel 6: De munten der Frankische- en Duitsch-Nederlandsche Vorsten
395 pag. 23 platen Prijs incl. BTW f 84,--
- Deel 7: De munten der voormalige Hertogdommen Brabant en Limburg.
471 pag. 36 platen Prijs incl. BTW f 89,--
- Deel 8: De munten der Leenen van de voormalige Hertogdommen Brabant
en Limburg. 352 pag. 33 platen Prijs incl. BTW f 84,--
- Deel 9: De munten der voormalige Heeren en Steden van Overijssel.
449 pag. 21 platen Prijs incl. BTW f 84,--

(De delen 1 en 2 zijn inmiddels uitverkocht, maar worden na het uitkomen van deel 9 in januari 1973 nogmaals herdrukt).

Pieter Otto van der Chijs, die op 22 augustus 1802 te Delft werd geboren en te Leiden stierf op 4 november 1867, kan gerekend worden tot één van Nederlands grootste numismaten. Op 33-jarige leeftijd werd hij hoogleraar en directeur van het Academisch Munt- en Penningkabinet te Leiden en was de eerste die een wetenschappelijke verhandeling van de Nederlandse middeleeuwse munten schreef. Zijn negen delen omvattend werk, waarin alle toen bekende munten beschreven en veel archivalia gepubliceerd worden, behandelt de munten reeds in historisch verband.

Het eerste deel over de munten van de graven en hertogen van Gelderland verscheen in 1851, terwijl het laatste deel in 1866, een jaar voor zijn dood, werd uitgegeven. Meer dan vijftien jaren besteedde hij aan zijn werk, dat nog steeds niet is vervangen.

De waardering voor van der Chijs' werken is algemeen groot gebleken. Mr. Ch. M. Dozy schrijft aan het eind der 19de eeuw in "Het verzamelen van Munten en Penningen" (A. W. Sijthof, Leiden) dat het muntwerk van P. O. v. d. Chijs "bij het samenvoegen der bouwstoffen voor eene toekomstige muntgeschiedenis in vlijt en nauwkeurigheid niet licht zal worden overtroffen", terwijl Mr. J. van Kuyk, oud-directeur van het KPK, in "Geschiedenis van het Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Stenen te 's-Gravenhage" (Algemeene Landsdrukkerij, Den Haag, 1946) verhaalt, hoe van der Chijs voor bestudering de vereiste stukken van het KPK ter beschikking gesteld kreeg, waardoor "de tot-standkoming van één der waardevolste boeken over Nederlandse muntkunde bevorderd werd".

Ondanks het feit, dat sinds de uitgave van deel 9 in 1866 veel over Nederlandse middeleeuwse munten is gepubliceerd, waarbij van der Chijs aangevuld of verbeterd werd, hebben zijn werken ook in 1973 nog

JACQUES SCHULMAN N.V.

Keizersgracht 448
Amsterdam-C
tel. (020)-233380

Sinds 1880 handelen wij in
munten, penningen, eretekenen en
boeken over de numismatiek.
Archeologische voorwerpen.
Veilingen - prijslijsten - taxaties -
inkoop - verkoop

niets van hun oorspronkelijke waarde verloren. Zij worden dan ook veelvuldig bestudeerd en geciteerd in numismatische artikelen en veilingcatalogi.

Ieder deel bestaat uit een beschrijvend gedeelte, een inhoudsopgave, een register en een aantal platen en is een op zich zelfstaand werk, zodat verzamelaars van munten van één provincie of stad volstaan kunnen met de aanschaf van het deel dat daarop betrekking heeft.

De uitgever, gedachtig aan het gezegde dat men diamanten niet in krantenpapier maar in een gouden zetting verpakt, heeft de muntboeken laten inbinden in een fraaie half-kunstleren band met goudopdruk. Dat het hier kopieën in offsetdruk betreffen, is nauwelijks merkbaar; de duidelijkheid en leesbaarheid laten niets te wensen over.

De werken van van der Chijs waren zo schaars en kostbaar, dat zij voor de meeste numismaten slechts in bibliotheken en musea te raadplegen waren. Het is verheugend dat zij thans weer in de handel verkrijgbaar zijn.

LANDDAG OP „FLEVOHOF” BIJ ELBURG

zaterdag 31 maart 1973

De gezamenlijke Numismatische Kringen in Nederland en het Koninklijk Nederlandse Genootschap voor Munt- en Penningkunde nodigen u, uw echtgeno(o)t(e) en kinderen uit tot het bijwonen van de Landdag op de Nationale Landbouwmanifestatie "Flevohof" bij Elburg.

Uw huisgenoten en kinderen kunnen, terwijl u het Numismatisch gebeuren bijwoont, van de gelegenheid gebruik maken tot het bezoeken aan deze unieke manifestatie.

De boerderij, de champignonkwekerij, de groenten- en bloemenkassen, Indianen- en kinderdorp: de "Flevohof" biedt een "elck wat wils". Ook bij slecht weer, want 90% is overdekt en verwarmd!

Barbecuen en de aankoop van de gekweekte producten behoren ook bij de vele mogelijkheden. Verdere gegevens kunt u verkrijgen bij de secretaris van uw Kring en voor leden van het Genootschap, niet lid van een Num. Kring, bij Mej. van de Meer, M. en P. kabinet, Den Haag.

Het programma van de Landdag luidt als volgt:

- 9.30 u. Aankomst en welkom deelnemers (koffie).
- 10.15 u. Opening door de voorzitters van beide organisaties.
- 10.30 u. Lezing van dhr. G.v.d.Heide, conservator van de Musea voor de IJsselmeerpolders, over muntvondsten in dit gebied.
- 11.15 u. Vertrek der deelnemers naar het Museum Ketelhaven voor het bezichtigen van de expositie, die dhr. van de Heide voor ons zal inrichten van de munten, gevonden in de polders en bij scheepsopgravingen.
- 13.15 u. Diner.
- 14.15 u. Einde officiële gedeelte.

Daarna is de gelegenheid om uw verzameling uit te breiden, te ruilen of een gezellig praatje met uw muntvrienden te maken.

De medewerking van de meest bekende en erkende handelsvrienden op Numismatisch gebied is ons reeds toegezegd.

De kosten voor deze Landdag bedragen f 15,00 per persoon, kinderen f 7,50.

(Voor dit bedrag krijgt u 2 x koffie, diner (soep, schnitzel, groente, aardappelen en ijs), glas wijn of een ander drankje aan tafel. Ook de entree Museum Ketelhaven is inbegrepen).

Aanmelding door middel van storting op bankrekening 11.42.93.449 ten name van "Landdag Numismatische Kringen" bij de Coöp.Boerenleenbank G.A. te Emmeloord, met vermelding van het aantal deelnemers.

Ofwel opgave en afdracht van deelnemerskosten bij de penningmeester van uw Numismatische Kring.

In verband met de diverse reserveringen is de uiterlijke stortingsdatum gesteld op 15 februari 1973.

Dat deze Landdag moge bijdragen tot een nog betere samenwerking op Numismatisch gebied, is de hoop van het bestuur van de Numismatische Kring Noordoostpolder.

Correspondentie-adres: L.M.Wielhouwer, Meteorenstraat 93, Emmeloord, tel. 05270 - 4822.

DE NUMISMATISCHE KRINGEN

Alblasserwaard

Secretariaat: Peulenlaan 225 te Hardinxveld-Giessendam.

Bijeenkomsten op de 2e dinsdag van de maand.

Ruilavonden op 9 jan., 13 feb., 13 mrt., 10 apr., 8 mei, 12 juni.

Amsterdam

Secretariaat: Keizersgracht 448 te Amsterdam, tel. 020-23 33 80.

Bijeenkomsten op de 2e woensdag van de maand, behoudens uitzonderingen.

Agenda : nog niet bekend.

Brabant

Secretariaat: Zilvermeeuwlaan 25 te Eindhoven, tel. 040-43 95 20.

Bijeenkomsten op de 2e donderdag van de maand.

Agenda : 11 jan. - De heer Tyll Kroha uit Keulen over een nog nader vast te stellen onderwerp.

8 feb. - Voordrachten van leden over op Brabant betrekking hebbende numismatische onderwerpen.

8 mrt. - De heer W.J.A. de Jong over munten van de Romeinse keizers.

12 apr. - Veiling van doublettes van leden.

10 mei - Pater drs. G.C.A. Elbers over Panorama van de Griekse munt.

Breda (genaamd "De Baronie")

Secretariaat: Leeuwenhof 25 te Breda, tel. 01600-3 38 11

Bijeenkomsten op de 3e donderdag van de maand.

- Agenda : 18 jan. - Eénjarig bestaan van de Kring, gezellige avond met een quiz.
15 feb. - Lezing door mej. Vermeulen.
15 mrt. - Ruilavond.
19 apr. - Ruilavond.
17 mei - Lezing over muntvervalsing.
21 juni - Ruilavond in Breda, gezamenlijk met Kring Zeeland.

Groningen

Secretariaat: Hertenlaan 69 te Haren, tel. 050-4 50 86.

- Agenda : 26 jan. - Huishoudelijke vergadering. Bijdragen van de leden over munten uit eigen collectie.
16 febr. - De heer P.J. Soetens uit Amsterdam: "De Kamper muntslag".
16 mrt. - De heer A.G.v.d. Dussen uit Maastricht: lezing en munten voor verkoop.
27 apr. - Dr.H.H.Zwager uit Amsterdam: "Hellenistische munten als historische bron".
18 mei - Mej. drs. G. van der Meer uit Den Haag: "Vikingschatten".
26 mei - Excursie naar het Fries Museum te Leeuwarden en het Fries Penningkabinet te Franeker.
juni, juli en augustus - zomerreces.

Den Haag

Secretariaat: Zeestraat 71B te Den Haag, tel. 070-18 09 57.

Bijeenkomsten afwisselend op de laatste woensdag of de laatste donderdag van de maand.

- Agenda : nog niet bekend.

Hoogeveen

Secretariaat: Dahliastraat 22 te Hoogeveen, tel. 05280 - 6 55 82.

Ruilavonden op de 2e woensdag van de maand, wijzigingen voorbehouden.

- Agenda : 29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.

Kampen

Secretariaat: Wilhelminalaan 3 te Kampen, tel. 05202-3380.

Bijeenkomsten op de 2e maandag van de maand in gebouw Burgwal 59 te Kampen, aanvang 19.30 uur.

- Agenda : 8 jan. - Dr.H.Enno van Gelder: Nederlandse munten van Philips II.
12 feb. - 5 sprekers elk 5 min. over een Num. onderwerp.
12 mrt. - Veiling door de heer Schulman? Alleen toegankelijk voor leden van deze Kring.
9 apr. - Quiz.
7 mei - De heer H.G. Dijkstra: De Gelderse vorsten en hun munten.
29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num.Kringen in het IJsselhotel te Deventer.
18 juni - Feestelijke sluitingsavond.

Land van Ravenstein

Contact-adres: Klavecimbellaan 2 te Uden, tel. 04132 - 5013.

Agenda : nog niet bekend.

Limburg

Secretariaat : Bonnefanten Museum te Maastricht, tel. 043-19300.

Agenda : nog niet bekend.

Lisse

Contact-adres: Grachtweg 46 te Lisse, tel. 02521 - 13303.

Bijeenkomsten op de tweede dinsdag van de maand, in de Pauluskerk
Ruishoornlaan Poelpolder te Lisse, aanvang 19.30 uur.

Agenda : nog niet bekend.

Noordoostpolder e.o.

Secretariaat : Sternstraat 4 te Zwartsluis, tel. 05208 - 1803.

Bijeenkomsten op de 3e donderdag van de maand, in het Geref. Centrum
te Emmeloord.

Agenda : 18 jan. - De heer J. Schulman uit Amsterdam? Alleen
toegankelijk voor leden van deze Kring.

15 feb. - Lezing. Onderwerp en spreker nog niet bekend.

29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num.Kringen in
het IJsselhotel te Deventer.

Overigens nog niet bekend.

Oost-Nederland

Secretariaat : Arnhemsestraatweg 93B te Rheden, tel. 08309 - 2700.

Bijeenkomsten (behoudens afzonderlijke vermelding) in Hotel 's Graven-
hof te Zutphen, aanvang 20.00 uur.

Agenda : 30 jan. - Lezing door de heer H. Gerritsen: Het En-
gelse Token en zijn achtergronden.

27 feb. - Veiling door de firma Schulman (alleen voor
leden van deze Num. Kring).

27 mrt. - Lezing door ds. A. de Haan: Bijbelse spreu-
ken op munten en penningen.

24 apr. - Demonstratie van- en opmerkingen over een
groot aantal bijzondere munten door de heer
J. Berkman.

29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num.Kringen in
het IJsselhotel te Deventer.

Rotterdam

Secretariaat : Kralingse Plaslaan 36 te Rotterdam, tel. 010-12 74 20

Agenda : 9 jan. - Huishoudelijke vergadering en onderlinge vei-
ling.

6 feb. - 100-ste bijeenkomst.

Overigens nog niet bekend.

Twente

Secretariaat : Weverstraat 27 te Overdinkel, tel. 05423 - 1221.

Bijeenkomsten op de 2e dinsdag van de maand.

- Agenda**
- : 9 jan. - Ruilavond in "Melkion" te Enschede.
 - 13 feb. - "Het determineren van middeleeuwse munten" in het Rijksmuseum Twente.
 - 13 mrt. - Programma nog niet bekend. Rijksmuseum Twente.
 - 10 apr. - Dr. A. J. Bemolt van Loghum Slaterus, onderwerp nog niet bekend. Rijksmuseum Twente.
 - 8 mei - Ruilavond in "Melkion" te Enschede.
 - 29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.
 - juni - Gezamenlijke bijeenkomst in Welbergen (Dsl.), met verzamelaars Westfalen e.o.
- Juiste datum wordt nader bekend gemaakt.

Utrecht

- Secretariaat** : Johan Wagenaarkade 71-I te Utrecht, tel. 030- 93 1051
- Bijeenkomst** : 24 jan. - 's Rijks Munt Leidseweg 90 te Utrecht, aanvang 19.30 uur.
- Agenda** : overigens nog niet bekend.

Zeeland

- Secretariaat** : Diezestraat 57 te Oost-Souburg, tel. 01183-2549.
- Bijeenkomsten** elke 2e donderdag van de maand, in gebouw "De Schakel", Bachten Steene 14 te Middelburg.
- Agenda** : 11 jan. - Lezing door de heer Schulman, met veiling (alleen toegankelijk voor leden v a n deze Kring).
- 8 feb. - Ruilbeurs.
 - 8 mrt. - Lezing door de heer Evers.
 - 12 apr. - Ruilbeurs.
 - 10 mei - Lezing en ruilbeurs.

Federatie

De vergadering van de Federatie van Num. Kringen zal plaatsvinden op zaterdag 24 februari 1973 om 10.30 uur in hotel Monopole te Amersfoort.

Landdag

Op 31 maart zal een Landdag worden gehouden in "Flevohof" bij Elburg, uitgaande van de gezamenlijke Numismatische Kringen in Nederland en het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Munt- en Penningkunde. Gegevens over deze Landdag treft u elders in dit nummer aan.

MUNTHANDEL HABETS

Munten

Van Anrooystr. 7.

Boeken

Penningen

Geleen

Catalogi

Medailles

Tel.: 04494-7810

Albums

Aanbiedingslijsten sturen wij op verzoek gratis.

Nederlands leverancier Coinholders en accessoires

- MUNTJES -

Advertentiekosten p.nummer f3,-- p. vier regels van 32 letterspaties. Iedere regel meer f1,--. Bij vooruitbetaling te storten op giro 80.59.02 van Algemene Bank Nederland Kampen banknr. 596928688 t.n.v. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen. Tekst zenden aan P.C. Korteweg, Enkstr.10 Zwolle, tel.05200-14739	G.J.M. Bisselink - NUMISMATIEK Bergherveld 140 's Heerenberg Gld. tel. 08546 - 1007 Op aanvraag zenden wij U gaarne onze prijslijst van Nederlandse en buitenlandse munten.
 Numismaat & Kunsthandel "DE SNEEKER VliegER" J.B. Westerhof Nauwe Noorderhorne 18 - SNEEK tel. 05150 - 7198 Wij zijn steeds koper van collecties munten, boekwerken en antiquiteiten, in het bijzonder die op de Provincie FRIESLAND betrekking hebben.	Te koop aangeb. Ned. en buitenl. munten, Grieks en Romeins, Faber Geldersesluis 3, Noordeinde post Elburg. Tel. 05252-417.
Munthandel " De Leeuwendaalder " Den Haag (J.H. Evers) Johan van Oldenbarneveltlaan 92A INKOOP - VERKOOP TAXATIES - ADVIEZEN Specialiteit in antieke munten (Grieken en Romeinen) Geopend: wo,do, vr van 13-18 uur en zaterdag van 10 tot 18 uur telefoon: 070 - 55.10.07	Inkoop-Verkoop van munten of inruil v. oude ansichtkaarten Ned. Postz.handel "De Veluwe" Nieuwstr. 66 Apeldoorn, tel. 05760 - 16281 Gevraagd Duitse noodmunten uit 1914-1918. P.C. Korteweg, Enkstr. 10 Zwolle, tel. 05200-14546 werk of 14739 huis. U wenst ook een abonnement op het tijdschrift "De Florijn"? Stort dan f 10,-- op giro 805902 van Algemene Bank Nederland te Kampen banknr. 59.69.28.688 t.n.v. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen. Het abonnement loopt van 1 januari tot 1 januari.

■		■
	REKENING wegens abonnement voor het jaar 1973 op "De Florijn", Nederlands Tijdschrift voor munten-verzamelaars f. 10,— over te maken op postgirorekening 80.59.02 van de Algemene Bank Nederland te Kampen, banknummer 59.69.28.688 t.n.v. De Florijn.	
■		■

offsetdrukkerij w. van esch
mandjesstraat 3 zwolle

A. G. van de Dussen

Hondstraat 5 Maastricht Tel. 043-15119

munten (zowel antieke als moderne);
penningen, eretekenen en numis-
matische boeken

aan serieuze verzamelaars zenden
wij gratis onze maandelijksse prijslijst
en onze literatuurlijst

de florijn

nederlands tijdschrift voor munten-verzamelaars
uitgave van de federatie van numismatische kringen

maart 1973

7

E. TEN KATE JZN.

ANTIQUAIR

ZWOLLE

Sassenstraat 72

Tel.: 05200-15759

oude munten

boeken en catalogi

oude land- en stedekaarten

topografische prenten

antiquiteiten

Mevius & Hirschhorn INTERNATIONAL
AMSTERDAM

UTRECHTSESTRAAT 33, tel. 020-255736-66990
munten, boeken, albums etc.
bankbiljetten, gouden munten

Vertegenwoordigers van talloze uitgevers,
o.a. Whitman, Malter-Westerfield,
Bonanza-Press, Seaby, Spink,
Beckenbauer e.v.a.,
alsmede van „Coindex”.

Munten- en/of boekenlijsten op aanvraag.
Vraag inlichtingen betr. onze
abonnement-service op nieuwe munten met 10 % korting!

NUMISMAAT & KUNSTHANDEL
„DE SNEEKER VLIAGER”

JILLE B. WESTERHOF

munten, penningen,
topografische prenten,
boekwerken, antiquiteiten

tevens bieden wij u een uitgebreide collectie
Nederlandse en Buitenlandse bankbiljetten

Nauwe Noorderhorne 18, Sneek Telefoon 05150-7198, b.g.g. 6866
Maandags gesloten

het geheel of gedeeltelijk overnemen van de inhoud, ook in gewijzigde vorm, is verboden, tenzij met schriftelijke toestemming van de redaktie.

redaktie: P. C. Korteweg, Enkstraat 10, Zwolle, tel. 05200-14739 (huis),
ir. J. Koning, T. Kuik, mr. J. R. Voûte,
J. C. v. d. Wis, Kornalijnlaan 64, Groningen, tel. 050-181524 (huis)

advertenties en abonnementen: T. Kuik, Postbus 39 Kampen, tel. 05202-4180
postgirorekening 82.52.34 van de Algemene Bank Nederland te Zwolle, t.n.v.
T. Kuik, inzake De Florijn te Kampen (banknummer 59.69.28.688)

abonnementsprijs f 10,— per jaar (een abonnement loopt van 1 januari tot 1 januari)
bij buitenlandse abonnementen worden de portokosten in rekening gebracht
losse nummers f 3,—
advertenties f 75,— per kwart pagina excl. B.T.W.

verschijnt 5 x per jaar, te weten in januari, maart, mei, september, november
uiterste datum voor opgave advertenties, agenda's en inleveren kopij:
de 1e van de voorafgaande maand.

Dr. H.J. v.d.Wiel

DE MUNTEN VAN HET PRINSDOM ORANGE ONDER HET HUIS NASSAU

(vervolg)

Terwijl Orange onder Philips Willem een tijd van rust en voorspoed doormaakte, begon er nu een andere wind te waaien. Als een der beste veldheren van zijn tijd, was hij vervuld van tactiek en strategie. Hij zond zijn opzichter van fortificatieën Jan Serwouter in 1620 naar Orange om de stad te versterken. Deze bouwde een vrijwel onneembaar fort op de St. Eutrope, de heuvel waar de stad tegenaan gevleid lag en beveiligde de stad zelf met vijf bastions in de muren. De benodigde stenen liet hij uit de Romeinse monumenten halen. Jarenlang was Orange een der sterkste vestingen in Europa. Recht en orde heersten in het prinsdom, maar er moest hard gewerkt worden. Heel wat protestanten vestigden zich binnen de wallen omdat zij zich in Frankrijk niet veilig voelden.

Maurits had eerst een Duitser, Croeser, tot gouverneur benoemd, die zich snel gehaat wist te maken. Hij stuurde toen zijn halfbroer Frederik Hendrik met zijn neef Don Emanuel naar Orange, en liet de laatste daar achter als gouverneur. Toen hij in 1625 stierf werd hij opgevolgd door zijn halfbroer Frederik Hendrik.

Zo was Frederik Hendrik de tweede Nassau die het Prinsdom zag: tevens de laatste tot aan het bezoek van Koningin Juliana enkele jaren geleden.

Hij stond op goede voet met Frankrijk, en het Prinsdom had het goed. Naast de dubbele pistool werden grote aantallen testons geslagen, meest zonder jaartal, verder halve franken, liards of oorden, double

tournois en patards. Vooral de laatste drie waren weer duidelijke imitaties. De liard komt voor met een gekroonde M en ook met een gekroonde H. Verder een gouden dukaat van 1645. Na zijn overlijden in 1647 werd Willem II Prins van Orange als Willem IX. Graag had ook hij zich krijgsmanseer verworven, maar in 1648 werd de Vrede van Munster getekend en twee jaar later stierf de jonge vorst. Wij kennen van hem een dubbele gouden ecu (pistole) van 1649, een zilveren ecu, halve ecu en kwart ecu en een volgens mij nog onbeschreven douzaine van 1650 die ik in het Museum van Avignon vond.

Pas na zijn dood werd zijn enige zoon geboren, weer een Willem, die wij kennen als Willem III, de Engelsen als King William the Dutch en die in Orange steeds Guillaume Henri heet.

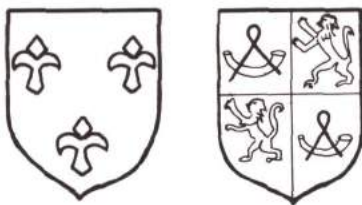
Vanaf zijn geboorte Prins van Oranje, leidde zijn bestaan alras tot een vrij onverkwikkelijke ruzie over de voogdij tussen zijn grootmoeder Amalia van Solms en zijn moeder Mary Stuart van Engeland. Deze Mary was een nicht van Lodewijk XIV van Frankrijk. Het parlement van Orange koos (in 1657) voor Mary, de Nederlanden echter voor de grootmoeder.

Op verzoek van Mary kwam Lodewijk XIV haar te hulp en liet op 20 maart 1660 het kasteel bezetten. De franse bezetter liet de fortificatiën grondig slechten.

Na moeizame onderhandelingen, geleid door Constantijn Huygens, de secretaris van de Prins, kwam het Prinsdom weer in het bezit van Willem III.

Gedurende deze eerste bezetting werd er wel munt geslagen, ook al tevoren, op naam van de Prins. De baten waren voor Mary Stuart.

Ecu en half ecu (1652 resp. 1651, met fictieve beeltenis), douzaines (1659, 1660, 1661 met een imitatie franse leliewapen en van 1664 tot 1666 met het wapen gevierendeeld Nassau en Orange).

In 1672, nu net 300 jaar geleden, deed Frankrijk een inval in ons land, gelijk met Munster en Keulen. Ook Engeland verklaarde ons de oorlog. Wij kennen allemaal de geschiedenis van het rampjaar. Het volk riep om Oranje, en Willem III werd Stadhouder. Ook hij was gehuwd met een Mary Stuart, zijn volle

nicht, maar een heel wat lievere vrouw dan de koude tante Mary Stuart I.

In deze Willem de Derde zou Lodewijk XIV een geniale en levenslange tegenstander vinden. De Staten namen vijandelijke eigendommen in beslag, waaronder de goederen van Frederik Willem de la Tour de l'Auvergne.

Onder dit excuus liet Lodewijk nu het Prinsdom bezetten en liet het van 1572 tot 1578 door Frederik Willem besturen. De muntslag van deze Prince intérimaire (waarnemend, tijdelijk) valt buiten ons bestek.

Bij de Vrede van Nijmegen moest Lodewijk het Prinsdom weer ontruimen, om het in 1682 weer te bezetten, zogenaamd om de katholieken te beschermen. Toen hij in 1685 het Edict van Nantes ophief vluchtten ook veel Hugenoten uit Orange.

Inmiddels waren Willem III en zijn vrouw tot Koning en Koningin van Engeland gekroond (ze waren nummer 1 en 2 in de erfopvolging) en keerde de krijgskans.

In 1697, bij de Vrede van Rijswijk kwam het Prinsdom weer in handen van zijn wettige vorst. Tussen 1679 en 1682 werden alleen nog namaak sequins van Venetië geslagen, tussen 1697 en 1702 niets meer.

Zodra de Spaanse Successieoorlog losbrak, nog in het sterfjaar van de Stadhouder-Koning, bezette Lodewijk het Prinsdom weer en sedertdien bleef het Frans.

Bij de Vrede van Utrecht in 1713 werd bepaald dat beheer en soevereiniteit van het Prinsdom aan Frankrijk zouden komen, maar dat de Stadhouder Willem IV voor zich en zijn erven de titel Prins van Oranje mocht behouden.

En nu de munten.

Reeds terloops werd opgemerkt dat het Franse muntstelsel werd gevolgd. De waarde van de munten was als volgt:

Dubbele pistole = quadruple écu	= 240 sols
Pistole = 2 écu	= 120 sols
Ecu d'or = Grand écu d'argent	= 60 sols
Franc = $\frac{1}{3}$ écu	= 20 sols
Teston = $\frac{1}{4}$ écu (op k.z. steeds het wapen)	= 15 sols
Demi-franc = $\frac{1}{6}$ écu (op k.z. steeds een lelie kruis)	= 10 sols
Douzain = $\frac{1}{12}$ écu of $\frac{1}{4}$ franc	= 5 sols
Pinatelle	= 2 sols
Liard = 3 denier	= $\frac{1}{4}$ sol
Double tournois = 2 denier	= $\frac{1}{6}$ sol
Denier	= $\frac{1}{12}$ sol
Obole = $\frac{1}{2}$ denier	= $\frac{1}{24}$ sol

De dukaat van het Hollandse type werd alleen in 1645 geslagen. Dit is de enige munt van een Nederlands type die onder de Nassauers in Orange is geslagen, maar in het Brusselse muntenkabinet berust een leeuwendaalder met omschrift FRED.MAVRIT D.G. PRIN. AVR. en op de keerzijde rond de leeuw CONFIDENS DNO NON MOVETVR rozet 1634. De enige Frederik Maurits die ooit Prins van Orange is geweest, is de Prince intérimaire, Frédéric Maurice de la Tour de l'Auvergne. Hij sloeg munten tussen 1672 en 1678. Misschien is de drie (1634) een fout voor een zeven, misschien is het ook wel expres gedaan om nog gemakkelijker door te kunnen gaan voor een Hollandse leeuwendaalder. Het idee dat dit een soort protest was en dat de munt in Holland zou moeten circuleren is beslist onjuist gedacht van Caron die hem destijds beschreef. De leeuwendaalder circuleerden in 1674 al niet meer hier maar gingen allen naar de Levant. Overigens worden ook nu nog munten van Orange in Turkije gevonden, meest douzaines, halve francen en testons.

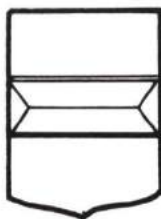
Voor ons is de attractie van de munten van de Oranjeprinsen uit ons vorstenhuis vooral daarin gelegen dat wij hun beeltenis aantreffen, hetgeen in de Republiek niet het geval is, met uitzondering van de prinsendaalder, die wel de bedoeling schijnt gehad te hebben Willem I af te beelden. Willem III kennen wij alleen als een model voor een rijksdaalder, gemaakt door Adolphi en zien wij verder natuurlijk op zijn Engelse munten; Willem I nog een keer op een herdenkings halve dollar van de Verenigde Staten.

De portretten op de munten zijn in het begin heel goed, zowel Willem I, Philips Willem, Maurits en Frederik Hendrik zijn goed te herkennen. Het meest interessant zijn die van Frederik Hendrik, die in verschillende leeftijdsfasen werd afgebeeld op ongedateerde testons, maar ook op doubles deniers met jaartal.

Bijzonder interessant is de heraldiek op de munten. De diverse wapens zijn samengesteld uit een aantal van de onderstaande wapens.

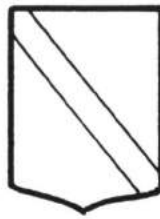
DIETZ

VIANDEN

KATZENELNBOKEN

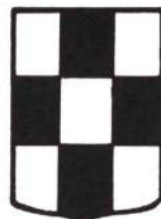
CHALON

NASSAU

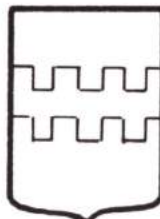
ORANGE

GENEVE

MEURS

BUREN

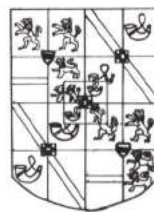
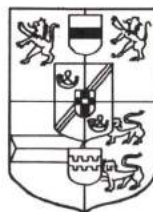
Willem I en Philips Willem hebben hetzelfde wapen. Gevierendeeld: 1: Nassau, 2: Dietz (aanzijnde gekroonde leeuw), 3: Vianden, 4: Katzenelnbogen (twee lopende aanzijnde leeuwen).

Hartschild, gevierendeeld 1 en 4: Chalons, 2 en 3: Orange. Surtout: Genève.

Het wapen van Maurits op de munten wijkt af van het wapen dat in het boek van Dek (Genealogie van het Huis Nassau) wordt afgebeeld. Het samengestelde wapen op de tweede en derde

pen Chalons - Orange vinden wij op de kwartier, terwijl het eerste en vierde kwartier gelijk zijn aan het wapen van Willem I, maar met hartschild Meurs (in goud een zwarte dwarsbalk) geërfd in 1600. Op het zegel staat daar geen hartschild, en zijn de vier kwartieren omgekeerd.

Op de zegels in het onderste hartschild het wapen van Saksen, op de

munten dat van Buren.

Bij Frederik Hendrik ligt de zaak nog ingewikkelder. Op de gouden munten zien wij hetzelfde wapen als bij Prins Maurits.

Op de testons daarentegen staat het wapen van Chalon - Orange in het tweede en derde kwartier, terwijl in het eerste en vierde kwartier het samengestelde wapen van Nassau - Dietz staat, met als hartschild het wapen van Meurs; over de vier kwartieren een gevierendeeld hartschild Orange - Nassau, en als surtout het wapen van Genève. Het wapen van Frederik Hendrik op een zegel uit het huisarchief (1609) lijkt het meest op dit laatste wapen, maar heeft als hartschild een adelaar (Coligny), terwijl de hartschildjes van Meurs ontbreken.

Op de munten van Willem II zien wij hoe de imitatie van de Franse voorbeelden is voortgeschreden. Het wapen bestaat uit de drie Franse lelies, met boven in het veld nog een kleine hoorn.

Na zijn dood verdwijnt dit wapen, om nog eenmaal op de denier van 1680 terug te komen.

Op de eerste munten van Willem III zien wij een wapen met vier min of meer op lelies gelijkende klaverbladen, in het midden nog de hoorn van Nassau.

De douzaines van 1659 tot en met 1661 vertonen ongegeneerd het Franse leliewapen. In 1656 en 1666 worden er weer douzaines geslagen, nu met een gevierendeeld wapen: 1 en 4 de hoorn van Orange, 2 en 3 de leeuw van Nassau.

munten en postzegelhandel

Inkoop - Verkoop - Taxatie

A. ASSINK

Nobelstraat 16 — Utrecht

Tel. 030-315098

PHILIPS WILLEM

Pistoool

MAURITS

Ecu

$\frac{1}{2}$ Franc

FREDERIK HENDRIK

Dubbele Pistoool

Ducaat

Teston

M U N T C A T A L O G U S

WILLEM I (1559-1584)

- 1566 Ecu d'argent, de zilveren kroon
+1560 Liard, laag biljoen
z.j. Liard in goud ($\frac{1}{4}$ pistool?)

PHILIPS WILLEM - onder regentschap van Maurits (1584-1596)

- 1591, 1592 Pinatelle
1592 Liard, laag biljoen

PHILIPS WILLEM - als regerend vorst (1596-1618)

- 1616 Dubbele pistool - goud
1616 Pistool - goud (afb.)
z.j. Ecu
z.j. $\frac{1}{2}$ Ecu
z.j. $\frac{1}{4}$ Ecu of Teston
1607, 1616 $\frac{1}{2}$ Franc
1617, 1618
z.j. Douzain, 2 verschillende typen
z.j. Liard met gekroonde P

MAURITS (1618-1625)

- z.j., 1618, 1619 Dubbele Pistool - goud
1618 Zilveren Ecu (afb.)
1619 $\frac{1}{2}$ Zilveren Ecu
z.j. $\frac{1}{4}$ Zilveren Ecu (Teston)
1621, 1622, 1625 $\frac{1}{2}$ Franc (afb.)
z.j. Liard (laag biljoen, met gekroonde M)

FREDERIK HENDRIK (1625-1647)

- 1640, 1641, 1645 Dubbele Pistool - goud (afb.)
z.j.
1640, 1643, z.j. Pistool - goud
1645 Dukaat, van het Nederlandse type (afb.)
z.j. Teston, 4 verschillende typen (afb.)
1630 Franc
1626, 1630 $\frac{1}{2}$ Franc met rozet in het kruis

$\frac{1}{2}$ Franc

WILLEM II

Dublon

Ecu

$\frac{1}{2}$ Ecu

$\frac{1}{4}$ Ecu

WILLEM III

Douzain

1640-45	$\frac{1}{2}$ Franc met H in het kruis (afb.)
z.j.	Liard, met M en ook met H
1636-42	Double Tournois, $\frac{1}{4}$ typen - koper
z.j.	Patard met 2 gekruiste sleutels - koper
z.j.	Denier - koper

WILLEM II (1647-1651) - in Orange genaamd Willem IX

1649	Doublon - goud (afb.)
1649	Pistool - goud
1649,1650	Ecu (afb.)
1649	$\frac{1}{2}$ Ecu (afb.)
1649	$\frac{1}{4}$ Ecu (afb.)
1650	Douzain
1649,1650	Denier

WILLEM III (1651-1702) - in Orange genaamd "Guillaume Henri"

z.j.	Gouden Sequin (imitatie van die van Venetië)
1652	Ecu
1651	$\frac{1}{2}$ Ecu
1658,1659,1660,1661	Douzain met leliewapen (afb.)
1664,1665,1666	Douzain met gevierendeeld wapen
1667	Idem, met daarnaast een G en een anker
1684	Douzain met later portret
1650-59	Denier
1680	Denier

- - - - -

n a s c h r i f t :

In de stamboom van de Oranje's is een fout geslopen.
 Frédéric-Maurice, de zoon van Maria Elizabeth van Nassau,
 geboren 1605, overleed in 1562.
 Hij was gehuwd met gravin Leonora van den Berg.
 Hun zoon, wederom een Frédéric-Maurice, was van 1673-1679
 interim-prins van Oranje.

H.J.v.d.W.

-0-0-0-0-0-0-

NIEUW VERSCHENEN MUNTEN

Rubriek verzorgd door A.G. van der Dussen.

In het zesde nummer van "De Florijn" werden ruim vier pagina's voor de nieuw verschenen munten ingeruimd. Aangezien sindsdien weinig nieuws op de markt is verschenen, zijn we wel gedwongen het deze keer wat bescheiden te houden.

BRAZILIE: Heeft een set munten uitgegeven ter gelegenheid van het feit, dat dit land 150 jaar geleden zijn onafhankelijkheid verkreeg. De set bestaat uit één Cruzeiro van nikkel, een 20 Cruzeiros van zilver en een gouden munt van 300 Cruzeiros. Een bijzonderheid van deze munten is, dat ze zo ontworpen zijn, dat de jaartallen alleen bij een bepaalde lichtval goed gezien kunnen worden. Men moet de munt n.l. laten spiegelen om ze te kunnen waarnemen. De beide jaartallen (1822-1972) vloeien op een speciale manier in elkaar over, wat een aardig effect geeft.

CANADA: De voor 1973 geslagen en voor de omloop bestemde nikkelen Dollar heeft als onderwerp gekregen het honderdjarig bestaan van "The Royal Canadian Mounted Police".

De voor 1973 geslagen en voor de verzamelaars bestemde zilveren Dollar herdenkt het toetreden van Prince Edward Island tot de Canadese Federatie, honderd jaar geleden.

FINLAND: Dit land, waarvan de havens vele maanden per jaar dichtgevroren en voor de scheepvaart onbereikbaar zijn, gaf een bescheiden muntje ter waarde van 5 Markkaa uit met op de voorzijde een ijsbreker.

FRANKRIJK: In 1973 is het voor het laatst, dat in Frankrijk een zilveren 10 Franc-stuk wordt uitgegeven. Dit zilverstuk is alleen verkrijgbaar, indien men bij de Parijse Munt de hele serie koersmunten van 1973 bestelt.

SYRIE: Gaf een FAO-muntje uit in de waarde van 5 Piastre.

AFRIKA: De zeven bij de Centrale Bank van West Afrikaanse Staten aangesloten landen Dahomey, Haute-Volta, Ivoorkust, Mauritanië, Niger, Senegal en Togo herdenken met de uitgifte van een zilveren 500 Francs het tienjarig bestaan van deze Bank. Er zijn 100.000 munten geslagen. Daarvan gaan naar iedere staat 14.000 stuks, terwijl de overige op gepolijste stempels geslagen exemplaren voor de verkoop aan verzamelaars bestemd zijn. De munten konden wel eens schaars worden!

-0-0-0-0-0-0-

VEILING SCHULMAN

De firma Jacques Schulman N.V. te Amsterdam zal de eerstkomende grote veiling houden op 28-29-30 mei 1973.

Nadere bijzonderheden volgen, indien mogelijk, in het meinumner.

HOLLEMAN-MUNTEN

Weverstraat 27, Overdinkel-7831

Tel.: 05423-1221

Uitgever: reprints boeken van v.d. Chijs.

Wij zoeken regelmatig betere munten van Nederland, ook provinciaal en middeleeuwen.

Schriftelijke aanbiedingen gevraagd.

Tevens zenden wij U op aanvraag onze prijslijsten.

OPSPORING VERZOCHT VAN ZWITSERSE MUNTROOF

Gedurende de nacht van 17 op 18 maart 1972 werd ingebroken in het museum Kasteel Berthoud te Bern, waarbij vier olieverfschilderijen en diverse zeldzame munten, penningen en zegels werden onttrokken. Daar het onderzoek in Zwitserland nog geen tastbare resultaten heeft opgeleverd en het vermoeden bestaat, dat het gestolene naar het buitenland is uitgevoerd, werd Interpol ingeschakeld. Voor wat betreft de munten en penningen gaat het om de volgende stukken.

<u>Frankrijk:</u> écu de 6 livres Lodewijk XVI 1780, Craig 78 (1x)	
écu de 6 livres Lodewijk XVI 1792, Craig 93 (1x)	
<u>Bern</u>	:
Taler van 40 Batzen 1795	Craig 36 (1x)
Taler van 40 Batzen 1798	Craig 36a (1x)
$\frac{1}{2}$ Taler van 20 Batzen 1796	Craig 32 (2x)
$\frac{1}{4}$ Taler van 10 Batzen 1797	Craig 30 (1x)
5 Batzen 1787 en 1797	Craig 20 (2x)
1 Batzen 1784	Craig 10 (2x)
$\frac{1}{2}$ Batzen 1798	Craig 8 (2x)
10 Kreutzer diverse jaren	Craig 16 (3x)
1 Kreutzer 1797	Craig 4 (1x)
$\frac{1}{4}$ of $\frac{1}{2}$ Kreutzer 1796 (waarschijnlijk wordt hier bedoeld een Vierer 1794	Craig 2 (1x)
Berthoud "Katechismuspennig" 1663, vierkant, geslagen,	27 mm (1x)
Idem	1734, zilver, 38 mm (2x)
Idem	1772, zilver, 31 mm (1x)
Stadt Burgdorf "Psalmenspennig" 1772, zilver, 37 mm (1x)	
Berthoud "Solennitätspennig" z.j., zilver, 29 mm (1x)	
Stadt Burgdorf "écu Solennität" 1930, zilver, 45 mm (2x)	
Herinneringspenning op Dr. F.Imhoff-Blumer (1838-1920), 1923, zilver, 27 mm (1x)	

Bij de munten is korthedshalve een verwijzing gegeven naar W.D.Craig, Coins of the World 1750-1850, Racine (Wisconsin).

Een ieder, die inlichtingen kan verschaffen, wordt verzocht zich in verbinding te willen stellen met het Nationaal Centraal Bureau INTERPOL, Raamweg 47, 's Gravenhage, tel. 070-614091, of met de politie in zijn of haar woon- of verblijfplaats.

's RIJKS MUNT VERSTREKT . . .

(De Florijn nr. 6, blz. 118)

Aanvulling door 's Rijks muntmeester.

Het bericht in "De Florijn" nr. 6 van januari j.l. inzake de beschikbaarstelling van series stempelfrisse munten heeft een groot aantal reacties veroorzaakt. Het is gebleken dat een belangrijk deel van de op dit onderwerp betrekking hebbende correspondentie aangevuld wordt met vragen over de afgifte van buiten dit bestek vallende munten. Bovendien bereiken de administratie van 's Rijks Munt dagelijks telefonische verzoeken tot afgifte van diverse munten.

Ter voorkoming van nodeloze briefwisseling stel ik alle gegadigden voor munten in bijzondere uitvoering ervan in kennis, dat munten van

Suriname en de Nederlandse Antillen niet door 's Rijks Munt worden verstrekt. Men dient zich in deze te wenden tot de Centrale Bank van Suriname te Paramaribo resp. de Bank van de Nederlandse Antillen te Willemstad (Curaçao).

Evenmin worden gouden dukaten - in 1972 in opdracht van de Banque de Paris et des Pays-Bas geslagen - verstrekt. Deze dukaten zijn uitsluitend bij de bovengenoemde bank en de handel verkrijgbaar.

Zilveren tienguldenstukken 1970 en stempelfrisse series van de jaren 1971 en 1972 zijn niet meer voorradig, terwijl over het zilveren tienguldenstuk 1973 nadere mededelingen in de landelijke pers gedaan zullen worden.

- Dr.Ir. M.van den Brandhof -

LANDDAG FLEVOHOF

De Numismatische Kring N.O.P. heeft zich, zo als u weet, belast met de organisatie van de Landdag van de Federatie Numismatische Kringen Nederland.

Ter uwer informatie en tot stimulering tot nog grotere deelname, (er kunnen 500 personen aan deelnemen) wilden wij u nog graag het volgende mededelen.

De mening van het bestuur van de Kring N.O.P., dat er in zekere mate een bepaalde leemte in de contacten van de muntverzamelaars in ons land door middel van een gezamenlijke bijeenkomst kon worden opgelost, tekent zich nu al af.

Uit de aanmeldingen voor deze Landdag, die ons nu al bereikt hebben, van onze handelsvrienden van der Dussen, Schulman, Evers, Huizinga, om er enkele te noemen, van bekende publicisten op Numismatisch gebied, blijkt nu reeds, dat het ons voor ogen staande doel bereikt zal worden. Verheugend voor ons, als jonge Kring, is het aantal deelnemers van het K.N.G.M.P., die ons zelfs uit België bereikten. Hoe steviger de band tussen de muntverzamelaars wordt, des te sterker naar buiten kan worden opgetreden.

**munten
penningen
oude landkaarten
antiek
inkoop-verkoop**

**uitgebreide muntlijst
verschijnt begin februari**

H. J. HUIZINGA

**Markt 20
Delft**

Telefoon 015-122022

In deze denken wij aan de advertenties die de laatste maanden weer in de dagbladen verschijnen: Rijksdaalders Willem I, niet van echt te onderscheiden, gouden Negotiepenning, cataloguswaarde f 10.000,— aan deze muntvervalsingen moet nu nodig eens een eind komen. Waar zijn de Juristen uit onze Kringen of uit het Genootschap, die deze zaken eens willen onderzoeken? En wat belangrijker is, wie vecht deze brandende kwesties, desnoods tot in de Hoge Raad, eens uit?

(Advertentie)

KONING WILLEM III
20 gulden, 10 gulden en 5 gulden 1850.
gekopieerd in 21.6 kar. gedegengoud.

Deze zeldzame gouden munten hebben gezamenlijk de labelachtige cataloguswaarde van
f 10.000,—

100 proefseries penummers van P 1 - P 100 in goud en zilver. Totaal 6 munten (in cassette) f 470,—

350 ex. f 20,- 14 gr. 28 mm a f 225,-
700 ex. f 10,- 7 gr. 22.5 mm a f 125,-
1000 ex. f 5,- 3.5 gr. 18 mm a f 75,-

Te bestellen bij banken, munthandelaars, juweliers en rechtsbureaus bij de

ORANJE MUNT DEN HAAG
Lange Poten 5A - Tel. 070 - 54.69.24

nen) te komen.

ADVERTENTIE

RIJKSDAALDER WILLEM I 1840
de originele waarde is f 1250,-

doorsnee 38 mm

Deze unieke copie niet van echt te onderscheiden in een oplage van 300 exemplaren in zilver kost slechts f 99,- incl. remboerse. Verkrijgbaar voor Kerstmis bij:

Mevr. J. VAN ZELM
Molenrijtlaan 25
Tel. 01862-2028, Mijnsheerenland

Een van onze grootste Nederlandse numismaten verzuchtte onlangs nog: "Wie hier iets aan kan doen, verdient een standbeeld".

Een ander punt is de muntslag in Nederland. In gesprekken met numismaten en verzamelaars komt steeds meer naar voren dat wij in Nederland, om een televisiespot te citeren, toe zijn aan de zo "broodnodige variatie"!

Door uw aanwezigheid op de Flevohof geeft u hen, die aan deze zaken werken of willen gaan werken, een blijk van vertrouwen en waardering. Alleen gebundelde krachten kunnen iets bereiken.

VAN DUIZEND TWIJGEN MAAKT MEN EEN BEZEM!

Tot op de Flevohof,

Bestuur Numismatische Kring N.O.P.

Organisatorisch nog het volgende:

De deelnemerskaarten worden U bij de entree op Flevohof uitgereikt, dit in verband met de hoge portokosten.

De deelnemerskosten moeten uiterlijk 15 maart in ons bezit zijn. Storting op rek.nr. 1142.93.449 Coöp. Boerenleenbank G.A. te Emmeloord, Bankgiro 810516 t.n.v. Landdag N.K.N.

Of per postwissel, betaalcheque aan het correspondentieadres
Meteorenstraat 93
Emmeloord.

Willen zij die per trein tot Harderwijk reizen, dit melden aan bovenstaand adres, eventueel telefonisch 05270-4822, er zal dan voor vervoer naar de Flevohof worden gezorgd.

HONDERDSTE BIJeenKOMST KRING ROTTERDAM

Op 6 februari 1973 vond de 100-ste bijeenkomst plaats van de Numismatische Kring Rotterdam, een feestelijke ontvangst met koffie, gebak en (voortreffelijke) wijn. Bij deze gelegenheid waren de leden met hun dames uitgenodigd, voorts de overige Kringbesturen uit den lande, en de redactie van De Florijn.

In het Museum voor Land- en Volkenkunde was voor deze gelegenheid een veelvuldige en toepasselijke wandversiering aangebracht, terwijl van elk Kringlid een gedeelte van diens verzameling was geëxposeerd. Later op de avond werden door de aanwezige dames de prijswinnaars van deze inzendingen aangewezen.

Voorzitter Mr. P. ten Cate memoreerde de oprichting van de Kring, ruim 10 jaar geleden, met 15 leden. Dr. H. Enno van Gelder heeft nog aan de wieg gestaan. Vroeger bestond alléén het Koninklijk Genootschap, aldus de voorzitter, later kwamen de Kringen, die nu een overkoepling hebben gevonden in De Florijn.

De navolgende sprekers feliciteerden het Kringbestuur:

Drs. A.T.Puister sprak als bestuurslid van het Kon. Genootschap en als voorzitter van de Kring Den Haag. De Kring Rotterdam is jonger dan de Kring Den Haag; spreker zag overeenkomst tussen de beide Kringen en de telefoon: de kengetallen nul-tien en nul-zeventig symboliseren als het ware jong en oud.

Dr. A.J.Bemolt van Loghum Slaterus, voorzitter Kring Amsterdam, herinnerde aan de destijds geslagen brug tussen Amsterdam en de 7e Kring (Rotterdam). Hij ontpopte zich daarmee als symbolisch ingenieur van deze brug en bood namens de Kring Amsterdam een fraaie plaque aan.

Voorzitter L.M.Wielhouwer van de Kring Noordoostpolder sprak vervolgens en overhandigde een grote assortimentsdoos met sigaren.

Op het programma stond nu een viertal inleidingen.

Dr. H.J.v.d.Wiel hield een geestige verhandeling over de "Psychologie van de verzamelaar". In feite bleek deze o.a. neer te komen op een combinatie van gekanaliseerde agressie en homo ludens.

De conservator van het Museum voor Land- en Volkenkunde gaf een uiteenzetting over de inhoud van de V.O.C.-vitrine.

Drs. C.J.F.Klaassen sprak over vroedschapspenningen (en deelde nog terloops mede, dat slechts 4% van de zilveren rijksdaalders door het publiek is ingeleverd).

Dr. H.J.v.d.Wiel bracht ten slotte een inleiding over het Prinsdom Orange, waarbij een oranje sjerp over de lessenaar werd ontvouwen.

Als besluit overhandigde Mr. ten Cate de voorzittershamer aan Mr. J.R. Voûte, die tot dusver secretaris van de Kring was. Als nieuwe secretaris zal fungeren de heer G.W. de Wit.

De redactie van De Florijn wenst de Kring Rotterdam nog vele goede bijeenkomsten toe!

P.C.K.

VALSE V.O.C.-DUKATONS

Kort voor het ter perse gaan van dit nummer werd de redactie attent gemaakt op het bestaan van valse V.O.C.-dukatonen. Voorgekomen zijn exemplaren van West-Friesland 1738,39 en 40 met gladde rand.

Het vermoeden bestaat, dat ze gegoten zijn vanwege wat gietgalletjes in de rand en in het veld.

Nadere bijzonderheden ontbreken nog.

Ook is een vals drieguldenstuk van Utrecht 1795 gesignaleerd.

Men zij evenwel gewaarschuwd.

GEEN NEDERLANDSE GOUDEN MUNTEN VAN f 50,— EN f 100,—

Brief van de staatssecretaris van financiën aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal d.d. 26-1-1973:

Naar aanleiding van de door het lid der Kamer de heer mr. H.E. Koning bij de behandeling van wetsontwerp 12 020 (uitgifte van een zilveren tienguldenstuk in 1973) gestelde vraag omtrent een gouden f 50 stuk met een intrinsieke waarde van f 30 (Handelingen 1972, blz. 795 en 835) en de antwoorden van de Minister van Financiën (handelingen blz. 825 en 837) deel ik u het volgende mede.

De in een munt verwerkte hoeveelheid goud is in belangrijke mate bepalend voor de middellijn van die munt. Een gouden f 50 stuk met een intrinsieke waarde van ca. f 30 zou op het ogenblik 4 à 4,5 gram goud kunnen bevatten. De met deze goud-inhoud corresponderende middellijn komt op ongeveer 20 mm, waardoor een dergelijke munt nauwelijks groter zou zijn dan het in gebruik zijnde kwartje, dat een middellijn van 19 mm heeft.

Naar mijn oordeel maakt dit technisch probleem het niet gewenst om een gouden munt van f 50 met een goud-inhoud van f 30 in de Muntwet op te nemen.

Ook wanneer de aanmaak van een f 100 stuk als sieraad overwogen zou worden met een hogere intrinsieke goudwaarde en derhalve een groter formaat geldt evenwel nog het bezwaar dat de prijs op de vrije goudmarkt als gevolg van de valuta-onrust de afgelopen jaren zeer sterk gefluctueerd heeft. Vooralsnog zou rekening gehouden moeten worden met schommelingen in de intrinsieke goudwaarde van een munt waarvan gewicht en formaat nu eenmaal voor langere tijd vastgesteld zouden moeten worden. Bovendien zou de voorgestelde uitgifte - in beperkte hoeveelheden - van een gouden munt, waar het betalingsverkeer geen behoefte aan heeft, ongewild voedsel geven aan speculaties omtrent een verdere stijging van de goudprijs. Een dergelijke ontwikkeling is naar mijn oordeel ongewenst, zowel vanuit een oogpunt van een produktieve aanwending van nationale besparingen als van het functioneren van het goud in het internationale betalingsverkeer.

MUNTVONDST TE ZWOLLE

Eind januari 1973 werd te Zwolle een kelder ontdekt onder de vloer van Papenstraat 3, destijds het woonhuis van de middeleeuwse pedagoog Joan Cele die de Latijnse School leidde.

Behalve belangwekkende gebruiksvoorwerpen van aardewerk uit de 80-jarige oorlog, werden 63 bronzen en zilveren munten gevonden, o.a. van de 3 steden, gedateerd van 1556 tot 1641. Aan het Kon. Penningkabinet zal worden verzocht de munten nader te determineren.

DENEMARKEN, SETS VAN 1- EN 2 ØRE

Die Kgl. Dänische Münzanstalt nimmt jetzt Bestellungen auf Sammeldsätze dieser Münzen entgegen, welche im Verkehr nicht zirkuliert haben. Jeder Satz umfasst 4 St. 1-Øre 1960-62-63-64 und 6 St. 2-Øre 1960-62-63-64-65-66. Der Preis beträgt dkr. 25 einschl. Versand.

Bestellungen sind vor dem 30. Juni 1973 durch Einzahlung des Betrages auf internationale Postanweisung an Postscheckkonto 110570, Den kgl. Mønt, Amager Boulevard 115, 2300 København S, Danmark, zu erteilen. Nach Ablauf der Bestellperiode werden die eingegangenen Bestellungen im Laufe des Herbstes erledigt.

Vagn Sørensen
møntdirektør

OOSTENRIJK 50 SCHILLING 1972

Het op blz. 116 signaleerde merkwaardige jaartal M C L XII op het herdenkingsstuk voor de Salzburg'sche Universiteit had ook mijn aandacht getrokken. Ik vertelde dit aan een Oostenrijksche Collega, prof. Huber, die hier in Amsterdam werkzaam is, maar nog geregeld zijn geboorteland bezoekt. Hij heeft er daar navraag naar gedaan en toen bleek dat de Universiteit gedurende een lange periode in 19e en 20e eeuw feitelijk niet bestaan heeft, behalve als theologische Hogeschool. In 1962 is het weer een volledige universiteit geworden, maar dat is zonder nadere toelichting natuurlijk niet hieruit op te maken. Prof. Huber vertelde mij dat men het er in Oostenrijk ook niet erg mee eens is, dat het opschrift in deze vorm is aangebracht. Het is namelijk niet helemaal oprecht: het is immers niet een aaneengesloten periode van 350 jaar universiteit, maar eerder een 10-jarige sinds de heroprichting.

Prof.dr. W.v.Tongeren, Velsen

JACQUES SCHULMAN N.V.

Keizersgracht 448
Amsterdam-C
tel. (020)-233380

Sinds 1880 handelen wij in
munten, penningen, eretekenen en
boeken over de numismatiek.
Archeologische voorwerpen.
Veilingen - prijslijsten - taxaties -
inkoop - verkoop

OPROEP TOT MEDEWERKING AAN EEN STUDIE VAN DE NEDERLANDSE FLORIJNEN (28 STUIVERSTUKKEN)

Wie meer wil weten van een bepaalde muntsoort, bemerkt al gauw dat de beschikbare literatuur ontoereikend is. Dit geldt zeker ook voor de in de 17e eeuw in ons land geslagen Florijnen of 28 stuiverstukken of zilveren goudgulden en de halven en kwarten daarvan de 14 en 7 stuiverstukken.

Een poging tot verdieping van mijn kennis van dit type munten bracht mij er toe de stukken zelf te gaan zien, want pas dan ontstaat een werkelijk inzicht in de varianten en stempelverschillen, die zeer talrijk blijken te zijn. Na een start bij enkele grote openbare en particuliere collecties werd het een sport om zo veel mogelijk onder ogen te krijgen. Als gevolg daarvan heb ik tot nu toe circa 2000 stukken uit ongeveer 100 verzamelingen kunnen beschrijven. Aangezien het echter ondoenlijk is om alle verzamelaars te vinden en dan ook nog te bezoeken, die zulke munten in hun collecties hebben en het toch zinvol lijkt te proberen een zo volledig mogelijke inventarisatie tot stand te brengen, doe ik bij deze een verzoek aan alle muntliefhebbers die 28-14- en/of 7 stuiverstukken bezitten, die ik nog niet gezien heb, mij daarover te berichten.

Hierbij is het niet van belang of het stukken zijn die ik waarschijnlijk elders al wel zal hebben gezien en dus wel ken. Het gaat tevens om inzicht in de frekwentie waarmee stempelvarianten voorkomen, om te weten hoeveel geklopte stukken er zijn, hoe vaak de diverse kloppen voorkomen etc.

Teneinde overbodig heen- en weerschrijven te voorkomen geef ik hieronder een kort overzicht van wat er in ons land is geslagen, alsmede de wijze waarop ik u verzoek mij de munten uit uw collectie te beschrijven.

28 Stuiverstukken zijn tussen 1601 en 1694 geslagen door de gewesten Friesland, Groningen, Overijssel en West Friesland plus een proef van 1694 van Holland, alsmede door de steden Groningen, Deventer, Kampen, Zwolle, Zutphen en Nijmegen.

14 Stuiverstukken alleen in Friesland en Deventer en 7 stuiverstukken in Friesland.

In 1693 zijn alle toen in omloop zijnde 28 stuiverstukken voorzien van een instempeling (klop). Deze kloppen zijn willekeurig aangebracht, zodat de plaats ervan op de munt voor de studie niet van betekenis is. De volgende kloppen komen voor: HOL voor Holland, UTR voor Utrecht; G.O. voor Groningen en Ommelanden; L voor Linegn; DR voor Drenthe; een Pijlenbundel voor de Staten Generaal; het gekroonde Friese wapen voor Friesland en het vrij kleine ongekroonde Overijsselse wapen voor Overijssel.

Bij de beschrijving van de munten verzoek ik u de volgende gegevens te verstrekken:

-De volledige tekst (voor zover leesbaar) van beide zijden compleet met de interpunctie tekens. Een onleesbaar deel kan door een streepjeslijn ----- worden aangegeven. Als letters elkaar raken gelieve u dat aan te geven. Ook als letters en de cartouche waarin 28 staat elkaar raken. De interpunctie tekens kunnen verschillen op voor- en keerzijde en zelfs ook op dezelfde kant. De meest gangbare zijn punten, dubbele punten, plus tekens, maal tekens, roosjes, klaverbladachtige tekens of combinaties daarvan. Het komt ook veelvuldig voor

dat zij ontbreken.

-Het jaartal kan in de tekst staan of elders. In het eerste geval wordt het gewoon als deel van de tekst vermeld zo niet dan gaarne vermelding van de plaats zoals boven de kroon, onder de kroon, onder het schild of in het veld. Het kan zelfs aan weerszijden van de munt voorkomen (voor en achter). Vaak is het verkort weergegeven in dat geval dient dan niet 1685 maar 85 opgegeven te worden, omdat er gevallen bestaan waar zowel volledig als verkort jaartal kunnen voorkomen. Als het jaartal boven de kroon staat kunnen de cijfers al dan niet gescheiden zijn door de fleurons van die kroon een enkele keer echter ook door punten. Al die verschillen zijn van belang.

-Een summiere aanduiding van het beeld op voor- en achterzijde is gewenst omdat soms van bv. Groningen en ommelanden 1692 twee totaal verschillende typen van hetzelfde jaar bestaan. Volstaan kan worden met aanduidingen als, kop, adelaar, wapenschild, 2 ineengeslagen handen. De adelaar is altijd tweekoppig behalve bij enkele vroege stukken van Deventer. Dus eenkoppige adelaar wel vermelden.

-De waarde-aanduiding kan op verschillende plaatsen staan zoals onder het schild op de keerzijde in een cartouche; in het veld aan weerszijden van het borstbeeld (soms ST soms S) of in de rijksappel op de borst van de adelaar. In deze rijksappel, meestal cirkelvormig, staat soms een punt, soms een wapen, soms niets of enkele strepen dit wel aangeven. Een enkele keer (West Friesland) is de vorm van belang.

-Ook vermelding van het muntmeestersteken is belangrijk, alsmede van de plaats waar dat staat zoals, voor- en/of keerzijde, in de tekst, na de tekst, in het jaartal, na het jaartal, boven de kroon e.d. Soms staat het in een schildje. Bekende tekens zijn een leeuw voor Friesland (maar soms ook een roosje), een roosje voor Groningen, een klaverblad of een hondje (naar links of naar rechts voor beide) voor Deventer, een ruiter voor Kampen, een 5 bladige bloem voor Zwolle, een gewei voor Zutphen, een Morenkop voor Nijmegen, een hondje voor Groningen geweest en een meermin voor de stad Groningen. Vooral de stand van de morenkop is zeer verschillend die kan door een pijltje worden aangegeven uitgaande van de rechtopstaande munt.

-Als u twijfelt of iets duidelijk genoeg is, maak dan een krasafdruk van voor- en achterzijde door een stuk papier over de munt te leggen en daar met zacht potlood overheen te gaan.

De vorm van de kroon kan van belang zijn (die boven het wapenschild) bv. bij Nijmegen, een krasafdruk is hier nuttig.

-Vermeldt vooral of de munt geklopt is en welke de instempeling is. Een enkele keer is een munt meer dan eenmaal ingestempeld. Vermelding daarvan is belangrijk.

-Verschillende typen komen met en zonder binnenranden voor zowel voor als achter. Vermelding van een binnenrand is daarom belangrijk, dit kan het best volgen na de tekst zodat meteen duidelijk is aan welke zijde de binnenrand is. De binnenrand staat tussen beeld en tekst en is soms zeer onduidelijk.

-Als de tekst boven de kroon langs gaat is vermelding daarvan van betekenis, omdat er typen zijn waarbij dit wel of niet kan voorkomen. In dat geval is het ook nodig te vermelden of en waar de tekst wordt onderbroken door de uitstekende fleurons van de kroon.

Tenslotte zijn er nog een reeks incidentele bijzonderheden die vermeld-

ding behoeven nl.

- Bij Friese stukken de plaats in de tekst waarheen de zwaardpunt wijst, het aantal fleurons van de kroon (3 of 5), of er onder het wapenschild een ornamentale versiering, een punt of niets is.
- Bij Groninger stukken van 1681 (twee ineengeslagen handen) staat een hoed op een stokje geef daarvan de breedte in mm.
- Bij die van 1674 (grote boerekop met hoed) komen twee varianten van het wapenschild voor, nl. plompebladen links boven en rechts onder dan wel rechts boven en links onder.
- Als er na de tekst een roosje staat gelieve dat te vermelden. Soms staat er op Friese stukken een onduidelijk teken iets lijkend op een eikel.
- Er komen op sommige stukken typische puntencombinaties voor in de tekst zoals twee punten naast elkaar, drie punten in een driehoek, drie naast elkaar met een er midden boven, vier in een ruit of vijf in een kruis.
- Groninger stukken van 1673-1677 hebben boven de hoed het woord OMNI waarvan de laatste 1 of 2 letters vaak kleiner zijn en soms laag soms hoog geplaatst zijn.
- Letters en cijfers zijn soms fout gesneden zoals N verkeerd om, 6 of 9 kopstaand, een omgekeerde V in plaats van een A.
- Interpuncties kunnen fout zijn bv. CAMP.EN.
- Boven de adelaar kunnen in plaats van een kroon 3 lussen staan (West Friesland).
- Bij Overijsselse stukken wordt het woord TRANS - IS vaak gescheiden door een punt of streepje dat soms een letter raakt en soms vrij staat.

Zo u ziet zijn er zeer veel bijzonderheden waardoor stempelvarianten onderscheiden kunnen worden. Enkele daarvan zijn zo lastig te omschrijven dat ik ervan af heb gezien dat te doen. Dit zijn met name de vorm van de adelaars en de wapenschilden met hun ornamenten. Die hoeft u dan ook niet weer te geven.

Als u beschikt over het boek van Verkade is vermelding van de nummers daarvan wel prettig maar let goed op of de afbeelding wel exact overeenkomt met uw exemplaar. Sommige afbeeldingen hebben fouten en sommige varianten zijn niet in het boek vermeld.

Het is de bedoeling te zijner tijd de resultaten van de inventarisatie bekend te maken. Dit zal echter niet op korte termijn kunnen omdat er nog veel gegevens verzameld en verwerkt moeten worden. Geneert u niet om ook een enkel stuk op te geven, hoe meer berichten binnenkomen hoe beter zulks is. Houdt u mij echter ten goede als ik alleen maar reageer als de omschrijvingen tot nadere vragen aanleiding geven.

Als u over interessante gegevens betreffende de muntslag beschikt ben ik daar ook heel erkentelijk voor. Ik heb al een en ander bijeen maar ben ervan overtuigd nog veel te missen.

Ten einde dubbele registratie te vermijden is het erg prettig om ten aanzien van stukken verworven in de twee laatste jaren de herkomst te vermelden. Het kan zijn dat ik het betrokken stuk daar al gezien heb.

Ik hoop u niet alleen werk te bezorgen maar tevens een gelegenheid te bieden enkele stukken uit uw collectie weer eens met andere ogen te bekijken. Als u nadere gegevens wilt hebben kunt u mij telefonisch bereiken 030-615974.

Bij voorbaat mijn hartelijke dank voor uw medewerking.

Beschrijvingen gelieve u te sturen naar W.K. de Bruijn,

Lemnosdreef 2 te Utrecht.

OOK IN WEST-DUISSLAND HOGE PRIJZEN

Niet alleen tijdens de laatste veiling van Jacques Schulman B.V. te Amsterdam, waarvan in "De Florijn" nr. 6 melding werd gemaakt, werden hoge prijzen voor munten betaald, ook in West-Duitsland weet men van wanten.

Op 14 december 1972 hield muntenhandelaar Wolfgang Winkel te Bielefeld zijn vierde veiling, waarvoor 1724 nummers waren bijeengebracht. Het hoogste bod ging naar een dubbele "Vereinstaler" uit 1867 van koning Ludwig II van Beieren. Voor het prachtige exemplaar, waarvan slechts 1760 stuks zijn geslagen en dat getaxeerd was op 5.500 DM., was een schriftelijk bod van 11.000 DM. uitgebracht. In de veilingzaal werd het zilverstuk (nr. 351 van de catalogus) voor 13.000 DM. gegund!

Doppeltaler 1867, Ludwig II van Beieren 13.000 DM!

Een zeer zeldzame "Taler" van Friedrich August van Sachsen, geslagen ter gelegenheid van het bezoek van prins Albert Ernst Georg en prinses Elizabeth van Sachsen aan de Munt van Dresden in 1839, bracht 8150 DM. op (nr. 515, taxatie 5000 DM.).

Ondanks deze topprijzen en de niet geringe belangstelling werden ca. 600 nummers teruggenomen vanwege onvoldoende interesse der aanwezige numismaten.

J.C. van der Wis.

MUNTHANDEL HABETS

Munten
Penningen
Medailles

Van Anrooystr. 7.
Geleen
Tel.: 04494-7810

Boeken
Catalogi
Albums

Aanbiedingslijsten sturen wij op verzoek gratis.
Nederlands leverancier Coinholders en accessoires

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

Rubriek verzorgd door J.C. van der Wis

1. De Geuzenpenning, driemaandelijks uitgave van het Kon. Ned. Genootschap voor Munt- en Penningkunde en de Vereniging voor Penningkunst.

Secr.: J.Schulman, Keizersgracht 448, Amsterdam-C.
23e jaargang no. 1, januari 1973.

A.J. de Koning: Erasmus-penning in het nieuws; A.T. Puister: Dukaat 1972; G.v.d.Meer: Een Amerikaanse prijs voor Louise Metz; J.P.A.v.d.Vin: Een goudstuk van Michael VIII Palaiologos; J.J.M. Hubregtse: De medaille voor eerlijke en trouwe dienst voor militairen beneden de rang van officier; Dr. H.Hofmeier: Een Neurenbergse knoop met Franse vrijheidssymbolen uit het jaar 1792; Mededelingen en verenigingsnieuws.

2. Numismatisches Nachrichtenblatt, Organ des Verbandes der Deutschen Münzvereine.

Secr.: Anton Kappelhoff, 297 Emden, Philosophenweg 10, B.R.D.
no. 2, 1973.

Verenigingsnieuws; Personalia; Nieuws uit binnen- en buitenland; Muntvondsten; Vervalsingen; "Staat und Münze" Malaysia; Korte bijdragen; Nieuw verschenen munten; Penningen; In binnen- en buitenland verschenen boeken en tijdschriften.

3. Provin Sieg: Sieg's Møntkatalog 1973 - Norden 1808-1972 (Danmark, Dansk Vestindien, Faerøerne, Grønland, Island, Norge, Sverige, Finland). Ulbjerg 1972. Prijs f 15,--.

Importeur is Mevius & Hirschhorn International B.V. te Amsterdam.

Deze catalogus beschrijft de munten van de Scandinavische landen. Anders dan de titel aangeeft, gaat de beschrijving van de munten van Deens West-Indië terug tot 1740. Van alle munttypen wordt een afbeelding van voor- en keerzijde gegeven, alsmede de jaartallen waarin ze geslagen zijn, gevolgd door een prijsaanduiding in drie kwaliteitsklassen met inbegrip van 15% omzetbelasting! Voorts worden de geslagen aantallen (voorzover de schrijver bekend) bij de jaartallen vermeld of in aparte tabellen weergegeven. Vanwaar, zo kan men zich afvragen, deze tweeslachtigheid die het nazoeken van de oplagen niet vergemakkelijkt?

De algemene inleiding en de inleidingen tot de diverse hoofdstukken met tal van gegevens betreffende munt- en muntmeestertekens en initialen van medailleurs zijn in het Deens gesteld, doch worden ten behoeve van niet-Scandinavische verzamelaars gevolgd door een samenvatting in het Engels. Zonder dat blijkt ook het Deens voor de Nederlander wel te begrijpen, daar de taal der numismatiek met haar vaste uitdrukkingen internationaal is.

Een uitgebreide opgave van gebruikte literatuur completeert het geheel, dat ondanks enkele kleinigheden overzichtelijk is samengesteld en in het gebruik een praktische catalogus blijkt te zijn.

4. C.Varesi: *Monete Decimali Italiane*. Pavia 1973. 317 pagina's.
Prijs f 22,--. Importeur: Mevius & Hirschhorn Int. B.V., Amsterdam.

Monete Decimali Italiane is een catalogus van munten, die in de tien Italiaanse landen, tijdens de Republiek Italië t/m 1972 en voor Italiaans Somalieland zijn geslagen. Als uitgangspunt voor deze catalogus koos Varesi de invoering van het decimale stelsel in de diverse landen, die later tot één koninkrijk samengevoegd zouden worden. Venetië ging in 1797 als eerste tot het decimale stelsel over, acht andere staten volgden vrij snel, terwijl Lazio (Kerkelijke Staat) zeer laat als laatste de rij sloot in 1864.

De catalogus geeft van ieder munttype en elke muntwaarde een goede afbeelding, waarna de verdere gegevens volgen, zoals de jaartallen, de muntplaatsen, de zeldzaamheidsgraden, de waarden in drie kwaliteitsklassen (zeer fraai, prachtig en FDC) en de per jaar geslagen hoeveelheden.

Een bibliografie, een verklaring der gebruikte afkortingen, een inhoudsopgave en een adreslijst van Italiaanse beroepsnumismaten completeren deze catalogus, die ook voor degenen die de Italiaanse taal niet machtig zijn, door zijn duidelijke en systematische opzet gemakkelijk te hanteren is.

Qua inhoud en uitvoering behoort *Monete Decimali Italiane* tot de betere catalogi.

5. Jose A.Vicenti: *Monedas Espanolas 1869-1973*. 47 pagina's.
Madrid 1973, 7de druk. Prijs f 6,50.
Importeur: Mevius & Hirschhorn Int. B.V., Amsterdam.

Deze catalogus sluit aan op de "Catalogo General de la Moneda Espanola 1700-1868" van de hand van dezelfde schrijver en beschrijft de Spaanse munten vanaf de invoering van een nieuw monetair systeem op 20 oktober 1868, waarbij de peseta van 100 centimos werd geïntroduceerd, tot en met 1972. Deze catalogus is rijk geïllustreerd en geeft een afbeelding van ieder munttype.

De op de Spaanse munten voorkomende jaartallen zijn doorgaans niet de werkelijke jaren, waarin ze geslagen zijn. Deze vindt men in zeer kleine cijfers in de sterren, die de jaartallen op de munt flankeren.

Onder de illustraties vindt men na een nummering dan ook het op de munt staande jaartal, het in de sterren aangegeven jaar waarin de munt werkelijk geslagen is, een verwijzing naar de afbeeldingen en een waarde-aanduiding in peseta's in diverse kwaliteitsklassen. Terrecht zijn bij dit laatste voor de modernste munten zwaardere normen gehanteerd dan bij de oudere. Overige gegevens zoals muntmeesteren munttekens, geslagen aantallen en zeldzaamheidsgraden, ontbreken aan deze catalogus. Hij dient dan ook alleen als prijscatalogus en naast een standaardwerk gehanteerd te worden.

6. C. Laenens: Het Romeins Imperium van zijn keizers uit gezien.
Prijs f 2,50.

Dit 15 pagina's tellende boekje geeft een zeer beknopt overzicht van de geschiedenis van het Romeinse Rijk en in chronologische volgorde een afbeelding van een munt van alle 80 door de Senaat aangestelde keizers. Bij iedere munt vindt men de volledige naam van de betrokken keizer, diens geboorteplaats en -datum, zijn sterfplaats en -datum en zijn regeringsperiode.

Voorts is er nog een overzicht van de perioden, waarin de Romeinse geschiedenis wordt ingedeeld.

Een wel zeer summiere uitgave, die gebruikt zou kunnen worden om bij beginners belangstelling te wekken voor Romeinse munten en hen in het prille begin te begeleiden bij het identificeren van de keizers. Voor de iets verder gevorderde verzamelaars is het boekje, dat verkrijgbaar is bij Mevius & Hirschhorn Int. B.V. te Amsterdam, bepaald onvoldoende.

7. P. Frank Purvey: Coins and Tokens of Scotland. Seaby's Standard Catalogue of British Coins, deel 4. Londen 1972. Prijs f 18,75.

De door B.A.Seaby Ltd. uitgegeven numismatische boeken munten doorgaans uit door degelijkheid en kwaliteit en zijn hun geld dubbel en dwars waard. Het vierde deel in de serie "Standard Catalogue of British Coins" maakt hierop geen uitzondering! Eerder verschenen in deze serie reeds "Coins of England and the United Kingdom" (delen 1 en 2) en "Coins and Tokens of Ireland" (deel 3), zodat met de uitgave van "Coins and Tokens of Scotland" de beschrijving van de munten van geheel Groot-Brittannië voltooid is.

Dit 160 pagina's tellende rijk geïllustreerde werkje begint met een inhoudsopgave, een verklaring der gebruikte kwaliteitsaanduidingen, een inleiding, een uitgebreide bibliografie voor verdere studie, een lijst van op Schotse munten voorkomende Latijnse opschriften met hun betekenis, een verklaring van gebruikte numismatische uitdrukkingen en afkortingen, iets over de waarde van munten en een korte beschrijving van de geldsomloop in Schotland tot de tijd, waarin de eerste onafhankelijke Schotse koning David I munten liet slaan. U merkt wel, alle ingrediënten die een goede catalogus moet bevatten.

Daarna worden de munten van de Schotse koningen beschreven, terwijl van iedere nieuwe vorst(in) een beknopt historisch en numismatisch overzicht van diens (haar) regeringsperiode wordt gegeven.

Uit het bovenstaande moge blijken, dat "Coins and Tokens of Scotland" meer biedt dan een droge opsomming van cijfer- en fotomateriaal en beschouwd kan worden als een standaardwerkje in het klein. Een goede en interessante uitgave die ruime aandacht verdient en verkrijgbaar is bij Mevius & Hirschhorn Int. B.V. te Amsterdam.

DE NUMISMATISCHE KRINGEN

Alblasserwaard

Secretariaat: Peulenlaan 223 te Hardinxveld-Giessendam.

Bijeenkomsten op de 2e dinsdag van de maand.

Ruilavonden op 13 mrt., 10 apr., 8 mei, 12 juni.

Landdag Numism. Kringen in "Flevohof" 31 mrt.

Amsterdam

Secretariaat: Keizersgracht 448 te Amsterdam, tel. 020-23 33 80.

Bijeenkomsten op de 2e woensdag van de maand, behoudens uitzonderingen.

Agenda: nog niet bekend.

Landdag Numism. Kringen in "Flevohof" 31 mrt.

Brabant

Secretariaat: Zilvermeeuwlaan 23 te Eindhoven, tel. 040-43 95 20.

Bijeenkomsten op de 2e donderdag van de maand.

Agenda : 8 mrt. - De heer W.J.A. de Jong over
munten van de Romeinse keizers.
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".
12 apr. - Veiling van doublettes van leden.
10 mei - Pater drs. G.C.A. Elbers over
Panorama van de Griekse munt.

Breda (genaamd "De Baronie")

Secretariaat: Leeuwenhof 25 te Breda, tel. 01600-3 38 11

Bijeenkomsten op de 3e donderdag van de maand.

Agenda : 15 mrt. - Ruilavond.
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".
19 apr. - Ruilavond.
17 mei - Lezing over muntvervalsing.
21 juni - Ruilavond in Breda, gezamenlijk met Kring Zee-
land.

Groningen

Secretariaat: Hertenlaan 69 te Haren, tel. 050-4 50 86.

Agenda : 16 mrt. - De heer A.G.v.d.Dussen uit Maastricht: lezing
en munten voor verkoop.
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".
27 apr. - Dr. H.H.Zwager uit Amsterdam: "Hellenistische
munten als historische bron".
18 mei - Mej. drs. G.van der Meer uit Den Haag:
"Vikingschatten".
26 mei - Excursie naar het Fries Museum te Leeuwarden
en het Fries Penningkabinet te Franeker.
juni, juli en augustus - zomerreces.

Den Haag

Secretariaat: Zeestraat 71B te Den Haag, tel. 070-18 09 57.

Bijeenkomsten afwisselend op de laatste woensdag of de laatste donderdag van de maand.

Agenda : nog niet bekend.
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".

Hoogeveen

Secretariaat: Dahliastraat 22 te Hoogeveen, tel. 05280-6 55 82.

Ruilavonden op de 2e woensdag van de maand, wijzigingen voorbehouden.

Agenda : 14 mrt. - A.G.v.d.Dussen: De Latijnse muntunie.
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".
11 apr. - Dr. H.Mook: Moderne munten.

- 29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.

Kampen

Secretariaat: Wilhelminalaan 3 te Kampen, tel. 05202-3380.

Bijeenkomsten op de 2e maandag van de maand in gebouw Burgwal 59 te Kampen, aanvang 19.30 uur.

- Agenda : 12 mrt. - Veiling door de heer Schulman? Alleen toegankelijk voor leden van deze Kring.
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".
9 apr. - Quiz.
7 mei - De heer H.G.Dijkstra: De Gelderse vorsten en hun munten.
29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.
18 juni - Feestelijke sluitingsavond.

Land van Ravenstein

Contact-adres: Klavecimbellaan 2 te Uden, tel. 04132-5013.

Agenda : nog niet bekend.

Limburg

Secretariaat: Bonnefantien Museum te Maastricht, tel. 043-19300.

- Agenda : 22 mrt. - 20 uur, Dominicain, Vrijthof, Maastricht. Jaarvergadering. (besloten)
31 mrt. - Landdag op de Flevohof bij Elburg van de Num. Kringen Nederland. Inlichtingen bij de heer A.G.van der Dussen, Hondstraat 5, Maastricht, tel. 15119.
27 apr. - 20 uur, Dominicain, Vrijthof, Maastricht. Lezing, dr. R.J.van der Wiel: "De Munten van het Prinsdom Orange onder het Huis Nassau".
24 mei - 20 uur, Dominicain, Vrijthof, Maastricht. Lezing door de heer Lod.S. Beuth: De Penningen van de Vrijheidstrijd der Nederlanden.

Lisse

Contactadres: Grachtweg 46 te Lisse, tel. 02521-13303.

Bijeenkomsten op de tweede dinsdag van de maand, in de Pauluskerk Ruis-
hoornlaan Poelpolder te Lisse, aanvang 19.30 uur.

- Agenda : nog niet bekend.
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".

Noordoostpolder e.o.

Secretariaat: Sternstraat 4 te Zwartsluis, tel. 05208-1803.

Bijeenkomsten op de 3e donderdag van de maand, in het Geref. Centrum te Emmeloord.

- Agenda : 15 mrt. - De heer A.G.v.d.Dussen uit Maastricht over: "De Latijnse Muntunie".
Tevens munten voor verkoop.
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".
Gegevens elders in dit nummer.
26 apr. - Drs. J.P.A.v.d.Vin: "Griekse munten in natuurlijke omgeving".
17 mei - Dr. A.J.Bemolt v.Loghsum Slaterus (nog niet definitief).
29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.

t/m 5 april bevindt zich een numism. vitrine in de Bibliotheek te Emmeloord.

Oost-Nederland

Secretariaat: Arnhemsestraatweg 93B te Rheden, tel. 08309-2700.

Bijeenkomsten (behoudens afzonderlijke vermelding) in Hotel 's Gravenhof te Zutphen, aanvang 20.00 uur.

- Agenda : 27 mrt. - Lezing door ds. A.de Haan: "Bijbelse spreuken op munten en penningen".
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".
24 apr. - Demonstratie van en opmerkingen over een groot aantal bijzondere munten, door de heer J.Berkman.
29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.

Rotterdam

Secretariaat: Burgem. Lefèvre de Montignylaan 190, Rotterdam-3013, tel. 010-18 84 46.

Bijeenkomsten Museum v. Land- en Volkenkunde, Willemskade, Rotterdam.

- Agenda : 6 mrt. - Dr. H.Enno v.Gelder: "De Nederlandse munten van Philips II."
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".
Overigens nog niet bekend.

Twente

Secretariaat: Weverstraat 27 te Overdinkel, tel. 05423-1221.

Bijeenkomsten op de 2e dinsdag van de maand.

- Agenda : 13 mrt. - Programma nog niet bekend. Rijksmuseum Twente.
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".
10 apr. - Dr. A.J.Bemolt van Loghum Slaterus, onderwerp nog niet bekend. Rijksmuseum Twente.
8 mei - Ruilavond in "Melkion" te Enschede.
29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.
juni - Gezamenlijke bijeenkomst in Welbergen (Dsl.), met verzamelaars Westfalen e.o.
Juiste datum wordt nader bekend gemaakt.

Utrecht

Secretariaat: Johan Wagenaarkade 71-I te Utrecht, tel. 030-93 10 51.

Bijeenkomst : 's Rijks Munt Leidseweg 90 te Utrecht, aanvang 19.30 u.

Agenda : nog niet bekend.

Zeeland

Secretariaat: Diezestraat 57 te Oost-Souburg, tel. 01183-2549.

Bijeenkomsten elke 2e donderdag van de maand, in gebouw "De Schakel", Bachten Steene 14 te Middelburg.

- Agenda : 8 mrt. - Lezing door de heer Evers.
31 mrt. - Landdag Numism. Kringen in "Flevohof".
12 apr. - Ruilbeurs.
10 mei - Lezing en ruilbeurs.

-0-0-0-0-0-0-

Gelieve er goede nota van te nemen, dat het gironummer van De Florijn is gewijzigd in 82.52.34 van de A.B.N. te ZWOLLE, t.n.v. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen.

- MUNTIES -

Advertentiekosten p.nummer f3,-- p. vier regels van 32 letterspaties. Iedere regel meer f1,--. Bij vooruitbetaling te storten op giro 82.52.34 van Algemene Bank Nederland Zwolle banknr.596928688 t.n.v. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen. Tekst zenden aan P.C. Korteweg, Enkstr.10 Zwolle, tel.05200-14739	G.J.M. Bisselink - NUMISMATIEK Bergherveld 140 's Heerenberg Gld. tel. 08346 - 1007 Op aanvraag zenden wij U gaarne onze prijslijst van Nederlandse en buitenlandse munten.
	Te koop aangeb. Ned. en buitenl. munten, Grieks en Romeins, Faber Geldersesluis 3, Noordeinde post Elburg. Tel. 05252-417.
Numismaat & Kunsthandel "DE SNEEKER VLEIEGER" J.B. Westerhof Nauwe Noorderhorne 18 - SNEEK tel. 05150 - 7198 Wij zijn steeds koper van collecties munten, boekwerken en antiquiteiten, in het bijzonder die op de Provincie FRIESLAND betrekking hebben.	Inkoop-Verkoop van munten of inruil v. oude Ansichtkaarten Ned. Postz.handel "De Veluwe" Nieuwstr. 66 Apeldoorn, tel. 05760 - 16281
Munthandel "De Leeuwendaalder" Den Haag (J.H. Evers) Johan van Oldenbarneveltlaan 92A INKOOP - VERKOOP TAXATIES - ADVIEZEN Specialiteit in antieke munten (Grieken en Romeinen) Geopend: wo, do, vr van 13-18 uur en zaterdag van 10 tot 18 uur telefoon: 070 - 55.10.07	BEGINSELEN DER NUMISMATIEK-Muntkunde voor iedereen door C.L.A. van Uden. Geïllustreerd, leest als een novelle. Geef uw zoon of dochter dit boek, het maakt hen enthousiast voor één der mooiste hobby's. Zendt een postwissel van f15,-- en u ontvangt het werk franco. Ook verkrijgbaar in de boekhandel. GECO, Klavecymbellaan 2, Uden N-Br.
	U wenst ook een abonnement op het tijdschrift "De Florijn"? Stort dan f 10,-- op giro 825234 van Algemene Bank Nederland te Zwolle banknr. 59.69.28.688 tnv. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen. Het abonnement loopt van 1 januari tot 1 januari.

off-setdrukkerij w. van esch
mandjesstraat 3 zwolle

Muntenhandel

A. J. VAN DEN BERG

Hoefkade 87

Den Haag

Tel. 601382-070

**Inkoop van Munten, Penningen, Bankpapier, Ridderorden en
Boeken over deze onderwerpen.**

Vacant

A. G. van de Dussen

Hondstraat 5 Maastricht Tel. 043-15119

munten (zowel antieke als moderne);
penningen, eretekenen en numis-
matische boeken

aan serieuze verzamelaars zenden
wij gratis onze maandelijkse prijslijst
en onze literatuurlijst

de florijn

nederlands tijdschrift voor munten-verzamelaars
uitgave van de federatie van numismatische kringen

mei 1973

8

E. TEN KATE JZN.

**ANTIQUAIR
ZWOLLE**

Sassenstraat 72
Tel.: 05200-15759

oude munten

boeken en catalogi

oude land- en stedekaarten

topografische prenten

antiquiteiten

Mevius & Hirschhorn INTERNATIONAL
AMSTERDAM

UTRECHTSESTRAAT 33, tel. 020-255736-66990
munten, boeken, albums etc.
bankbiljetten, gouden munten

Vertegenwoordigers van talloze uitgevers,
o.a. Whitman, Malter-Westerfield,
Bonanza-Press, Seaby, Spink,
Beckenbauer e.v.a.,
alsmede van „Coindex”.

Munten- en/of boekenlijsten op aanvraag.
Vraag inlichtingen betr. onze
abonnement-service op nieuwe munten met 10 % korting!

NUMISMAAT & KUNSTHANDEL
„DE SNEEKER VLIEGER”

JILLE B. WESTERHOF

munten, penningen,
topografische prenten,
boekwerken, antiquiteiten

tevens bieden wij u een uitgebreide collectie
Nederlandse en Buitenlandse bankbiljetten

Nauwe Noorderhorne 18, Sneek Telefoon 05150-7198, b.g.g. 6866
Maandags gesloten

het geheel of gedeeltelijk overnemen van de inhoud, ook in gewijzigde vorm, is verboden, tenzij met schriftelijke toestemming van de redaktie.

redaktie: P. C. Korteweg, Enkstraat 10, Zwolle, tel. 05200-14739 huis
(op weekdagen liefst tussen 18 en 19 uur)

ir. J. Koning, T. Kuik, mr. J. R. Voûte,

J. C. v. d. Wis, Kornalijnlaan 64, Groningen, tel. 050-181524 huis

advertenties en abonnementen: T. Kuik, Postbus 39 Kampen, tel. 05202-4180
postgirorekening 82.52.34 van de Algemene Bank Nederland te Zwolle, t.n.v.
T. Kuik, inzake De Florijn te Kampen (banknummer 59.69.28.688)

abonnementsprijs f 10,— per jaar (een abonnement loopt van 1 januari tot 1 januari)
bij buitenlandse abonnementen worden de portokosten in rekening gebracht
losse nummers f 3,—
advertenties f 75,— per kwart pagina excl. B.T.W.

verschijnt 5 x per jaar, te weten in januari, maart, mei, september, november
uiterste datum voor opgave advertenties, agenda's en inleveren kopij:
de 1e van de voorafgaande maand.

NUMISMATISCHE EXLIBRIS

door J. Fortuyn Droogleever

Een exlibris of boekmerk is een etiket dat men als eigendomsbewijs in boeken plakt. Het is te vergelijken met de huismerken die veel op het platteland, vooral bij de Germaanse volkeren werden gebruikt, maar ook met de familiewapens die sommige geslachten sinds lange tijd voeren.

De geschiedenis van het exlibris is van oude datum; reeds de manuscripten in de "bibliotheek" van de Egyptische pharao Amenophis III (1400 v. Chr.) droegen een soort exlibris, bestaande uit een etiket van lichtblauwe fayence, dat de naam van de eigenaar vermeldde.

Het boekmerk, zoals dat tegenwoordig gangbaar is, dus een bedrukt stukje papier waarop de naam van de bezitter staat en waarop iets van de aard en de persoonlijkheid van deze wordt afgebeeld, heeft ook al een lange geschiedenis achter zich.

Het oudste gedrukte boekmerk dat bekend is dateert uit 1490, dus slechts enkele tientallen jaren na de uitvinding van de boekdrukkunst en een van de eerste ontwerpers was een beroemde kunstenaar als Dürer, van wiens hand een exlibris uit 1504 bekend is. Ook voor Erasmus maakte Dürer een exlibris, dat op de Erasmustentoonstelling te Rotterdam in 1971 te zien was.

Het oudste gedateerde Nederlandse exlibris is van latere datum, n.l. uit 1597, maar het is waarschijnlijk dat ook voordien in de Nederlanden enkele boekmerken in gebruik waren.

Aanvankelijk was op het exlibris alleen de naam van de eigenaar, of,

meestal, slechts diens familiewapen afgebeeld, later werden naam plus wapen afgedrukt. Na deze typografische en heraldische exlibris, die als houtsneden werden vervaardigd, kwamen al spoedig kopergravures in zwang, waarin de ontwerper zich beter op een kunstzinnige wijze kan uiten.

Tot in de 19de eeuw was het gebruik van een exlibris voorbehouden aan de vooraanstaanden op politiek en wetenschappelijk gebied als vorsten, prelaten en geleerden, die zich een grote bibliotheek, een kostbare liefhebberij, konden veroorloven. In de 2de helft van de 19de, en zeker in de 20ste eeuw is een grote bibliotheek niet meer noodzakelijk voor het bezit van een exlibris.

Tegenwoordig bezitten velen, die er prijs op stellen een boek op een persoonlijke, en soms ook op een artistieke wijze als hun eigendom te kenmerken, één of meer exlibris.

Naast het - tegenwoordig zelden voorkomende - heraldische exlibris probeert men, zoals eerder werd opgemerkt, iets van de aard of van de persoonlijkheid van de eigenaar in het exlibris neer te leggen. Soms is dit "iets" een symbool van het beroep als de Aesculaapstaf voor een medicus of een nijptang voor een timmerman, soms ook is het de uitbeelding van de naam van de eigenaar, b.v. een hengelaar voor iemand die Visser heet. Dit wordt dan een motief parlant genoemd.

Veelvuldig wordt echter een hobby van de eigenaar van het exlibris uitgebeeld. Zo bestaan veel exlibris met afbeeldingen van postzegels, van schaakstukken, van geweren of van tuingereedschap, om maar enkele voorbeelden te noemen. Boekmerken met afbeeldingen van munten of penningen komen echter bijzonder weinig voor.

Waar toch mag worden aangenomen dat de meeste numismatici, althans de meeste verzamelaars van munten of penningen, zeker enkele planken met - al dan niet numismatische - boeken zullen hebben, om v a n gevulde boekenkasten of een grote bibliotheek maar te zwijgen, vond ik het bijzonder vreemd dat ik, toen ik in 1971 een kleine tentoonstelling van numismatische exlibris wilde opstellen, slechts weinig exlibris kon opsporen waarop numismatische elementen zijn afgebeeld. Ook exlibris van mij bekende numismatici zonder deze elementen komen, voorzover ik kon nagaan, weinig voor.

Onlangs verscheen een publicatie van Dr. Grasser te München over exlibris van numismatici in Duitsland en aangrenzende landen, en o o k hierin valt het geringe aantal op.

munten en postzegelhandel

Inkoop - Verkoop - Taxatie

A. ASSINK

Nobelstraat 16 — Utrecht

Tel. 030-315098

Hierin werden slechts 31 thans nog levende numismatici vermeld van wie bekend is dat zij een exlibris hebben en niet meer dan 20 van deze munt- en penningverzamelaars hadden een exlibris waaruit hun belangstelling voor de numismatiek bleek.

Als ik nu verder over exlibris spreek, dan worden z.g. numismatische exlibris bedoeld, dus exlibris met numismatische elementen als afbeeldingen van munten, penningen, geldwisselaars, muntslagateliers e.d. Uiteraard zijn dat meestal exlibris van numismatici, maar een boekmerk van een muntverzamelaar is, als er niets van de hobby van de eigenaar uit blijkt, geen numismatisch exlibris.

Dit is b.v. het geval bij het oudst bekende exlibris van een numismaticus, n.l. dat van David Samuel Madai, de lijfarts van de vorst van Anholt en de auteur van het "Thalerkabinett", welk boek in 1765 verscheen.

Het valt op - dit als losse opmerking - bij het bestuderen van de lijst van Duitse numismatici die een exlibris hebben, dat de combinatie numismaticus en arts naar verhouding veelvuldig voorkomt. Ik weet niet of hiervoor een psychologische verklaring is !

Na enig speurwerk kon ik in West- en Midden Europa slechts 48 numismatische exlibris achterhalen, hetgeen bijzonder weinig is, waar toch wel mag worden aangenomen dat zeker enkele duizenden verzamelaars van munten in deze streken wonen.

Mochten er onder de lezers van dit artikel bezitters van een numismatisch exlibris zijn, dan zou ik toezending van hun boekmerk in 2-voud via de redactie zeer op prijs stellen, omdat ik gaarne een zo volledig mogelijke lijst van dit soort exlibris zou willen opstellen.

Als ik nu tot slot hieronder enkele numismatische exlibris laat afbeelden, dan is dit vooral om de lezers van dit blad te laten zien hoe fraai deze plaatjes kunnen zijn, en om hen op de gedachte te brengen ook voor zichzelf een boekmerk te laten maken.

Het ontwerpen van een exlibris is echter niet zo eenvoudig als het misschien lijkt. Het maken van een artistiek verantwoord en evenwichtig ontwerp in een klein formaat, dat iets van de persoonlijkheid van de eigenaar uitdrukt en waarin dan ook nog diens naam leesbaar moet worden opgenomen, is een werk waartoe slechts weinige artisten in staat zijn.

Maar het bezit van een fraai en evenwichtig exlibris geeft velen een grote voldoening, soms meer dan het verkrijgen van een dukaat of een drieguldenstuk !

HOLLEMAN-MUNTEN

Weverstraat 27, Overdinkel-7831

Tel.: 05423-1221

Uitgever: reprints boeken van v.d. Chijs.

Wij zoeken regelmatig betere munten van Nederland, ook provinciaal en middeleeuwen.

Schriftelijke aanbiedingen gevraagd.

Tevens zenden wij U op aanvraag onze prijslijsten.

Wellicht kunt U hieraan eens denken als in een veiling een dergelijke munt het drievoudige van de door U vastgestelde "uiterste" prijs opbrengt, en het daardoor bespaarde bedrag besteden aan het laten ontwerpen en uitvoeren van een exlibris.

1

2

3

4

5

6

1. Houtgravure Pam G. Rueter, Amsterdam
2. idem
3. idem
4. Houtgravure L. Hoffmann - Oostenrijk
5. Kopergravure B. Schmüll - Haarlem
6. Houtgravure Fery Antal - Budapest

7

8

9

10

11

12

7. Houtgravure Fery Antal - Budapest
8. Houtgravure E. Schöner - Oostenrijk
9. Houtgravure Fery Antal - Budapest
10. Houtgravure L. Hoffmann - Oostenrijk
11. Litho E. Kotrba - Praag
12. Houtgravure Frank-Yvo v. Damme - België

CHINESE MUNTEN

De opschriften van de munten en de wijze van aflezen.

Uittreksel uit- en gedeeltelijke vertaling van het boek "Chinesische Münzen" door W. Patalas, Verlag Klinkhardt & Biermann, Braunschweig. Opgave van meer literatuur over dit onderwerp vindt men aan het slot van dit artikel.

1. De verzamelaar van westelijke munten, die zijn objecten zonder al te grote moeite thuis kan brengen, en die het maar zelden niet lukt, om land, heerser en tijd vast te stellen, zoekt bij Chinese munten tevergeefs naar vermelding van deze gegevens.

Om over het onderscheid tussen munten uit Japan, Korea en Annam maar niet te praten. Want daar komt nooit een munt in circulatie, die de naam van een keizer draagt.

Zijn naam is voor allen "tabu", d.w.z. onuitspreekbaar. Als "zoon van de hemel" genoot hij goddelijke verering en stond boven alle profane gebeurtenissen. Aan het volk was hij onbekend, alleen zijn naaste omgeving kende hem van gezicht. Hij was alleen aan de hemel rekenschap verschuldigd, in wiens opdracht hij dan ook zijn hoge ambt uitoefende. Door iedereen werd deze hoge status gerespecteerd.

Iedere keizer had drie namen, te weten zijn persoonlijke of familienaam, dan de naam die hem het priesterschap na zijn dood verleent en tenslotte de derde onder welke hij zijn leven lang regeert, een naam die op de Chinese munten voorkomt en die voor de verzamelaar van belang is. Algemeen noemt men deze naam dynastiennaam of era. De Chinese aanduiding hiervoor luidt "Nien-Hao" ofwel jaartitel.

Bij de heersers van de laatste dynastie worden alle drie de namen van alle keizers, op de tabellen vermeld. Sedert wanneer het gebruik van de drie namen in zwang is, is mij niet bekend.

De regeringsnaam "Nien-Hao" werd bij de verkiezing van een keizer, door de kleinste kring van raadgevers gekozen. Tot aan het einde van de Yuan-dynastie was het gebruikelijk, de totale regeringsduur in willekeurig-vele tijdvakken, Nien-Hao's, in te delen.

Vele keizers voerden drie of zelfs meer van dit soort namen. Bij het begin van de heerschappij der Ming-dynastie, hield dit gebruik op, en werd er voor iedere keizer gedurende diens gehele regeringsperiode, slechts één naam gekozen. Hierdoor wordt de onderkenning van de Ming-munten en die der daarop volgende Ch'ing-dynastie, aanmerkelijk eenvoudiger.

Voor het eerst verschijnt de Nien-Hao op de munten van de oostelijke Wu-staten, 221-280 na Chr.

De eerste keizer, die een Nien-Hao koos, was Wên-Ti, 179-165 vóór Chr., uit de dynastie Han. Tussen beide liggen plm. 400 jaar. De wijze waarop de munten uit deze periode moeten worden afgelezen, volgt verderop bij punt 3.

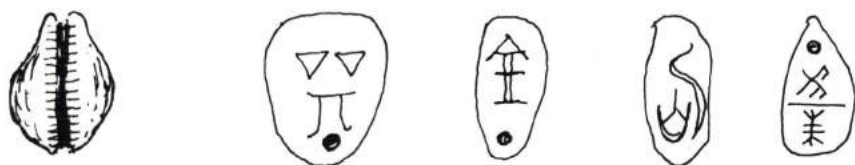
Vanaf ca. 3000 jaar vóór Chr. is de tijd in dynastieën te verdelen. Hiervan zijn voor ons de belangrijkste:

Sung-dynastie	960 - 1127 na Chr.
Yuan-dynastie	1280 - 1368 na Chr.
Ming-dynastie	1368 - 1644 na Chr.
Ch'ing-dynastie (mansjoe)	1644 - 1911 na Chr.
Republiek	1911 - heden

2. De ontwikkeling van de Chinese munt.

Als oudste geld mag worden opgevat het gebruik van de Kauri-schelpjes op Cypraea-moneta, (zie afb. 1) gevonden zowel in rotswoningen van Noord-Europa als ook in Ninevé - Mesopotamië. Duizenden jaren lang, tot op heden nog als symbool en magisch object (vruchtbaarheid).

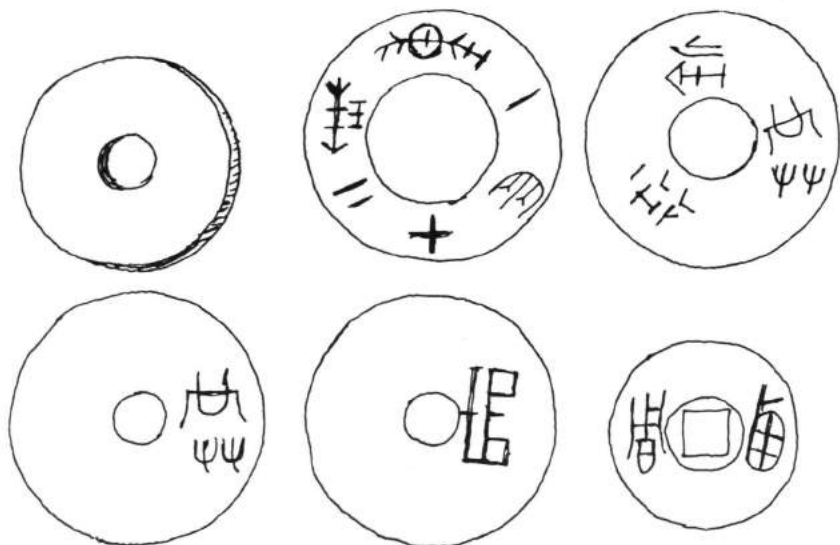
In latere tijd werden de Kauri's nagemaakt in Brons (zie afb.2) en reeds van primitieve tekenjes voorzien.

1. Kaurischelp

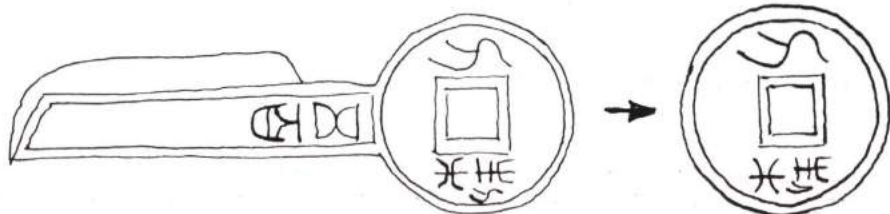
2. Bronzen, nagemaakte kauri's

Daarna kwamen de eerste koperen munten met rond gat van verschillende afmetingen, de zgn. hemelsmunten, uit de Tsjoe-tijd 1100 - 600 v. Chr. (afb. 3).

3. Hemelsmunten

Dit waren de voorlopers van de cashes, die sedert 2350 jaar in omloop zijn. De cashes zijn vermoedelijk ontstaan, uit de ogen van de mes- en sleutelmunten, 255 vóór Chr. (afb. 4 a en b).

4a. Sleutelmunt

4b. Ontstaan v.d. cash

Deze mes- en sleutelmunten waren dus weer op hun beurt voorlopers, doch er waren ook nog andere vormen, (afb. 5, 6 en 7). Het rechte plaatje brons rechtsonder had bijvoorbeeld de waarde 500 shu. Zie verderop.

M. M. VREELAND
KENNEDYLAAN 8
BEEK (LIMBURG)
TEL.: 04402-2813

**Gouden en Zilveren munten
 penningen en postzegels
 Nederland - Buitenland**

Munten
 Postzegels
 Inkoop
 Verkoop
 Taxatie
 Adviezen

Munten Verzameling	albums	à f 10,—
Munten bladen		à f 1,—
Munten houders	per 100	f 7,—
Muntenhouders zelfklevend	per 100	f 8,—
(zonder garantie)	per 1000	f 75,—

Alle prijzen zijn incl. B.T.W.

Depothouders Postz.- en Munthandelaren

N.Holl. C. Muis Rosmarijnsteeg 2 A.dam 020-245966

Z.Holl. Wilhelmina Graafflorisstr. 23 R.dam 010-232581

Utrecht A. Assink Nobelstr. 16 Utrecht 030-315098

N.Brabant C. Jansen Reigerstr. 9 Breda 01600-35912

Veluwe "De Globe" Nieuwstr. 22 Apeldoorn 05760-13708

Twente "Corba", engros en detail, Kuipersdijk 113-115 Enschede 05420-21898

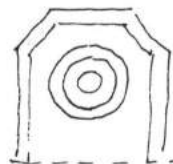
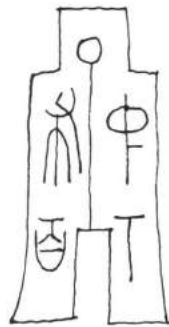
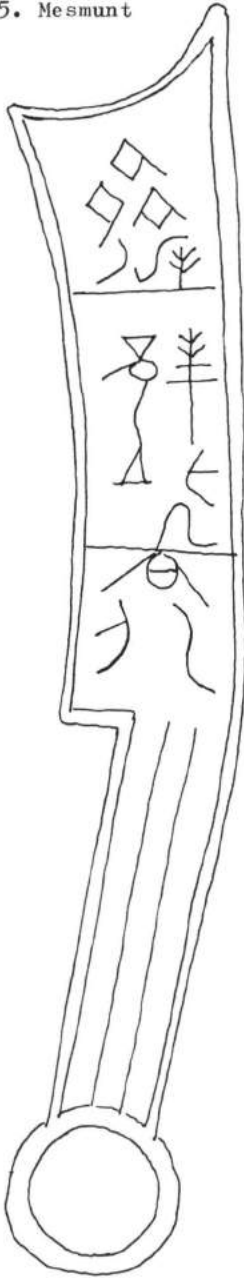
Groningen Drogisterij-postzegel- en munthandel Smit, Sluisstraat 142a Musselkanaal

Zeeland "Muntenpost" Nieuwe Burg 23 Middelburg 01180-5287

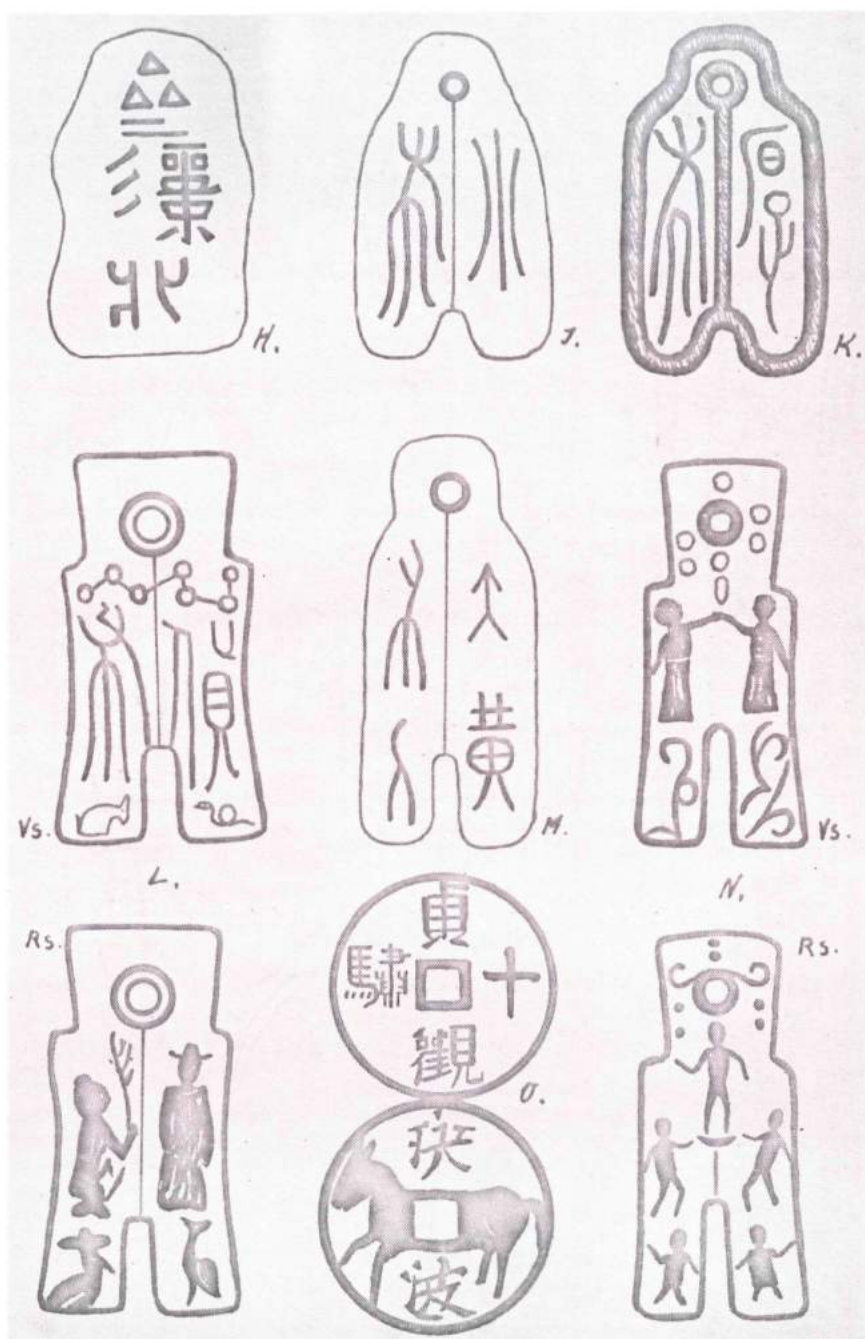
Tevens verkrijgbaar bij diverse Postz. en Munth.

6. Div. vormen

5. Mesmunt

7. Pu-munt

(wordt vervolgd)

NIEUW VERSCHENEN MUNTEN

----- Rubriek verzorgd door A.G. van der Dussen. -----

BULGARIJE: Gaf een op gepolijste stempels geslagen 5-Levastuk uit ter herdenking van Wasil Lewski (1837-1873), die destijds een belangrijke rol speelde in de verdrijving van de Turken uit zijn land.

CANADA: In 1976 hoopt men in Montreal de 21ste Olympische Zomerspelen te houden. In navolging van West-Duitsland overweegt men de munten en postzegelverzamelaars aan dit gebeuren mee te laten betalen. Als de desbetreffende voorstellen worden aangenomen, zullen - schrikt u niet !! - 20 verschillende typen van zowel vijf- als tiendollarstukken worden aangemunt. Voor het geval u ze allemaal zouwt willen hebben het gaat u dan nominaal 300 Canadese Dollars kosten ! Of het hierop uit zal draaien is nog onduidelijk, we houden u echter op de hoogte van de ontwikkelingen.

COOK EILANDEN: Deze eilandengroep heeft een interessante serie munten uitgegeven met afbeeldingen van planten en dieren die op de eilanden voorkomen. De munten zijn geslagen in de Royal Australian Mint te Canberra. Het zijn vijf koper-nikkelen munten van 1 Dollar, 50, 20, 10 en 5 Cents en twee bronzen van 2 en 1 Cents.

Op de munten staan resp. de afbeeldingen van de Polynesische god Tangaroa van de schepping, het water, de oceaan, de navigatie en de hemelen, een zwemmende bonito, een vliegende kleine stern, sinaasappelen met tien bladeren, een hibiscus, twee ananassen en een blad van de taro.

De Polynesische godheid werd gemodelleerd naar een houten beeldje, dat zich in het museum te München bevindt.

**munten
penningen
oude landkaarten
antiek
inkoop-verkoop**

**uitgebreide muntlijst
verschijnt begin februari**

H. J. HUIZINGA

**Markt 20
Delft**

Telefoon 015-122022

De "Crown Agents" in Londen vonden de combinatie van koningin Elizabeth II op de voorzijde van de Dollar en dit manneke op de keerzijde minder geslaagd en weigerden de distributie van de munten te verzorgen.

ENGELAND: Ter herdenking van de toetreding van Engeland tot de E.E.G. werd een nieuwe munt uitgegeven in de waarde van 50 Pence.

MALAYSIA: De Federatie van Malaysia gaf met het jaartal 1972 een Dollar uit om het feit te herdenken, dat Kuala Lumpur, de hoofdstad van de Federatie, het vorige jaar tot "City" werd bestempeld.

MALTA: Dit eiland, dat de laatste tijd in het nieuws was vanwege de financiële perikelen rond de NAVO-bases, heeft twee series munten uitgegeven. De ene serie bestaat uit zilveren munten van 1 en 2 Lire en gouden munten van 5, 10, 20 en 50 Lire met resp. de afbeeldingen van de politicus Manwel Dimeck, het wapen van Malta, een hand met een toorts, een houtskoolkacheltje, een vogel en het standbeeld van de god Neptunus.

Of de munten moeten dienen voor het op peil houden van de schatkist na het vertrek van de Britse troepen is nog een open vraag, voor de omloop zijn ze in ieder geval niet bestemd.

De tweede serie, die wel voor de circulatie bestemd is, bestaat uit munten van 2, 3 en 5 Mils en van 1, 5, 10 en 50 Cents.

OOST-DUITSLAND herdacht de schrijver Berthold Brecht, die 75 jaar geleden op 10 februari werd geboren te Augsburg, door middel van de uitgifte van een zilveren 10-Markstuk.

SAN MARINO: Eind maart werd begonnen met de verzending van de serie munten van 1972. Zoals eerder reeds in deze rubriek vermeld, gaf San Marino in 1938 voor het laatst munten uit, maar zag via een in 1939 met Italië gesloten overeenkomst af van verdere uitgifte van niet-gouden munten. Deze serie bestaat uit de waarden 500, 100, 50, 20, 10, 5, 2 en 1 Lire. Het metaal, het gewicht en de afmetingen zijn gelijk aan de thans circulerende Italiaanse munten. Er werden 270.000 series geslagen.

SYRIE: Bijgaand plaatsen wij nog een foto van het FAO-muntje van 5 Piastre, waarvan wij de uitgifte in "De Florijn" nr. 7 reeds berichtten.

TSJECHO-SLOWAKIJE gaf een munt van 50 Kronen uit om het feit te herdenken, dat dit land 25 jaar geleden een socialistische staat werd.

VATICANAAN: De serie munten van 1972 is geheel gelijk aan die van 1970 en 1971 (Yeomanummers 116 t/m 123).

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

Rubriek verzorgd door J.C. van der Wis

- 1 Catalogus van de koperen munten geslagen door de Zeven Provinciën der Verenigde Nederlanden 1546 - 1795.
Uitgeverij Zonnebloom, Amsterdam 1973, tweede editie. Prijs f 7,50.
De schrijver wordt niet vermeld.
-

Deze catalogus geeft een beschrijving van de in de jaren 1546-1795 geslagen koperen munten in de diverse munthuizen in de Noordelijke Nederlanden, beginnend bij de korten van Karel V en eindigend bij de oprichting der Bataafse Republiek.

De beschrijvingen worden afgewisseld met historisch-numismatische aantekeningen, gegevens betreffende muntateliers, muntmeestertekens, munttekens en provinciewapens. Getracht is ieder munttype af te beelden. Vele foto's zijn echter uitermate slecht, terwijl in een enkel geval gebruik is gemaakt van een doorboord stuk, iets wat beslist niet nodig behoeft te zijn.

Bij ieder munttype zijn de jaartallenreeksen en de prijzen in vier kwaliteitsklassen vermeld. De talrijke hiaten in de jaartallenreeksen in de eerste druk zijn thans opgevuld, terwijl de vertalingen der Latijnse opschriften nu niet meer tussen de tekst geschreven staan, maar overzichtelijk zijn bijeengebracht.

De tekst werd op vele plaatsen gewijzigd en verbeterd.

Ten opzichte van de eerste druk zijn in deze catalogus de munten van de VOC en Suriname weggelaten, terwijl die van Culemborg, Batenburg, Anholt en Huissen werden toegevoegd.

Geconcludeerd kan worden, dat deze tweede druk aanmerkelijk beter is dan de eerste en bepaald in een grote behoefte voorziet, omdat het de enige thans in de handel verkrijgbare catalogus van koperen munten uit voornoemd tijdperk is.

- 2 Catalogus van de munten van het Koninkrijk der Nederlanden met Curaçao, Nederlandse Antillen en Suriname 1795 - 1973.
Uitgeverij Zonnebloom, Valeriusstraat 278, Amsterdam 1973, zesde editie. Prijs f 4,50.
De schrijver wordt niet vermeld.
-

Ook in deze zesde editie is de strijdigheid tussen de titel en de daarin gebruikte jaartallen enerzijds en tussen de titel en de inhoud anderzijds gehandhaafd. Zo worden niet alleen de munten van het Koninkrijk, maar ook die van de Bataafse Republiek beschreven, terwijl men door de opname in deze editie van Surinaamse papegaaienduiten teruggaat tot 1679. Aan de fletsheid van de foto's, waarvan in de recensie van de vijfde editie (De Florijn nr. 4) reeds melding werd gemaakt, is weinig of niets gedaan. Het betreft hier de illustraties van alle munttypen die beschreven worden en waarbij de jaartallen, de geslagen aantallen en een waarde in zes kwaliteitsklassen worden gegeven.

De prijzen zijn ten opzichte van de vorige druk gestegen, soms tot 50% voor zeldzame stukken in prachtige staat. De tekst is op sommige plaatsen verbeterd of aangevuld en bijgewerkt tot en met 1972.

Ter onderscheiding van de voorgaande druk werd deze editie, die mede door de populaire en op hetzelfde niveau gehandhaafde prijs vele gebruikers telt, in een andere kleur omslag gedrukt.

- 3 Dr. H. Enno van Gelder: De Nederlandse Munten. Aula-pocket 213. Vijfde druk, Utrecht 1972. Uitgeverij "Het Spectrum". Prijs f 4,50.

Deze wetenschappelijke Aula-pocket, die de geschiedenis der Nederlandse munten vanaf ca. 500 tot heden verhaalt, mag een van de meest succesvolle uitgaven op het gebied van de Nederlandse numismatiek genoemd worden.

De schrijver, die tot een der allergrootsten onder de hedendaagse numismaten gerekend kan worden, heeft er immer naar gestreefd de geschiedenis van het Nederlandse muntwezen voor een brede laag van historisch en/of numismatisch geïnteresseerden toegankelijk te maken. Dat hij met dit boek, dat sinds de verschijning van de eerste druk in 1965 nu reeds voor de vierde keer in herdruk is uitgegeven, een groot lezerspubliek heeft bereikt, staat onomstotelijk vast. De bet daaraan is ongetwijfeld zijn heldere verteltrant, die voor een ieder te begrijpen is en van begin tot eind blijft boeien.

Het voordeel van geregelde herdruk is, dat men de jongste ontdekkingen en inzichten op de voet kan blijven volgen. Ook de tekst in deze vijfde druk, die uit een beschrijvend en een systematisch gedeelte met gegevens over muntheren, muntplaatsen, muntstelsels, koerstabellen, openbare collecties, literatuur en muntnamen bestaat, is op enkele plaatsen gewijzigd en/of aangevuld. Ik mag deze met 193 uitstekende afbeeldingen voorziene uitgave, die bij muntenhandelaren en in de boekhandel verkrijgbaar is, bij een ieder warm aanbevelen.

- 4 Numismatisches Nachrichtenblatt, Organ des Verbandes der Deutschen Münzvereine. Secr.: Anton Kappelhoff, 297 Emden, Philosophenweg 10, B.R.D.; no. 3, 1973.

Verenigingsnieuws; Personalia; Nieuws uit binnen- en buitenland; Muntvondsten; Vervalsingen; "Staat und Münze" Indo-China, Kambodsja, Laos; Korte bijdragen; Nieuw verschenen munten; Penningen; Zegels; In binnen- en buitenland verschenen boeken en tijdschriften.

idem no. 4, 1973.

Verenigingsnieuws; Personalia; Verslagen en aankondigingen; Muntvondsten; Bijdragen (Martin Luther op papieren noodgeld); "Staat und Münze" Noord- en Zuid-Vietnam; Penningen; Zegels; Boeken en tijdschriften; Nieuw verschenen munten.

- 5 De Geuzenpenning, driemaandelijks uitgave van het Kon. Ned. Genootschap voor Munt- en Penningkunde en de Vereniging voor Penningkunst.

Secr.: J. Schulman, Keizersgracht 448, Amsterdam-C.
23e jaargang no. 2, april 1973.

J.P.A. v.d. Vin: Bellerophon, Pegasos en Chimaira; H. Tijssen: Kevelaer; Dr. H. Enno van Gelder: De keizersnaam op stedelijke munten; Dr. H.E.v.G.: Muntvondst Woerden; W.K. de Bruijn: Oproep tot medewerking aan een studie van de Nederlandse Florijnen (Red.: zie ook "De Florijn" no. 7); J.A. Tours: Nogmaals de dukaat 1972; Buitenslands nieuws; Mededelingen van de Vereniging voor Penningkunst; Korte verslagen van de bijeenkomsten van de Numismatische Kringen.

- 6 Chester L. Krause en Clifford Mishler: Standard Catalog of World Coins. Iola, Wisconsin 54945, USA. Supplement bij de 1e editie, 2de druk.

Zoals in de recensie in "De Florijn" nr. 6 vermeld, bevindt zich in de "Standard Catalog of World Coins" een luchtpostbrief. Indien men deze, voorzien van naam en adres op de bus doet, stelt de uitgever u gratis op de hoogte van alle aanvullingen.

Welnu, zelf de proef op de som genomen hebbende, ontving schrijver dezes in de eerste week van april het tot en met 1972 bijgewerkte supplement op de "Standard Catalog".

ARGENT INTERNATIONAL

EIKENLAAN 23
HARMELEN
TEL. 03483-1947 & 1997

**voor al uw munten en
numismatische literatuur**

i n k o o p - v e r k o o p

'n advies kost u niets

een abonnement op onze prijslijst welke drie keer per jaar verschijnt kost u inclusief porti f 10,— per jaar.

SPORTBEOEFENING BIJ DE GRATIE VAN MUNTENVERZAMELAARS

In de sportpagina's van diverse dagbladen werd enige tijd geleden een klein, onopvallend artikeltje tussen de grote verslagen van de vaderlandse voetbalvelden geplaatst. In enkele regels werd de voor de sportliefhebbers ogenschijnlijk onbelangrijke mededeling verstrekt, dat ter gelegenheid van de 21ste Olympische Zomerspelen, die in 1976 in Montreal gehouden zullen worden, tenminste twee herdenkingsdollars geslagen zullen worden. Of dit berichtje wel zo onbelangrijk is, valt nog te bezien.

Toen Montreal, de hoofdstad van de franstalige Canadese provincie Quebec, uitverkoren werd om in 1976 de Olympische Zomerspelen te mogen organiseren, maakte burgemeester Drapeau, die kort daarop met 90% der stemmen voor de vierde keer tot burgemeester werd gekozen, een ambitieus plan openbaar voor de financiering van deze spelen. Hij begrootte de kosten op 310 miljoen Canadese Dollars, die hij o.a. als volgt bijeen denkt te brengen: een loterij zal 32 miljoen Dollar moeten opbrengen, de uitgifte van speciale postzegels 10 miljoen en de uitgifte van herdenkingsmunten 250 miljoen Dollar.

Als reactie op dit plan verzochtte de vice-president van het Internationaal Olympisch Comité, de Westduitser Willi Daume, "Der liebe Gott möge den Kanadiern und uns helfen". Een uitspraak die heel wel te verklaren is !

De spelen in München hebben 2 miljard Mark ofwel 637 miljoen Canadese Dollars gekost, waarvoor de regeringen van West-Duitsland en de deelstaat Beieren en de stad München 750 miljoen Mark (239 miljoen Dollar) fourneerden.

Montreal heeft zelf geen enkel stadion dat aan de moderne eisen voldoet, terwijl sporthallen en zwembaden van voldoende formaat evenmin aanwezig zijn, om van een Olympisch dorp voor de onderbrenging van atleten en officials maar niet te spreken. Alles zal nieuw gebouwd moeten worden. Als we dan bedenken, dat het dak van het te bouwen stadion bij slechte weersomstandigheden vanuit een toren als een parapluie over het stadion moet neerdalen en we plaatsen dit tegen de achtergrond van het geldverslindende dak van het Münchener stadion, dan krijgt de uitspraak van Willi Daume nog meer reliëf.

Bovendien heeft Eerste Minister Pierre Trudeau verklaard, dat de regering na de Wereldtentoonstelling niet ook nog geld voor de Olympische Spelen beschikbaar zal stellen.

Tegenwoordig kan men praktisch alles aan munt- en penningverzamelaars slijten, tot zelfs aan de meest afschuwelijke penningen en pseudo-munten toe. Het plan van Drapeau om 250 miljoen Dollar aan herdenkingsdollars te verdienen zal, mede gezien het succes van West-Duitsland dat 100 miljoen tienmarkstukken in circulatie bracht, dan ook wel slagen. Schrijver dezes zal om zijn collectie sportmunten compleet te houden, in ieder geval Drapeau wel van een paar Dollars afhelpen.

De 21ste Olympische Zomerspelen zullen, naar het zich laat aanzien, bij de gratie van de muntenverzamelaars gehouden kunnen worden, daar zij circa 80% van de kosten moeten bijeenbrengen. Willi Daume zou beter hebben kunnen verzuchten "die lieben Numismatiker mögen den Kanadiern und uns helfen" !

J.C. van der Wis

OPSPORING VERZOCHT VAN GESTOLEN MUNTEN UIT HET "MUSEE D'ARCHEOLOGIE A GELA".

In de nacht van 16 op 17 januari 1973 is er een roofoverval gepleegd door vier gemaskerde personen, die binnendrongen in het "Musée d'Archeologie à Gela".

Na de suppoosten ontwapend te hebben, gingen ze er met oude gouden en zilveren munten van grote numismatische waarde vandoor, te weten:

- 162 zilveren didrachmen van Gela (Griekse kolonie op de Zuidkust van Sicilië), geslagen tussen 510-490 v. Chr., met op de voorzijde de voorkant van een stier met mannenkop en het opschrift CEAAE en op de keerzijde een naar rechts rijdende gehelmde ruiter die een speer werpt;
- 193 zilveren didrachmen van Agrigentum (stad in Z.W.-Sicilië) met op de voorzijde een adelaar en op de keerzijde een krab en het opschrift AKRA;
- 190 zilveren tetradrachmen van Athene met op de voorzijde de beeltenis van Athena en op de keerzijde een uil en een olijftak met het opschrift AΘE;
- 45 zilverstukken, waaronder 3 tetradrachmen en 14 decadrachmen van Syracuse, 1 didrachme en 3 tetradrachmen van Gela, 4 tetradrachmen van Messina, 1 tetradrachme van Leontini, 1 tetradrachme van Reggio Calabria, 18 tetradrachmen van Athene;
- 36 Romeinse goudstukken, geslagen tussen 408-457 n.Chr., waaronder 28 van Theodosius II, 6 van Marcianus, 1 van Pulcheria, 1 van Galla Placidia en 1 van Valentinianus III.

Bij aantreffen gelieve men zich in verbinding te stellen met INTERPOL, Raamweg 47 te 's-Gravenhage, tel. 070-614091 of met de politie in zijn of haar woon- of verblijfplaats.

VEILING JACQUES SCHULMAN B.V. VAN 28 t/m 30 MEI 1973

Kort voor het ter perse gaan van dit nummer van "De Florijn" verleende de heer J. Schulman ons welwillend inzage van de pas gereedgekomen drukproeven van de catalogus nr. 256 van de veiling, die van maandag 28 mei t/m woensdag 30 mei a.s. gehouden zal worden in het Carlton Hotel te Amsterdam. De drukproeven maakten reeds de verzorgde indruk, zoals we die van de Schulman-catalogi gewend zijn.

JACQUES SCHULMAN N.V.

Keizersgracht 448
Amsterdam-C
tel. (020)-233380

Sinds 1880 handelen wij in
munten, penningen, eretekenen en
boeken over de numismatiek.
Archeologische voorwerpen.
Veilingen - prijslijsten - taxaties -
inkoop - verkoop

De catalogus beschrijft 1778 lots van munten van de Nederlanden, het Heilige Roomse Rijk, Duitsland, Frankrijk, Groot Brittannië, Rusland, Scandinavië, Spanje, Zwitserland, Latijns Amerika, historische penningen, numismatische boeken alsmede van Keltische, Griekse en Romeinse munten.

De munten van de Noordelijke Nederlanden en de gebiedsdelen overzee zijn met 586 lots ruim vertegenwoordigd. Onder hen zijn weer een aantal zeer zeldzame topstukken zoals:

nr. 98 Holland. Dukaton 1571 naar het ontwerp van C. Adolphi met het kantschrift NERVOS.REIPUBLICAE.ACCIDERE.FACINUS.MORTE.PIANDUM. (De zenuw van de Staat te besnoeien is een misdaad die met de dood gestraft moet worden).

Delm. 1015

FDC. RR (1500,-)

Dit stuk werd reeds eerder geveild op 18.1.1954, no. 234.

nr.105 Holland. 3 Gulden/Leeuwendaalder 1684. Vz.Nederl. Maagd, Kz. Leeuw.

Delm. 1128

Zeer fraai + RR (750,-)

nr.125 West-Friesland. Dubbele dukaat z.j. Spaans type met de twee borstbeelden. Kz. .DVCAT.ORDI.WESTFRI.VAL.FERDIN.

Delm. 840 var. Zeer fraaie portretten. Zeer fraai RR (2250,-)

nr.201 Friesland. Vierkante afslag van een halve gouden rijder 1628 op het gewicht van een hele gouden rijder (9,90 g.). Dit stuk is tot nu toe onbekend en onbeschreven.

Type Delm. 1015

Prachtig. RRRR (4000,-)

nr.218 Overijssel. Dukaton 1660 op dubbele zwaarte (Piedfort 64,91 g.)

Mmt. zon. Delm 1934a. Bijna prachtig/zeer fraai. RRR (1500,-)

nr.262 Groninger Ommelanden. Gehelmde rijksdaalder 1589. Geslagen te Culemborg in het atelier van Hendrik Craeyvanger.

Delm 727. Van de hoogste zeldzaamheid. Zeer fraai (8000.-)

Van de munten van de Bataafse Republiek valt in het oog

nr.293 Zeeland. 1/8 Livre of 2½ Stuiver 1795, geslagen gedurende de Franse bezetting. Sch. 106. Fraai. RRR (750,-)

Dit koperstuk is bij de firma Schulman slechts tweemaal eerder voorgekomen.

Van Lodewijk Napoleon is er een 50-stuiverstuk 1807, waarvan slechts 300 exemplaren zijn geslagen (catalogusnr. 297, zeer fraai, RR (1500,-) Het Koninkrijk is vertegenwoordigd met o.a. een drieguldenstuk 1822, waarvan er slechts 2 exemplaren in goud zijn geslagen. (catalogusnr. 319).

Dit te Brussel geslagen goudstuk (FDC en RRRR) staat voor f 30.000,- getaxeerd. Het andere exemplaar bevindt zich in de Banque Nationale de Belgique.

Van de historische penningen, die praktisch alle zeer fraai tot prachtig zijn, trekt een onbeschreven penning van 's-Hertogenbosch uit 1750 de aandacht; catalogusnr. 617, zeer fraai, taxatie f 2000,-. Het is een zilveren draagpenning van de Bossche kolveniers (=kloveniers, met een klover of vuurwapen uitgeruste schutters).

Onder de weinige Zuid-Nederlandse stukken bevinden zich eveneens een paar zeldzame stukken van Doornik, te weten

nr.710 Philips II. Halve Philipsdaalder 1581. Delm 75. Zeer fraai.

RRRR (1500,-)

nr.713 Albert en Isabella. Dubbele Albertijn 1610. Delm 437.

Bijna prachtig. Het jaartal is van de hoogste zeldzaamheid.

(1500,-)

Dit stuk is afkomstig uit de vondst van Serooskerke, die geveild is in 1966 (no.601).

Het zou in dit bestek te ver voeren ook nog de buitenlandse topstukken te noemen. Ik zou dan ook willen volstaan met nog te vermelden, dat de zeer selecte collectie van ca. 30 Keltische munten numismatisch bijzonder interessant is en dat er een ruime keuze Griekse en Romeinse munten onder de hamer zullen worden gebracht, waaronder een te Siscia geslagen aureus van Probus (276-282), die vanwege de hoge zeldzaamheid getaxeerd staat voor f 55.000,- (catalogusnr. 1686).
19 lots Byzantijnse munten vormen het sluitstuk.

Voor wie de indruk mocht hebben gekregen, dat het een en ander een onbetaalbare zaak zou zijn, zij opgemerkt, dat er naast de bovenvermelde topstukken nog honderden zeer interessante munten en penningen van goede kwaliteit geveild worden, die een visitatie van de veiling alleszins de moeite waard doen zijn.

Ik zou de verzamelaars en museumdirecties een sportieve strijd toe willen wensen. Aan de sympathieke veilingmeester, die de belangen van zijn cliënten bij zijn veilingen immer eerlijk behartigt, zal het zeker niet liggen !

J.C. v.d. Wis

VERSLAG LANDDAG NUMISMATHISCHE KRINGEN

Flevohof, zaterdag 31 maart 1973

Een grootse manifestatie was het, deze eerste Landdag !
Het aantal deelnemers (230) overtrof ruimschoots de verwachtingen. Sommigen waren er al om 8 uur, terwijl de ontvangst pas om half tien zou beginnen.

De voorzitter van de Federatie, de heer C.J. Holtslag, opende met een hartelijk welkom en noemde in het bijzonder de besturen van de Numismatische Kringen, de voorzitter van het Koninklijk Genootschap, vertegenwoordigers van het Kon. Munt- en Penningkabinet, 's-Rijks Muntmeester, de redakties van De Geuzenpenning, De Florijn en De Muntkoerier. Voorzitter bracht ook hulde aan de Kring Noordoostpolder, die deze Landdag organiseerde. "Maar prijs de dag niet, voor het avond is !"

Welnu de dag, deze dag mag geprezen worden.

Het is een dag geworden met een bijzonder fijne, vriendschappelijke sfeer. Het programma was goed doordacht en verliep uitstekend.

MUNTHANDEL HABETS

Munten

Van Anrooystr. 7.

Boeken

Penningen

Geleen

Catalogi

Medailles

Tel.: 04494-7810

Albums

Aanbiedingslijsten sturen wij op verzoek gratis.

Nederlands leverancier Coinholders en accessoires

Na het openingswoord van de voorzitter, hield de heer G. v. d. Heiden een inleiding over gevonden scheepsresten in de IJsselmeerpolders, de daarbij aangetroffen voorwerpen (o.a. munten) en de wijze van determineren.

De keuze van dit onderwerp was dermate geslaagd, dat de lezing wat velen betrof, zeker langer had mogen duren !

(De heer van der Heiden zal hierover een artikel schrijven in de Florijn). Vervolgens werd een bezoek gebracht aan het Museum Ketelhaven, waar enkele gevonden houten schepen waren tentoongesteld, met de daarin aangetroffen voorwerpen.

Te vlug naar de zin van velen, begaven de deelnemers zich weer naar Flevohof, waar hen een uitgelezen en originele maaltijd wachtte.

De aanwezige 32 kinderen aten in een aparte ruimte onder speciaal toezicht. Ook weer een staaltje van de uitstekende organisatie.

De 100-ste, de 150-ste en de 200-ste bezoeker(ster) kreeg bloemen aangeboden, waarna de heer Wielhouwer een kostelijke 1-aprilgrap verkondigde.

De middag van de Landdag kon worden besteed aan het ruilen van munten, terwijl tevens gelegenheid was om Flevohof te bezichtigen.

Alle lof voor de persoonlijke inzet van de heer Wielhouwer. Reikhalzend wordt nu al uitgezien naar de Landdag 1974 !

P.C.K.

TENTOONSTELLING WOLVEGA

De Algemene Bank Nederland N.V. te Wolvega houdt, in pauze samenwerking met de Kring Noordoostpolder, van 13 april tot 12 mei een numismatische tentoonstelling. De bank stelt hiervoor de halruimte beschikbaar en neemt voor haar rekening de transportkosten, de verzekering, de propaganda e.d. De Numismatische Kring N.O.P. verzorgt de expositie. Een twaalfstal leden zendt een deel van hun collectie in.

Dankzij de prettige contacten die er bestaan, stelt de Kring te Kampen ter beschikking de destijds door hen gebruikte expositie-vitrines.

▶ Na afspraak kan door leden van de Kring uitleg worden gegeven, ten behoeve van schoolklassen.

De tentoonstelling is als volgt ingedeeld: Zuid-Afrika, Nederlands bankpapier, exotisch en primitief geld, Gelderland, Zeeland, Friesland, overige provincies, jetons, Koninkrijk, Duitsland, Balticum, Balkanlanden en Judea.

Reeds eerder heeft de Kring N.O.P. in Emmeloord twee exposities georganiseerd. De eerste tentoonstelling: "Munten door de eeuwen heen" legde het accent op buitenlandse en provinciale munten (dus met opzet géén koninkrijk). De tweede tentoonstelling was getiteld: "Exotisch-, Primitief- en Noodgeld".

Wij verwachten opnieuw vele bezoekers in de Algemene Bank Nederland, Van der Sandeplein 8 te Wolvega.

Namens het bestuur van de Kring N.O.P.
J. Brinksma, secretaris.

NUMISMATISCHE KRING "HET LAND VAN RAVENSTEIN"

De eerste officiële vergadering vond plaats op maandag 9 april 1.1. in rest. "Centraal" te Uden.

Van de plm. 20 leden waren er 15 aanwezig.

Twee leden zonden bericht van verhindering. De voorzitter a.i. opende de vergadering met een toespraak waarin hij o.m. naar voren bracht, dat de numismaat feitelijk niet zonder verenigingsleven kan. Hij wees op de numismatiek als een "rustgevende" hobby in deze tijd waarin niemand nog tijd heeft. De opkomst vond hij zeer groot voor het prille begin en hij hoopte en verwacht dat de kring binnen een jaar zich zal verdubbelen.

Statuten werden vastgesteld en aansluitend een huishoudelijk reglement. Daarna werd een bestuur gekozen: voorzitter dhr. C.L.A.v.Uden, secretaris dhr. H. Wullums, penningmeester dhr. J. de Laat, bibliothecaris dhr. H.v.d.Berg, adjunct dhr. J.A. Broekhaus; voorzitter van de nog op te richten jeugdgroep Mej. Karin v.Uden (12).

Verslag werd uitgebracht over de geslaagde landdag te Elburg. De contributie werd vastgesteld op f 15,-- p.j. met inbegrip van "De Floerijn".

Besloten werd iedere eerste dinsdag van de maand te vergaderen. Het onderling ruilen van munten zal steeds ná de vergadering geschieden en eenmaal per jaar wordt een veiling georganiseerd, waarbij andere kringen zullen worden uitgenodigd. De leden werd het boek aangeboden "Bevinginselen der Numismatiek".

De volgende vergadering vindt plaats op 1 mei a.s. Als spreker de heer van Uden met het onderwerp "De muntgeschiedenis van Zuid-Afrika" met dia's.

H. Wullums, secr.
Hooihofstr. 1, Uden Nbr.

VALSEMUNTERIJ

Vroeger moesten de vervalzers met veel kunst en vliegwerk zelf stem-pels snijden en de munten slaan, of de munten in een gietmodel zien na te bootsen. Het eerste is ontzettend moeilijk en praktisch bijna niet uitvoerbaar, het laatste was altijd riskant omdat een gegoten munt vrij gemakkelijk is te onderscheiden van een geslagen munt (klank - kleur - mist de scherpte van de contouren - gietgallen). Buitendien was er dan altijd nog het probleem van materiaal, gewicht en gehalte. Ook waren er niet veel standaardwerken op de markt zodat theoretische kennis vaak ontbrak. Een middelmatige vervalsing had vroeger grotere kans om niet ontdekt te worden. Conclusie: valse munten werden vroeger over het algemeen niet zo perfect nagemaakt als tegenwoordig.

Tegenwoordig zijn de vervaardigingsmethoden, dank zij technisch vernuft, voor de vervalser eenvoudiger en vervolmaakter geworden. Zo blijkt uit een verslag van een verzamelaar - dhr. Luis Mampelli Lopez, lid van de Real Academia van Cordova -, dat in zijn stad en omgeving een ware valsemunters bedrijvigheid is ontstaan.

Om tot inzicht hiervan te komen, schafte dhr. Lopez zich een mooie moderne Mikrofusie-machine aan. Met deze machine was het voor hem kinderspel om hele series Romeinse Denarii na te maken. Daarbij waren de materiaalkosten 60 tot 80 cent per munt, terwijl de marktwaarde van deze munten rond de f 80,-- ligt.

Bij gouden munten gaan de mogelijke winsten tot in duizenden guldens. De aldus gereproduceerde munten zijn van de echten zeer moeilijk te onderscheiden, de onderzoeker zal alles van de betreffende munt en de vervalsingstechniek af moeten weten om tot een conclusie te komen. Zich te vrijwaren tegen zulke knappe vervalsingen is bijna onmogelijk en in de toekomst wellicht onmogelijk. Alleen in Cordova en omgeving staan al een 200 Mikrofusie-machines.

Vakantiegeangers die rond de Middellandse zee in één of andere bazaar, kasbah of straatstalletje een leuke oude munt denken te kopen, kunnen er van op aan dat deze rechtstreeks van de moderne glanzende Mikrofusie-machines komen. Deze machines worden niet alleen voor het vervalsen van antieke of buiten koers gestelde munten gebruikt, het is gemakkelijk om b.v. zilveren rijksdaalders, 5 markstukken, recente commémoratieve munten na te bootsen, en te verspreiden !!

Niet alleen in Spanje tiert de valsemunterij, ook Italië pikt een graantje mee terwijl het Midden Oosten, Malakka en China ook in een kwade reuk staan. In vorengenoemde landen wordt het vervalsen bijna openlijk bedreven, omdat de daar geldende wetten zulks niet verbieden.

Het recht om munten te vervaardigen, hebben volgens mij alleen de betreffende instanties, zoals geregeld is in de "Wet toezicht muntwezen" artikel 5, (in ons geval dus 's Rijksmunt te Utrecht). In deze wet is niet gesteld of de betreffende munten nu wel of niet buiten koers zijn gesteld.

Het is schandelijk dat munten, destijds wettelijk als goed betaalmiddel gewaarborgd door Overheid en Muntmeester, te zien als waardevolle historische en culturele documentjes, kunststukjes, nu door minne lieden die alleen op winstbejag uit zijn, worden nagemaakt. De buiten koers gestelde munten zijn als het ware vogelvrij verklaard en men mag maar doen wat men wil.

Tegenover de vraag of buiten koers gestelde munten, nog als "munten" gekenmerkt moeten worden, kan men stellen dat hetzelfde ministerie van Financiën dat voor het toezicht op het muntwezen zorg draagt, in zijn belastingwetgeving wel degelijk munten als zodanig aanmerkt, en wel door het B.T.W.stelsel (tarief: munten 4%, penningen 16%).

J. Brinksma,
Zwartsluis.

■		■
	Willen diegenen, die onverhoopt hun abonnementsgeld voor 1973 nog niet hebben voldaan, dit alsnog even overmaken? Rekeningnr. 59.69.28.688 t.n.v. T. Kuik inzake De Florijn te Kampen, GEWIJZIGD postgiro nr. 82.52.34 van de A.B.N. te Zwolle. (Deze advertentie dient ter besparing van portokosten, tijd en ergernis!)	
■		■

DE REDAKTIE BIJEEN OP 1 APRIL 1973

Geheel links: de heer J.C.v.d. Wis (diverse rubrieken).
Bij het raam: Ir. J. Koning (met zijn tweedimensionale landen-tijdschaal)
Staand: Mr. J.R. Voûte (met ontwerp grotere uitgave van De Florijn).
Zittend: Mevrouw A.R. Korteweg-Spijker (eind-redaktrice).
Rechts (achter kaartsysteem): de heer T.Kuik (met financieel overzicht)
Geheel rechts: onze drukker.
Rechts voor (in geruite blouse): P.C. Korteweg (hoofd-red.)
Midden: kopy.
In zijkamers (niet op foto): de stille medewerkers (te weten: 's Rijks Muntmeester, medewerkers van het Kon. Penningkabinet, van het Kon. Genootschap, de heer v.d. Dussen en anderen).

N a g e k o m e n b e r i c h t e n :

Van Stockum's antiquariaat C.V., Prinsegracht 15 te Den Haag, houdt van 2 tot 4 mei een veiling, waaronder het 2e gedeelte van de muntvondst in Barendrecht.

Voorts zond de Kurpfälzische Münzhandlung Augusta-Anlage 52 te Mannheim een catalogus van de "Auktion IV" op 3, 4 en 5 mei in het Steigenberger Hotel "Mannheimer Hof".

NUMISMATISCHE KRINGEN

Alblasserwaard

Secretariaat: Peulenlaan 223 te Hardinxveld-Giessendam.

Bijeenkomsten op de 2e dinsdag van de maand.

Ruilavonden op 8 mei, 12 juni.

Amsterdam

Secretariaat: Keizersgracht 448 te Amsterdam, tel. 020-23 33 80.

Bijeenkomsten op de 2e woensdag van de maand, behoudens uitzonderingen.

Agenda: nog niet bekend.

Brabant

Secretariaat: Zilvermeeuwlaan 23 te Eindhoven, tel. 040-43 95 20.

Bijeenkomsten op de 2e donderdag van de maand.

Agenda: 10 mei - Pater drs. G.C.A. Elbers over
Panorama van de Griekse munt.

Breda (genaamd "De Baronie")

Secretariaat: Leeuwenhof 25 te Breda, tel. 01600-3 38 11

Bijeenkomsten op de 3e donderdag van de maand.

Agenda: 17 mei - Lezing over muntvervalsing.
21 juni - Ruilavond in Breda, gezamenlijk met Kring Zee-
land.

Groningen

Secretariaat: Hertenlaan 69 te Haren, tel. 050-4 50 86.

Agenda: 11 mei - Mej. drs. G. van der Meer uit Den Haag:

"Vikingschatten".

26 mei - Excursie naar het Fries Museum te Leeuwarden
en het Fries Penningkabinet te Franeker voor
leden en echtgenotes.

Programma: 10.00-10.30 Ontvangst met koffie
in Fries Museum, Ko-
ningstraat 1.

10.30-12.30 Lezing door drs. El-
zinga en rondleiding.

12.30-14.30 Lunch.

14.30-onbe- Bezichtiging Fries Pen-
paald ningkabinet te Fran-
ker o.l.v. drs. El-
zinga.

Nadere mededelingen volgen in de convocatie.
juni, juli en augustus - zomerreces.

Den Haag

Secretariaat: Zeestraat 71B te Den Haag, tel. 070-18 09 57.

Bijeenkomsten afwisselend op de laatste woensdag of de laatste donder-
dag van de maand.

Agenda: Niet bekend.

Hoogeveen

Secretariaat: Dahliastraat 22 te Hoogeveen, tel. 05280-6 55 82.

Ruilavonden op de 2e woensdag van de maand, wijzigingen voorbehouden.

Agenda: 29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in
het IJsselhotel te Deventer.

Kampen

Secretariaat: Wilhelminalaan 3 te Kampen, tel. 05202-3380.

Bijeenkomsten op de 2e maandag van de maand in gebouw Burgwal 59 te Kampen, aanvang 19.30 uur.

- Agenda:
- 14 mei - De heer H.G.Dijkstra - De Gelderse vorsten en hun munten.
 - 29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.
 - 18 juni - Feestelijke sluitingsavond.

Het Land van Ravenstein

Contact-adres: Klavecimbellaan 2 te Uden, tel. 04132-5013.

Bijeenkomsten op de eerste maandag van de maand, in Restaurant "Centraal", Kapelstraat 13 te Uden.

- Agenda:
- 7 mei - Ruilavond.
 - 4 juni - Sluitingsavond.
- Noteert u alvast: 1 oktober?

Limburg

Secretariaat: Bonnefanten Museum te Maastricht, tel. 043-19300.

- Agenda: do. 24 mei - 20 uur, Dominicaïen, Vrijthof, Maastricht.
Lezing door de heer Lod.S. Beuth: De Penningen van de Vrijheidstrijd in de Nederlanden.
- zat. 16 juni - Bezichtiging van het Curtiusmuseum te Luik.
Samenkomst 10 uur station Maastricht, vandaar per auto naar Luik. Terug rond 16.30 uur. Leden die per auto komen worden vriendelijk verzocht deelnemers die niet over vervoer beschikken mee te nemen.

In juli en augustus geen bijeenkomsten.

Noteert u alvast de eerstvolgende bijeenkomst na de vakantie op donderdag 27 september te Roermond.

Nadere gegevens volgen.

Lisse

Contactadres: Grachtweg 45 te Lisse, tel. 02521-13303.

Elke 2e dinsdag van de maand is er ruilbeurs en veiling van ingebrachte munten in de Pauluskerk Ruysshornlaan te Lisse.

Bushalte op 100 m. afstand en groot parkeerterrein.

Munten inbrengen van 7-8 uur.

Noordoostpolder e.o.

Secretariaat: Sternstraat 4 te Zwartsluis, tel. 05208-1803.

Bijeenkomsten op de 3e donderdag van de maand, in het Geref. Centrum te Emmeloord.

- Agenda:
- 17 mei - Dr. H. Mook: "Van munt tot verzamelstuk".
 - 29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.
 - juni - datum nog niet bekend - onder voorbehoud:
Dr. A.J. Bemolt van Loghum Slaterus over:
"Penningen".
 - tot 12 mei - expositie in de Algemene Bank Nederland te Wolvega.

Oost-Nederland

Secretariaat: Arnhemsestraatweg 93B te Rheden, tel. 08309-2700.

Bijeenkomsten (behoudens afzonderlijke vermelding) in Hotel 's Gravenhof te Zutphen, aanvang 20.00 uur.

Agenda: 29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.

Rotterdam

Secretariaat: Burgem. Lefèvre de Montignylaan 190, Rotterdam-3013, tel. 010-18 84 46.

Bijeenkomsten Museum v. Land- en Volkenkunde, Willemskade, Rotterdam.

Agenda: nog niet bekend.

Twente

Secretariaat: Weverstraat 27 te Overdinkel, tel. 05423-1221.

Bijeenkomsten op de 2e dinsdag van de maand.

Agenda: 8 mei - Ruilavond in "Melkion" te Enschede.

29 mei - Gezamenlijke bijeenkomst van 5 Num. Kringen, in het IJsselhotel te Deventer.

juni - Gezamenlijke bijeenkomst in Welbergen (Dsl.), met verzamelaars Westfalen e.o.

Juiste datum nog niet bekend.

Utrecht

Secretariaat: Johan Wagenaarkade 71-I te Utrecht, tel. 030-93 10 31.

Bijeenkomst: 's Rijks Munt Leidseweg 90 te Utrecht, aanvang 19.30 u.

Agenda: nog niet bekend.

Zeeland

Secretariaat: Diezestraat 57 te Oost-Souburg, tel. 01183-2549.

Bijeenkomsten elke 2e donderdag van de maand, in gebouw "De Schakel", Bachten Steene 14 te Middelburg.

Agenda: 10 mei - Lezing en ruilbeurs.

Federatie

De vergadering van de Federatie van Num. Kringen zal plaatsvinden op zaterdag 15 sept. 1973 om 10.30 uur in Hotel Monopole te Amersfoort.

Op de Federatie-vergadering van mei 1972 is besloten, dat zgn. correspondenten zullen worden aangewezen door elk Kringbestuur, teneinde De Florijn op de hoogte te kunnen houden van de gebeurtenissen (o.a. de agenda) van de Kring.
Vriendelijk verzoek derhalve, uw Kringnieuws te zenden aan: P.C.Korteweg te Zwolle, ofwel deze te bellen 05200-14739 (op weekdays liefst tussen 18 en 19 uur).

★ MUNTIES ★

Advertentiekosten p.nummer f3,-- p. vier regels van 32 letterspaties. Iedere regel meer f1,--. Bij vooruitbetaling te storten op giro 82.52.34 van Algemene Bank Nederland Zwolle banknr.596928688 t.n.v. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen. Tekst zenden aan P.C. Korteweg, Enkstr.10 Zwolle, tel.05200-14739	G.J.M. Bisselink - NUMISMATIEK Bergherveld 140 's Heerenberg Gld. tel. 08346 - 1007 Op aanvraag zenden wij U gaarne onze prijslijst van Nederlandse en buitenlandse munten.
 Numismaat & Kunsthandel "DE SNEEKER VLIAGER" J.B. Westerhof Nauwe Noorderhorne 18 - SNEEK tel. 05150-7198. Wij zijn steeds koper van collecties munten, boekwerken en antiquiteiten, in het bijzonder die op de Provincie FRIESLAND betrekking hebben.	Te koop aangeb. Ned. en buitenl. munten, Grieks en Romeins, Faber Geldersesluis 3, Noordeinde post Elburg. Tel. 05252-417. Inkoop-Verkoop van munten of inruil v. oude ansichtkaarten Ned. Postz.handel "De Veluwe" Nieuwstr. 66 Apeldoorn, tel. 05760 - 16281
Munthandel "De Leeuwendaalder" Den Haag (J.H. Evers) Johan van Oldenbarneveltlaan 92A INKOOP - VERKOOP TAXATIES - ADVIEZEN Specialiteit in antieke munten (Grieken en Romeinen) Geopend: wo, do, vr van 13-18 uur en zaterdag van 10 tot 18 uur telefoon: 070 - 55.10.07	BEGINSELEN DER NUMISMATIEK-Muntkunde voor iedereen door C.L.A. van Uden. Geïllustreerd, leest als een novelle. Geef uw zoon of dochter dit boek, het maakt hen enthousiast voor één der mooiste hobby's. Zendt een postwissel van f15,-- en u ontvangt het werk franco. Ook verkrijgbaar in de boekhandel. GECO, Klavecymbellaan 2, Uden N-Br. Udema Roden (Dr.) ruimt op zijn doubletten Koninkrijk, eventueel ruilen Napoleontisch of Provinc. Tel. 05908-18683.
Ik zoek Zeeuwse jetons en penn., en wil alle niet in mijn bezit zijnde stukken ruilen tegen Prov. oude munten en of alle Koninkr. munten. Aanbiedingen met jaartal en kwaliteit m.verm. nr. v.loon. P.J.Davidse, Groentje 10 Domburg.	U wenst ook een abonnement op het tijdschrift "De Florijn"? Stort dan f 10,-- op giro 825234 van Algemene Bank Nederland te Zwolle banknr. 59.69.28.688 tnv. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen. Het abonnement loopt van 1 januari tot 1 januari.

offsetdrukkerij w van esch
mandjesstraat 3 zwolle

Muntenhandel

A. J. VAN DEN BERG

Hoefkade 87
Den Haag
Tel. 601382-070

**Inkoop van Munten, Penningen, Bankpapier, Ridderorden en
Boeken over deze onderwerpen.**

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.

AMSTERDAM

Herengracht 434-440

Kasuren 8.30—16.00 uur

**Aan- en verkoop van
gouden en zilveren munten,
goudstaafjes, goudbaren.**

**Op aanvraag zenden wij u gaarne onze regelmatig
verschijnende prijslijsten en bulletins toe.**

Bestellingen en inlichtingen: 020 - 292284
020 - 292276
020 - 292286
020 - 292287

Vacant

A. G. van de Dussen

Hondstraat 5 Maastricht Tel. 043-15119

munten (zowel antieke als moderne);
penningen, eretekenen en numis-
matische boeken

aan serieuze verzamelaars zenden
wij gratis onze maandelijkse prijslijst
en onze literatuurlijst

de florijn

nederlands tijdschrift voor munten-verzamelaars
uitgave van de federatie van numismatische kringen

september 1973

9

E. TEN KATE JZN.

ANTIQUAIR

ZWOLLE

Sassenstraat 72

Tel.: 05200-15759

oude munten

boeken en catalogi

oude land- en stedekaarten

topografische prenten

antiquiteiten

Mevius & Hirschhorn INTERNATIONAL
AMSTERDAM

UTRECHTSESTRAAT 33, tel. 020-255736-66990
munten, boeken, albums etc.
bankbiljetten, gouden munten

Vertegenwoordigers van talloze uitgevers,
o.a. Whitman, Malter-Westerfield,
Bonanza-Press, Seaby, Spink,
Beckenbauer e.v.a.,
alsmede van „Coindex”.

Munten- en/of boekenlijsten op aanvraag.
Vraag inlichtingen betr. onze
abonnement-service op nieuwe munten met 10 % korting!

NUMISMAAT & KUNSTHANDEL
„DE SNEEKER VLIAGER”

JILLE B. WESTERHOF

munten, penningen,
topografische prenten,
boekwerken, antiquiteiten

tevens bieden wij u een uitgebreide collectie
Nederlandse en Buitenlandse bankbiljetten

Nauwe Noorderhorne 18, Sneek Telefoon 05150-7198, b.g.g. 6866
Maandags gesloten

het geheel of gedeeltelijk overnemen van de inhoud, ook in gewijzigde vorm, is verboden, tenzij met schriftelijke toestemming van de redactie.

redactie: P. C. Korteweg, Enkstraat 10, Zwolle, tel. 05200-14739 huis,
(op weekdagen liefst tussen 18 en 19 uur)

ir. J. Koning, T. Kuik, mr. J. R. Voûte,

J. C. v.d. Wis, Kornalijnlaan 64, Groningen, tel. 050-713570 huis

advertenties en abonnementen: T. Kuik, Postbus 39 Kampen, tel. 05202-4180
postgirorekening 82.52.34 van de Algemene Bank Nederland te Zwolle, t.n.v.
T. Kuik, inzake De Florijn te Kampen (banknummer 59.69.28.688)

abonnementsprijs f 10,— per jaar (een abonnement loopt van 1 januari tot 1 januari)
bij buitenlandse abonnementen worden de portokosten in rekening gebracht
losse nummers f 3,—
advertenties f 75,— per kwart pagina excl. B.T.W.

verschijnt 5 x per jaar, te weten in januari, maart, mei, september, november
uiterste datum voor opgave advertenties, agenda's en inleveren kopij:
de 1e van de voorafgaande maand.

WAARDE-AANDUIDING OP BYZANTIJS KOPERGELD

Het Romeinse kopergeld was in de loop van de vierde en vijfde eeuw voortdurend kleiner geworden en tenslotte vrijwel geheel verdwenen. Om aan deze onbevredigende situatie een einde te maken voerde keizer Anastasius in 496 bij een munthervorming een nieuwe, zware koperen munt in, de follis met een waarde van 40 nummia (1 nummium was de kleinste munteenheid met een gewicht van ongeveer een halve gram). De verandering ten opzichte van het verleden was groot, zo groot zelfs, dat men in de numismatiek de munthervorming van 496 A.D. beschouwt als het punt, waar het Romeins eindigt en het Byzantijns begint.

Deze nieuwe koperen folles (=meervoud van follis) vertonen een ingrijpende vernieuwing ten opzichte van het voorafgegane Romeinse geld. Dat zo'n follis 40 nummia waard was werd aangegeven door de grote letter M op de keerzijde. Dat de waarde op een munt met een teken werd aangegeven was in de Romeinse muntslag weliswaar incidenteel al wel eens voorgekomen, maar dat men nu alle koperen munten systematisch van een waarde-aanduiding voorzag, is een vernieuwing van keizer Anastasius. We kunnen ons goed voorstellen, dat de keizer deze grote koperstukken, juist omdat ze zo iets nieuws waren, voor de duidelijkheid van deze waarde-aanduiding liet voorzien. Op het eerste gezicht lijkt de M misschien een vreemde waarde-aanduiding; laten we daarom nagaan welke systemen men in de Oudheid in Byzantium gebruikte om getallen aan te geven.

In de eerste plaats kende men het systeem met de tekens die bij ons als Romeinse cijfers bekend staan (i.t.t. de zogenaamde Arabische cijfers die wij normaal dagelijks gebruiken). In dit systeem geldt: M=1000;

D=500; C=100; L=50; X=10; V=5; I=1. Door deze tekens te combineren kan men allerlei getallen vormen. Dit getalsysteem is in heel het Romeinse rijk in gebruik geweest, niet alleen in het Latijnsprekende westen, maar evenzeer in de Grieks-sprekende oostelijke provincies. De Romeinen hadden dit getalsysteem al gebruikt op hun munten om daarmee de regeringsjaren van de keizers aan te geven. Op zeer veel Romeinse munten vinden we de afkortingen COS en/of TR P; gevolgd door een getal. COS is een afkorting voor CONSUL, TR P. voor TRIBUNICIA POTESTATE (=met de bevoegdheid van een volkstribuun). Consulaat en volkstribunaat waren ambten die in de Romeinse staat steeds gedurende één jaar werden bekleed, waarna herverkiezing altijd weer mogelijk was. Het aantal malen dat een keizer consul of volkstribuun was, geeft dus tevens een indruk van het aantal van zijn regeringsjaren.

Men kende echter in het Griekse oosten een tweede, al veel ouder getalsysteem, namelijk het Griekse. Dit stelsel gaat uit van de letters van het alfabet: A=1; B=2; Γ=3; Δ=4; E=5; S=6; Z=7; H=8; Θ=9; I=10; K=20; Λ=30; M=40; N=50; etc. Ook dit stelsel was in de Romeinse tijd al eens gebruikt om regeringsjaren aan te geven. Op de Egyptische munten uit de Keizertijd - alle te Alexandrië geslagen - treffen we meestal het teken L aan, gevolgd door een letter. De L is een afkorting voor Etous (=jaar) en de letter geeft het aantal regeringsjaren aan.

Beide systemen waren dus al wel op munten in gebruik geweest, maar niet om de waarde aan te geven. Op de Byzantijnse munten gaat men ze daar juist wel voor gebruiken en daarbij maakt men vaak een keuze uit beide stelsels. Oorspronkelijk werkte men vooral met het Griekse systeem, maar al onder keizer Justinianus I (527-565) vinden we de eerste vermenging.

Het voor de hand liggende idee, dat men in de westelijke muntplaatsen het Romeinse en in de oostelijke het Griekse systeem toepaste, blijkt in de praktijk niet juist te zijn. Zo treffen we bijv. in Rome en Ravenna, twee plaatsen die in de 6e en 7e eeuw deel uitmaakten van het Byzantijnse Rijk, beide systemen door en naast elkaar gebruikt aan. Eveneens valt op dat voor de aanduiding van de regeringsjaren, welke vanaf Justinianus I ook weer in gebruik komt, altijd het Romeinse stelsel wordt benut, ook als de muntwaarde in het Griekse systeem wordt aangegeven (ANNO gevolgd door een Romeins cijfer).

munten en postzegelhandel

Inkoop - Verkoop - Taxatie

A. ASSINK

Nobelstraat 16 — Utrecht

Tel. 030-315098

De follis wordt dus meestal aangegeven met M, een enkele keer - maar dat blijft een uitzondering - ook met XXXX. Naast de follis waren de volgende eenheden van belang: $\frac{1}{2}$ follis (20 nummia): K of XX; $\frac{1}{4}$ follis (10 nummia): I of X; $\frac{1}{8}$ follis (5 nummia): E of V. Naast deze belangrijkste muntsoorten waren er af en toe ook nog enige andere eenheden in gebruik, bijv. 30 nummia; XXX (de andere mogelijkheid $\wedge$ komt in de praktijk niet voor); 33 nummia: altijd $\wedge \Gamma$; 16 nummia: I S; 12 nummia: I B; 6 nummia: S; en voor 4-3-2-1-nummia respectievelijk Δ of IIII; Γ of III; B of II; A of I.

Als gevolg van voortgaande devaluaties verliest de follis als grootste koperen munt voortdurend aan gewicht en raken de andere denominaties langzamerhand in onbruik. Zo vinden we omstreeks 700 A.D. nog uitsluitend koperen munten met M of K. Nog weer anderhalve eeuw later zal de follis nog maar de enige bestaande koperen munt zijn. Dan - omstreeks 860 - houdt men er ook mee op de waarde-aanduiding M nog op deze munten te plaatsen. De M die in de loop der jaren al voortdurend kleiner was geworden, maakt dan plaats voor een Griekse tekst en daarmee is het systeem van de muntwaarde-aanduiding in Byzantium tot een einde gekomen.

drs. J.P.A. van der Vin.

1. follis Justinianus I (527-565)
Konstantinopel
Anno XV

2. follis Justinus II (565-578)
Karthago
Anno X

3. $\frac{3}{4}$ follis Tiberius II (578-582)
Konstantinopel

4. $\frac{1}{2}$ follis Justinianus I
Nicomedia
Anno XXVIII

5. $\frac{1}{2}$ follis
Phocas (603-610)
Thessalonika

6. 16 nummia
Justinianus I
Thessalonika

7. 12 nummia
Justinus II
Alexandrië

8. $\frac{1}{4}$ follis
Justinianus I
Nicomedia
Anno XXXII

9. $\frac{1}{4}$ follis
Justinianus I
Rome

10. $\frac{1}{4}$ follis
Justinus II
Karthago
Anno X

11. 6 nummia
Heraclius
(610-641)
Alexandrië

12. 5 nummia
Justinianus I
Antiochië

13. 5 nummia
Justinianus I
Rome

14. 1 nummium
Justinianus I
Rome

Alle afgebeelde stukken behoren tot de kollektie van het Koninklijk Penningkabinet te Den Haag.

HOLLEMAN-MUNTEN

Weverstraat 27, Overdinkel-7831

Tel.: 05423-1221

Uitgever: reprints boeken van v.d. Chijs.

Wij zoeken regelmatig betere munten van Nederland, ook provinciaal en middeleeuwen.

Schriftelijke aanbiedingen gevraagd.

Tevens zenden wij U op aanvraag onze prijslijsten.

CHINESE MUNTEN (vervolg)

De cashes zijn van verschillende grootten, wisselend van 7 mm in doorsnede, tot 116 mm Ø. De grootte hield meestal verband met de waarde, zie verderop.

Deze waarde stond dikwijls niet op de munt vermeld, hetgeen betekent dat de muntwaarde 1 cash is.

Wel op de munt vermelde waarden zijn:

千	= 1000	百	ook wel	百	= 100
十	= 10	五	= 5	半	= $\frac{1}{2}$

Voorbeeld: $+五$ $5 \times 10 = 50$: van rechts naar links gelezen.

Chinese eenheden:

一	二	三	四	五	六	七	八	九	十
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Andere voorbeelden van getallen, van rechts naar links te lezen:

四十	= $10 + 4 = 14$	十	= 1×10
十	= $4 \times 10 = 40$	二十	= 2×10
五	= $7 \times 10 + 5 = 75$	五十	= 5×10
百	= $5 \times 100 = 500$	一百	= 1×100
二十三	= $3 \times 10 + 2 = 32$		

3. Het aflezen van munten.

8.

Wanneer op munten uit de tijdsspanne 179 vóór Chr. tot 280 na Chr. vier schrifttekens te zien zijn, dan zijn ze niet, zoals bij de Mingmunten en later de Nien-Hao en het geldigheidsmerk, doch óf de waarde-aanduiding, óf een verwijzing naar het land van uitgifte, (afb. 8). Het schriftbeeld toont de rangschikking van de tekens, zoals op de latere munten algemeen gebruikelijk is.

Hier betreft het slechts een waarde-aanduiding: gelezen volgens de wijzers van de klok

(boven, rechts, beneden, links) beduiden de tekens Ta-Chuan-Tang-Ch'ien, hetgeen betekent: grote munten met een waarde van 1000. (En niet, zoals dikwijls wordt beweerd, dynastie Ta-Chuan, waarde 1000. Of wel: grote munten uit de Tang-Ch'ien-dynastie. Deze beide laatste lezingen zijn dus fout.)

Bij het tweede, bovenaangehaalde voorbeeld, luidt het opschrift: "Yung-T'ung-Wan-Kuo", hetgeen betekent "altijd geldig voor 10.000 landen".

Er zullen nog enige voorbeelden getoond worden.

Op de oude munten met vierkant gat, zijn gewoonlijk slechts twee tekens te zien. Deze links en rechts van het gat staande tekens zijn een waarde-aanduiding.

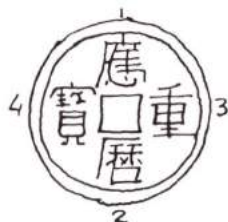
9.

Staan op de oude stukken vier tekens, dan zijn ze, zoals bovenvermeld, waarde-aanduiding of verwijzing naar het land van uitgifte.

De eerste munten, waarop in vier schrifttekens de Nien-Hao voorkomt, staan op afbeelding 9, Ta of Tai P'ing-Pai-Shu, hetgeen betekent 100 Shu (van de dynastie) grote verheven vrede.

Bij de aanvang der T'ang dynastie, dus vanaf 618, kregen de munten het bekende schriftbeeld van de vier kruisgewijs opgestelde tekens. Twee daarvan noemen de Nien-Hao en de beide anderen zijn het geldigheidsmerk.

Deze nu telkens terugkerende ordening van schrifttekens blijft tot aan de revolutie, het einde van het keizerrijk, dat in China tot aan het jaar 1911 heeft bestaan.

10.
Rechte
aflezing:
Ying-Li-
Chung-Pao
1-2-3-4.

11.
Kromme
aflezing:
T'ien-Tsan-
T'ung
1-3-2-4.

Nu onderscheidt men bij het aflezen van de schriftbeelden, de kromme en de rechte aflezing.

Bekijkt u eens muntafbeelding 10.

Om het lezen gemakkelijk te maken, zijn aan de muntrand de cijfers 1-2-3-4 geplaatst. Het gaat hier om de juiste aflezing van de cijfervolgorde. Bij afbeelding 11 komt de kromme aflezing, dat is volgens de wijzers van de klok, in aanmerking. Een verdere verklaring lijkt mij niet nodig. Voor de ongeoeffende is het voor alles van belang, het op de juiste wijze vasthouden van de munt, omdat hij vaak niet weet, wat boven en wat onder is.

Het woord-teken is samengesteld uit 4 enkele tekens, waarbij het onderste teken als een gestyleerd Kauri-schelpje valt te herkennen. Dit teken moet men zich stevig inprenten, om elke munt op de

**INKOOP
VERKOOP**

**TAXATIE
ADVIEZEN
GRATIS**

M. M. VREELAND

Kennedylaan 8
BEEK (Limburg)
Tel. 04402 - 28 13

Munten

Postzegels

Muntenverzameling	diverse kleuren albums . . .	à f 10,00
Muntenbladen M.V.	groot	à f 1,25
Muntenhouders	4 maten, per 100	à f 7,00
Muntenzakboekje	+ 5 bladen	à f 8,95
Muntenbladen M.V.	klein	à f 1,00

Depothouders:

Postzegel- en Muntenhandelaren

Groningen: SMIT, Sluisstraat 142a, Musselkanaal, tel. 05994 - 23 78
Friesland „DE SNEEKER VLIAGER”
en Drente: Nieuwe Noorderhorne 18, Sneek, tel. 05150 - 71 98
Overijssel: CORBA, Kuipersdijk 113, Enschede, tel. 05420 - 21 8 98
België: NATIONAAL KONTAKT CENTRUM, Hoogpoort 11, Gent,
tel. 09-32.9.257435

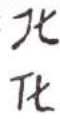
Tevens verkrijgbaar bij diverse Postzegel- en Muntenhandelaren

ZELFKLEVENDE MUNTDOUDERS

- Op aanvraag zenden wij u graag enkele monsters toe, echter zonder enige garantie onzerzijds.
- Zoals de laboratorische test uitgewezen heeft, tasten zij de munten aan. Test ter inzage bij onze firma te Beek.
- Bekijk maandelijks onze advertentie.
- Binnenkort verschijnen onze NIEUWE M.V. artikelen.
- Uitsluitend topkwaliteit en 100% gegarandeerd.

übliche Wert-Gültigkeits- und Umlaufs-Zeichen.

48.

1. 	<u>Pao</u> = Münze. Altes Zeichen, mit Kauri und Kaurischnur.	11. 	<u>Huo</u> = Tausch. Heute allgemein „Geldmittel.“
2. 	<u>Pao</u> , wie oben, aber mit dem Zeichen „Shu.“	12. 	<u>Kuan</u> (Kwan) = Münze im Wert einer Schnur Kauri. 1000 Käsch.
3. 	<u>Pao</u> , wie oben, modernes Zeichen.	13. 	<u>Chung</u> = Gewicht - schwer doppelt; mehrwertige Münze.
4. 	<u>Pao</u> , wie oben, gekürzte Form.	14. 	<u>T'ung</u> = verbreiten - umlaufen - gültig. In Verbindung mit „Pao.“
5. 	<u>Chüan</u> = Münze, in Verbindung mit dem Zeichen „Huo“ (Tausch-Hz.	15. 	<u>Yüan</u> = Anfang - Original - Beginn einer neuen Ära. (Anfangsmünze).
6. 	<u>Chüan</u> , wie oben, später auch für Münzstätte. (Geldauelle.)	16. 	<u>Chi</u> = Münze allgemein, auch für Geld.
7. 	<u>Huo</u> = Tausch, auf alten Messermünzen. (wie Nr. 11.)	17. 	<u>Fen</u> = teilen - zerschneiden. (Der 10. Teil.) Werteinheit.
8. 	<u>Pa</u> = sich ausbreiten. Name alter Gerätemz.	18. 	<u>Wen</u> , gebräuchlich für Käsch = kleinste Münze.
9. 	<u>Shu</u> (Ch'u), alte Gewichtseinheit. (30 Weizenkörner.	19. 	<u>Li</u> , Werteinheit und Gewicht. (Münzname.) ca 3,1 gr.
10. 	<u>Liang</u> = Paar - beide Gewichtseinheit 1 Unze (Tael.) 31 gr.	20. 	<u>Chin</u> = altes Zeichen für Ackergeräte. Heute 1 chin. Pfund zu 600 gr.

juiste wijze te hanteren. Dus nogmaals: dit teken staat altijd links van het vierkante gat.

Bij de juiste aflezing is rechts van het gat een teken te vinden, dat af en toe anders is. Het is het teken, dat men munt-karakter noemt. Gewoonlijk is dit het teken T'ung (Plaat 48 - 14) bij de kleinere waarden, hetgeen betekent: geldig in omloop.

Uitzonderingen zijn muntstukken van geringe waarde, die door gedwongen koersen verhoogd moesten worden. Deze en bijna alle munten van hogere waarden, dragen het teken Chung (Plaat 48 - 13). Zelden ziet men het teken Yuan (Plaat 48 - 16). Al deze zoëven genoemde tekens bevinden zich, wel te verstaan, rechts van het gat bij de rechte aflezing, en onder het gat bij de kromme lezing.

Plaat 48 - 3 toont het bovenvermelde teken Pao-munt, 48 - 1 en 2 tonen hetzelfde teken in de oude schrijfwijze.

Bij mansjoe-munten staat het teken links van het gat altijd op dezelfde plaats.

= het mansloe-teken voor Pao = munt
(zie afb. op plaat 38, 43, 44 en 45)

Bestudeert u alstublieft op deze tabel de tekens, en bekijkt u hun uiterlijk goed. Het is, wanneer u serieus wilt verzamelen, van het grootste belang, om hun vorm, betekenis en naam te weten.

**munten
penningen
oude landkaarten
antiek
inkoop-verkoop**

**uitgebreide muntlijst
verschijnt begin februari**

H. J. HUIZINGA
Markt 20
Delft
Telefoon 015-122022

M.	<u>Ch'ing-Dyn. Münzstätt</u> -	M.	terzeichen auf den Mz. Rs.
1	"Chiuwan." Oberste Finanzbehörde in Peking. Prov. Chihli.	11	"Shan." Hsian in Shensi. 39.
2	"Yuwan." Ministerium f. Arbeit in Peking.	12	"Cheh" Hangchow in Chekiang.
3	"Tchuwan." Ch'engtu in Szechuan.	13	"An." Anking in Anhui.
4	"Yün" f. Prov. Yünnan.	14	"Nan." Chansta in Hunan.
5	"Su" Suchou in Kiangsu.	15	"Tschung." Nanchang in Kiangsi.
6	"Wu" Wuchang in Hupeh.	16	"Chang." Changchow in Fukien.
7	"Fu." Fuchou in Fukien.	17	"Chien." Fukien, Prov. Fukien.
8	"Chi." Paoting in Chihli.	18	"Ning." Ningpo in Fukien.
9	"Tzi." Chinan in Shantung.	19	"Keyan." Kueyyang in Kueichou.
10	"Tsin." Taiyüan in Shansi.	20	"Tung." Tsinan in Shantung.

M. = Mandtschu-Schrift.		T.	M.	T = Türkische Schrift.	40.
21.	"Gung" K'ungchang in Kansu.			M. Aksu. C. Okih soo. T. Aksu.	
22.	"Guwang" Kuangchou in Kuantung.			M. Hotiyan. C. Ho teen. T. Khoten.	
23.	"Ho" H'aitung in Honan.			M. Yerkiyang. C. Yeurhkeang. T. Yarkand.	
24.	"Gui" Kueilin in Kuangsi.			M. Yerkim. C. Tschertschen. T. Yarkand.	
25.	"Te" Ch'iangte in Hunan.			M. Kashgar. C. Ki shih ko urh. T. Kashgar.	
26.	"Ki" Chichou in Chihli.			29. "Jli" Chian stan pe lu, Sungarei.	
27.	"T'ai" Taiwan = Formosa.		M. C. = Chines. Schrift.		
28.	"Ti" Tihuachou in Kansu (Urumtschi.)			30. "Fu" Münzstätte Fu- chou, Prov. Fukien.	
				31. "Ch'ang" Changchou, Prov. Fukien.	
T.	M.	Turkestan-Sinkiang.		32. "Chi" District Chichou, Prov. Chihli, (Hopeh.)	
		M. Kugan. C. Koochay. T. Khoja.			
		M. Ushi C. Wooshi (Wusti) T. Ush.		33. 蕪 Wie vor.	

M.	C.		M.	C.	41.
34	荆	wie vor.	44	河	"Ho." Kai feng in Honan.
35	宣	"Hsüan" Hsüanhuafu i. Chitli.	45	雲	"Yün" Prov. Yunnan.
36	陵	"Shan" Singanfu in Stensi.	46	苗	"Su" Suchou i. Kiangsu. (siehe 52.) (Ssuchnan.)
37	"	"Shan" " Variante	47	桂	"Kuei." Kueilin in Kuangsi.
38	"	"Shan" " "	48	江	"Chiang." Chiangning in Kiangsu.
39	同	"T'ung." Tatung in Stansi.	49	昌	"Ch'ang." Wuchang in Hupeh.
40	原	"Yüan" T'ai yüan in Stansi.	50	浙	"Che." Hanchou i. Chekiang.
41	臨	"Lin." Linching i. Stantung.	51	臺	"T'ai." Taiwan = Formosa.
42	寧	"Ning." Prov. Kiangnan.	52	蘇	"Su." Suchou i. Kiangsu (3 Varianten.)
43	南	"Nan." Changcha i. Hunan.	53	雲	"Yun." Meiyun in Hupeh.

M.	d.		d.	42.
54.	廣	"Kuang." Kuangchou in Kuangtung.	平	"P'ing." Taipingfu in Kuangsi.
55	川	"Ch'uan." Chingtu in Szechuan.	忠	"Chung." Chungchou in Kuangsi.
56	西	"Hsi." Prov. Shansi.	午	"Kuei." Kueiyang in Kuangsi.
57	貴	"Kuei." Kueiyang i. Kueichou.	云	"Yun." Meiyun in Chitli. (Hupei.)
58	南	"Chin." Prov. Shansi.	陽	"Yang." Yangho in Shansi.
59	戶	"Hu." Oberste Finanzbehörde. (Siehe Zeichen 1.)	𠂔	"Siang." Siangyang in Chitli.
60	工	"Kung." Ministerium f. Arbeit. (Siehe Zeichen 2.)	 Das mandchurische "Pao" Zeichen für Münze.	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	100	1000	10000	1/2
I	一	二	三	四	五	六	七	八	九	十	百	千	萬	半
II	壹	貳	叁	肆	伍	陸	柒	捌	玖	拾	佰	仟		
III	丨				𠄎	𠄎	𠄎	𠄎	𠄎	十		𠄎	𠄎	𠄎
IV	一	二	三	三	𠄎	𠄎	𠄎	𠄎	𠄎	十	百			
V	1	11	111	111	𠄎	𠄎	𠄎	𠄎	𠄎	十				
VI	Yi	Erh	San	Szu	Wu	Liu	Ch'i	Pa	Chin	Shih	Pai	Chien	Wan	Poin.

(wordt vervolgd)

NIEUW VERSCHENEN MUNTEN

Rubriek verzorgd door A.G. van der Dussen

COOK ISLANDS: Deze eilandengroep heeft na de in "De Florijn" nr. 8 genoemde munten thans ook een zilveren 2-Dollarstuk uitgegeven (diameter 39 mm., gewicht 394 grein, gehalte 925/1000), dat refereert aan het feit, dat koningin Elizabeth II twintig jaar geleden, op 2 juni 1953, gekroond werd. De keerzijde is gemodelleerd naar het voorbeeld van een statiefoto, zoals die op haar kroningsdag door Cecil Beaton werd gemaakt.

DUITSLAND-BUNDESREPUBLIK: Ter gelegenheid van de herdenking van de vijfhonderdste geboortedag van de grote astronoom Nikolaus Koper-nikus begon de Bondsrepubliek op 17 mei 1973 met de uitgifte van 8 miljoen vijfmarkstukken, die in de Hamburgse Munt werden gesla-gen. De munten hebben een legering van 625/1000 zilver en 375/1000 koper. Op de voorzijde staat het zonnestelsel afgebeeld, zoals Ko-pernikus zich dat voorstelde. Het ontwerp van dit vijfmarkstuk is van Reinhart Heinsdorff, die reeds meerdere munten voor de Bonds-republiek ontwierp. Bij de fabricage van deze zilverstukken is men aanmerkelijk zorgvuldiger te werk gegaan dan bij de vorige van Dürer, die vol krasjes en putjes zaten. Een foto volgt in de vol-gende "De Florijn".

JACQUES SCHULMAN N.V.

Keizersgracht 448
Amsterdam-C
tel. (020)-233380

Sinds 1880 handelen wij in
munten, penningen, eretekenen en
boeken over de numismatiek.
Archeologische voorwerpen.
Veilingen - prijslijsten - taxaties -
inkoop - verkoop

DUITSLAND-DEMOKRATISCHE REPUBLIK: Op 7 mei j.l. werd een nikkelen tienmarkstuk uitgegeven ter herinnering aan de "X WELTFESTSPIELE DER JUGEND UND STUDENTEN 1973 IN BERLIN - HAUPTSTADT DER DDR", zoals op de munt wordt aangegeven.

Dit omschrift zal wel weer reacties van Westduitse zijde uitlokken! Dit tienmarkstuk circuleert ook werkelijk in de DDR.

(2 x vergroot)

HONGARIJE: Wederom werden twee herdenkingsmunten van 100 en 50 Forint uitgegeven ter herinnering aan de dichter Sándor Petöfi (1823 - 1849), die door zijn democratisch-revolutionaire gezindheid, beleiden in woord en daad, uitgroeide tot nationale held. In 1948 werd hij ook reeds geëerd met een zilveren 5 Forint (Yeoman 67).

ISRAEL: In de aanmaak van de munten, geslagen ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Staat Israël is vertraging ontstaan.

JOEGOSLAVIE: Er is nu ook een 1 Dinar 1973 uitgegeven, die qua type overeenkomt met de 2 Dinara zoals afgebeeld in Yeoman (nr. 45).

LIBERIA: In de loop van dit jaar zal Liberia een nieuwe, in Amerika geslagen, serie munten uitgeven. Het zijn een zilveren vijfdollarstuk met het jaartal 1973, vijf koper-nikkelen munten van 1 Dollar, 50, 25, 10 en 5 Cents en een bronzen muntje van 1 Cent, allen met het jaartal 1972.

Het betreft hier zogenaamde "proof-sets".

MAAGDENEILANDEN: Deze uit ruim 40 eilanden bestaande eilandengroep in het Caribische gebied zal in 1973 voor het eerst in de geschiedenis eigen munten uitgeven. Het zijn een zilveren Dollar met de fregatvogel, vier koper-nikkelen munten van 50, 25, 10 en 5 Cents met resp. de afbeeldingen van de bruine pelikaan, de mangrove-koekoek, de geringde ijsvogel en de Zanaida-duif en een bronzen Cent met een tweetal kolibriesoorten. De ontwerpen zijn van de hand van Gilroy Roberts, die ook de Kennedy-half-dollar ontwierp.

MALAYSIA: Onderstaand de foto's van voor- en keerzijde van de Dollar, waarvan de uitgifte in "De Florijn" nr. 8 reeds bekend werd gemaakt.

NEDERLAND: Op 7 juni is 's Rijks Munt begonnen met de aanmaak van de zilveren tientjes, die ter gelegenheid van het regeringsjubileum van Hare Majesteit Koningin Juliana zullen worden uitgegeven. Als u dit nummer van De Florijn in de bus heeft gekregen, zullen waarschijnlijk de nieuwe tientjes reeds in omloop zijn ofwel spoedig in de circulatie komen. Toch, volgt hier voor alle zekerheid een afbeelding van de nieuwe Nederlandse munt. De nieuwe beeldenaar van Koningin Juliana is ontworpen door de beeldhouwster mevrouw C.E. Bruyn-van Rood. Catharina Elisabeth van Rood werd geboren op 11 juni 1913 te Maastricht. Zij studeerde aan de Kunstnijverheidsschool en aan de Rijks-

akademie voor Beeldende Kunsten, beiden te Amsterdam en is gehuwd met de portrettist en kunstschilder J. Bruyn te Wassenaar. Door haar werd ook het rijkswapen op de keerzijde van het nieuwe tientje opnieuw gemodelleerd.

Het jubileum-tientje wordt vervaardigd van zilver met een gehalte van 720/1000. Het heeft een diameter van 38 mm en een gewicht van 25 gram. Het aantal dat ervan geslagen zal worden is in de Staatsbladen nrs. 254 en 255 van 7 juni 1973 bepaald op maximaal 7 miljoen; er worden er voorlopig $4\frac{1}{2}$ miljoen geslagen.

Er worden twee uitvoeringen door 's Rijks Munt vervaardigd, te weten de gewone uitvoering en een speciale numismatische (zgn. "proof-like") voor muntverzamelaars en andere liefhebbers. Bij de aanmaak van deze speciale tientjes worden voorzieningen getroffen om beschadigingen te voorkomen. Zij worden via de postkantoren en banken in circulatie gebracht. De prijs van de numismatische uitvoering zal f 30,-- bedragen, waarin begrepen de kosten van een speciaal munt-étui met het rijkswapen en de verzending per aangetekende post.

NIGERIA: In Nigeria heeft dit jaar een munthervorming plaatsgevonden, waarbij afgestapt werd van het oude Engelse systeem (1 Pound = 20 Shillings = 240 Pence) en waarbij ingevoerd werd de Niara = 100 Kobo.

Thans zijn met het jaartal 1973 uitgegeven twee bronzen munten van $\frac{1}{2}$ en 1 Kobo en drie koper-nikkelen munten van 5, 10 en 25 Kobo. De voorzijde van deze nieuwe munten draagt het Nigeriaanse wapen, het jaartal en het opschrift "FEDERAL REPUBLIC OF NIGERIA", de keerzijden refereren aan de land- en de mijnbouwproductie.

OOSTENRIJK: Thans worden ieder jaar drie herdenkingsmunten uitgegeven. De eerste munten van 50 Schillinge 1973, "Bummerhaus in Steyr", en van 25 Schillinge 1973, Max Reinhardt, zijn er al.

Muntenhandel

A. J. VAN DEN BERG

Hoefkade 87
Den Haag
Tel. 601382-070

**Inkoop van Munten, Penningen, Bankpapier, Ridderorden en
Boeken over deze onderwerpen.**

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.

AMSTERDAM

Herengracht 434-440

Kasuren 8.30—16.00 uur

**Aan- en verkoop van
gouden en zilveren munten,
goudstaafjes, goudbaren.**

**Op aanvraag zenden wij u gaarne onze regelmatig
verschijnende prijslijsten en bulletins toe.**

Bestellingen en inlichtingen: 020 - 292284
020 - 292276
020 - 292286
020 - 292287

CORBA Int.

MUNTHANDEL

★
★

ENSCHDEDE (centrum)
Kuipersdijk 113A-115
Tel. 05420-21898

SINGAPORE: In 1973 wordt voor de tweede maal een zilveren tiendollarstuk uitgegeven. Aangezien "SINGAPORE" onder het wapen dit maal niet ondersteboven staat, is hier sprake van een nieuw type munt.

-0-0-0-0-

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

Rubriek verzorgd door J.C. van der Wis

- 1 Israël Munten en Medaillen Catalogus. Tel-Aviv, maart 1973. Prijs f 4,20. Uitgever: Orient Publishing House of Stamps and Coins Co. Ltd. te Tel-Aviv. Importeur voor de Benelux: Mevius & Hirschhorn International B.V. te Amsterdam. - - - - -

Rechtstreeks van de Israelische uitgever ontvingen wij de "Israël Munten en Medaillen Catalogus", die een beschrijving geeft van alle sinds de oprichting van de Joodse Staat, 25 jaar geleden, door haar uitgegeven munten en penningen. De catalogus is viertalig en gesteld in het Engels, het Duits, het Nederlands en het Hebreeuws, volgens de uitgever een novum. Dat hier een Nederlandse tekst is opgenomen, is een gevolg van de ook in ons land grote en steeds stijgende belangstelling voor de Israëlische munten en penningen, die in stylistisch opzicht van hoogwaardige kwaliteit zijn en een zo eigen karakter hebben, dat zij immer blijven boeien. Het Nederlands bevat, zoals uit de titel al is af te leiden, echter vele taal- en stijlfouten.

De catalogus bevat een korte inleiding, een verklaring der gebruikte tekens en afkortingen, het Hebreeuwse alfabeth en een opgave van de op Israëlische munten en penningen gebruikte Hebreeuwse jaartallen en een omzetting daarvan in de Christelijke. Vervolgens worden alle munten en penningen verkleind afgebeeld en beschreven. Bij de munten zijn o.a. aangegeven de waarden in twee kwaliteitsklassen, de Yeoman-nummering, de geslagen aantallen en of het een koersmunt of herdenkingsstuk betreft. Bij de penningen staan vermeld de metaalsoort, de diameter, het gewicht en de geslagen aantallen en ook weer een waarde aanduiding.

Dit 64 pagina's tellende boekwerkje, dat in taalkundig opzicht en in het consequent doorvoeren van de viertaligheid zeker een revisie behoeft, mag als catalogus echter als geslaagd beschouwd worden, daar het aan zijn doel, het met behulp ervan kunnen determineren van door de Staat Israël uitgegeven munten en penningen, volledig beantwoord. Het initiatief tot viertaligheid is bijzonder aardig.

2 Boekenlijst Mevius & Hirschhorn B.V., Amsterdam, mei 1973. _ _ _ _

Deze geïllustreerde boekenlijst heeft ten opzichte van die van 1971/-72 een aanzienlijke uitbreiding ondergaan met ca. 100 titels en bevat nu de titels van ca. 400 boeken. De lijst geeft een opsomming van catalogi van munten, penningen en papiergeld alsmede van beschrijvende numismatische literatuur. Bovendien worden diverse opbergssystemen voor munten en penningen erin beschreven. Achterin staan een inhoudsopgave naar land en onderwerp en een alfabetische lijst van auteurs.

Deze boekenlijst laat wederom een verzorgde indruk achter en is overzichtelijk samengesteld. Hij is voor serieuze gegadigden gratis op aanvraag verkrijgbaar.

3 Hanno Weiler: Bonner Belagerungen im Spiegel der Medaillen. Kempenhüls (BRD), 1973. Gebonden, 104 pagina's. Prijs f 18,--. _ _ _ _

In "De Florijn" nr. 5 werd in deze rubriek melding gemaakt van de uitgave van Weilers "Groningen, Münster, Köln". In dezelfde trant geschreven is thans de in 1970 verschenen brochure "Bonner Belagerungen, Gedenkmünzen 1689, 1703" verbeterd en sterk uitgebreid op-nieuw, en nu in boekvorm, uitgegeven.

Bonn heeft meerdere malen belegeringen moeten doorstaan, maar de twee belangrijkste, die met behulp van Nederlandse troepen werden uitgevoerd, vonden plaats in 1689 en 1703. De bekende generaals van Opdam en Menno van Coehoorn hadden in de belegering van 1703 een belangrijk aandeel.

Naar aanleiding van deze belegeringen werden een groot aantal historiepenningen gemaakt, waarvan vele in de loop der jaren in afzonderlijke artikelen en veilingcatalogi werden beschreven. De verdienste van Weiler is, dat hij het gegeven materiaal verzamelde en in één boekje samenbracht.

Na een voorwoord van de schrijver volgen een kort historisch overzicht van de oorlog 1672/-73, de geschiedenis van de belegering van Bonn in 1689, een overzicht van de regeringsperiode van de Keulense keurvorst Joseph Clemens alsmede van de penningen op de belegering van 1689 en een overzicht van de belegering van mei 1703 en van de penningen daarop. Ca. 30 penningen worden afgebeeld en 130 beschreven en van aantekeningen voorzien. Een opgave van gebruikte verzamelingen en literatuur en een zaken- en namenregister completeren het geheel.

Evenals in "Groningen, Münster en Köln" plaatste Hanno Weiler ook nu weer waarde aanduidingen bij de penningen, iets wat bij weinig- of niet-courante stukken immer een slag in de lucht blijft en beter achterwege gelaten had kunnen worden.

Voor geïnteresseerden onder de penningverzamelaars voor dit gespecialiseerde onderwerp zal het boekje zeker in een behoefte voorzien.

- 4 Numismatisches Nachrichtenblatt, Organ des Verbandes der Deutschen Münzvereine. Secr.: Anton Kappelhoff, 297 Emden, Philosophenweg 10, B.R.D.; no. 5, 1973.

Verenigingsnieuws; Personalia; Veilingnieuws; Aankondigingen activiteiten op universitair niveau; Vervalsingen; Bijdragen (Doppeltaler der Stadt Emden - Martin Luther op papieren noodgeld, vervolg); "Staat und Münze" Philippinen; Penningen; Zegels; Nieuw verschenen munten; Literatuur.

idem no. 6, 1973

Verenigingsnieuws; Personalia; Bijdragen betreffende het 5-Markstuk 1973 en het dier op munt en penning; Veilingnieuws; Aankondigingen diverse activiteiten; Muntvondsten; Vervalsingen; Bijdragen betreffende een denarius van Lucius Calpurnius Piso Caesonius en Quintus Servilius Caepio en Martin Luther op papieren noodgeld (vervolg en slot); "Staat und Münze" China; Penningen; Zegels; Brieven van lezers; Nieuw verschenen munten; Literatuur.

-o-o-o-o-o-

MUNTEN EXPOSITIE TE UDEN N.BR.

De numismatische kring "HET LAND VAN RAVENSTEIN" organiseert een tentoonstelling van de munten van Nederland, België en Zuid-Afrika, omvattende dus het zgn. "Nederlandse Taalgebied". Daarnaast munten met componisten als beeldenaar, alsook verschillende andere objecten. De beschouwer krijgt een idee van de evolutie van de Nederlandse munten, zodat het geheel een pedagogisch karakter draagt.

Aanvankelijk wilde men de expositie in een bankgebouw onderbrengen, maar banken zijn op zaterdag gesloten, terwijl er bovendien andere bezwaren bleken te bestaan.

Nu bezit Uden een prachtig modern winkelcentrum waar ook een juwelier zijn bedrijf uitoefent. De winkel is ruim en reeds eerder is daar met groot succes een expositie gehouden over de bewerking van goud tot sieraden. De juwelier, de heer Van der Meyden heeft zijn ruimte, die des nachts goed beschermd is, vrijwillig en gratis aangeboden, terwijl van zijn vitrines gratis gebruik mag worden gemaakt.

De expositie vindt plaats tussen de opening op 14 juli, tot en met zaterdag 1 september 1975. Openingstijden op de gewone winkeluren, dat wil voor Uden zeggen: op dinsdag gesloten. Willen groepen de expositie bezoeken, dan dient men dit vooraf te melden teneinde een afspraak te maken. Adres: Klavecimbellaan 2 te Uden, tel. 04132-5013.

Uden is gelegen tussen Den Bosch-Oss-Nijmegen-Helmond-Eindhoven. De gemeente had na de oorlog 8000 inwoners, thans 27.000 inwoners, zodat wij van een dynamische groei mogen spreken. Uden (naam afgeleid van Wodan!) bestond reeds voordat de Romeinen ons land binnenvielen. Later een allodiale heerlijkheid met Ricolt van Uthen als eerst-bekende "Heer" uit het geslacht der Graven van Kuyk (1190). Deze laatste hadden als soevereine Rijksgraven het muntrecht.

OPSPORING VERZOCHT

Tussen 22 en 25 oktober 1972 werd er door nog onbekende daders ingebroken in het Stedelijk Museum van Zofingue in het kanton Aargau (Zwitserland). Er werd een zeer omvangrijke collectie oude munten en penningen gestolen, waarvan de waarde geschat wordt op een half miljoen Zwitserse Francs. De cultuurhistorische waarde is uiteraard niet in waarde uit te drukken.

Het betreft hier munten en penningen van praktisch alle Zwitserse steden en kantons, die tussen de 14de en 19de eeuw zijn geslagen.

Daar de Zwitserse politie vermoedt, dat de buit naar het buitenland is verdwenen, zijn de politiekorpsen aldaar via Interpol gewaarschuwd. De door de Zwitserse politie opgestelde en aan Interpol gezonden lijst van vermiste stukken is zo uitgebreid, dat hij tot onze spijt uit ruimtegebrek niet geplaatst kan worden.

De redactie van "De Florijn" geeft desgevraagd alle inlichtingen, evenals Interpol, Raamweg 47 te 's Gravenhage (tel. 070-614091), die op haar beurt bij aantreffen van het gestolene ook graag geïnformeerd wil worden.

De muntroof uit het Kasteel Berthoud te Bern, waar wij in "De Florijn" nr. 7 (blz. 140) melding van maakten, is inmiddels gelukkig tot klaarheid gebracht.

VEILING JACQUES SCHULMAN B.V. VAN 28 t/m 30 MEI 1973

De belangstelling voor deze veiling was weer overgroot. Niet alleen Nederlanders, maar ook veel buitenlanders waren aanwezig in de veilingzaal, toen de heer J. Schulman op maandag 28 mei j.l. om 10.00 u. met het veilen aanving. De heer Schulman werd bijgestaan door zijn beide zoons, die elk een deel van de veiling hebben geleid.

De prijzen waren hoog en hier en daar zeer hoog. Nr. 98 uit de catalogus, een dukaton 1671 van Holland naar het ontwerp van C. Adolphi verwisselde voor f 4500,-- (taxatie f 1500,--) van eigenaar. Nr. 201, een vierkante slag van een halve gouden rijder van Friesland uit 1628 deed dat voor f 7000,-- (taxatie f 4000,--). Een dubbele dukaton van Overijssel van 1660 (nr. 218) deed f 5800,-- (taxatie f 1500,--) terwijl nr. 262, een gehelmde rijksdaalder 1589 van de Groninger Omme-landen, f 13.500,-- opbracht (taxatie f 8000,--). Een koperen 1/8 Li-

MUNTHANDEL HABETS

Munten

Van Anrooystr. 7.

Boeken

Penningen

Geleen

Catalogi

Medailles

Tel.: 04494-7810

Albums

Aanbiedingslijsten sturen wij op verzoek gratis.

Nederlands leverancier Coinholders en accessoires

vire 1795 van Zeeland, nr. 293, bracht het tot f 3700,-- (taxatie f 750,--) en het bekende stuivertje 1848 van Willem II, nr. 381, ging deze keer voor f 7500,-- weg (taxatie f 5000,--).

Nr. 582, een dubbeltje 1944 te Denver geslagen, ging voor f 4800,-- van de hand (taxatie f 3000,--).

De hoogste prijs, f 115.000,-- werd voor nr. 894 geboden, een Portugese munt van 10 Cruzados van Johannes III 1521-1557 (taxatie f 8500,--). Een dergelijke prijs is nog nooit op een veiling van de firma Schulman voor een munt betaald.

Joao III(1521-1557), ongedateerd goudstuk van 10 Cruzados geslagen te Lissabon. Deze Portugaleser, zoals de Nederlandse benaming luidt, genoot bij kooplieden grote populariteit en werd door vele landen nagevolgd.

(foto met toestemming van de heer Schulman overgenomen uit diens veilingcatalogus nr. 256)

Voor de verzamelaars is het niet prettig, dat ook enkele banken op de veiling kochten, hetgeen van invloed is op het verloop van de prijzen. Bij de penningen ging het rustiger toe, hoewel ook hier enkele stukken hoge prijzen opbrachten, zoals nr. 600, een penning op het overlijden van Hendrik Casimir in 1696, die toegeslagen werd voor f4000,-- (taxatie f 2000,--) en nr. 613, een penning op Willem IV (1747), die gegund werd voor f 3200,-- (taxatie f 1500,--). Beide penningen zijn van goud.

Een penning van 1748 op prinses Caroline (nr.615), eveneens van goud, ging weg voor f 3100,-- (taxatie f 850,--).

Waar, zo kan men zich afvragen, blijft het einde??

Dr. A.J. Bemolt van Loghum Slaterus.

NUMISMATISCHE KRINGEN

Wegens de zomervakantie zijn vele kringbesturen nog niet bijeen geweest, waardoor de agenda's nog niet konden worden vastgesteld. De redaktie wijst er voor de goede orde op, dat op de Federatie-vergadering van mei 1972 is besloten, dat door elk Kringbestuur zgn. correspondenten zullen worden aangewezen, teneinde De Florijn op de hoogte te kunnen houden van de gebeurtenissen (o.a. de agenda) van de Kring.

Vriendelijk verzoek derhalve, uw Kringnieuws te zenden aan:

P.C. Korteweg te Zwolle, ofwel deze te bellen 05200-14739 (op weekdagen liefst tussen 18 en 19 uur).

Alblasserwaard

Deze kring werd opgeheven per 23-5-1973.

Amsterdam

Secretariaat: Keizersgracht 448 te Amsterdam, tel. 020-23 33 80.

Bijeenkomsten op de 2e woensdag van de maand, behoudens uitzonderingen.

Brabant

Secretariaat: Zilvermeeuwlaan 23 te Eindhoven, tel. 040-43 95 20.

Bijeenkomsten op de 2e donderdag van de maand.

Breda (genaamd "De Baronie")

Secretariaat: Leeuwenhof 25 te Breda, tel. 01600-3 38 11

Bijeenkomsten op de 3e donderdag van de maand.

Groningen

Secretariaat: Hertenlaan 69 te Haren, tel. 050-4 50 86.

Agenda : 21 sept.: Ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van Hare Majesteit Koningin Juliana zal dr. A.J. Bemolt van Loghum Slaterus een lezing houden over de in deze periode geslagen penningen.

19 okt. : Ds. de Haan uit Oegstgeest met een lezing over "Godsdienstige spreken op munten".

16 nov. : Programma nog niet definitief vastgesteld.

14 dec. : Jubileumavond 20-jarig bestaan van de kring.

18 jan. : Ledenvergadering - Bijdragen van leden over stukken uit eigen collectie.

Verdere streefdata 1974: 15 februari, 15 maart, 19 april en 17 mei.

Den Haag

Secretariaat: Zeestraat 71B te Den Haag, tel. 070-18 09 57.

Bijeenkomsten afwisselend op de laatste woensdag of de laatste donderdag van de maand.

Hoogeveen

Secretariaat: Dahliastraat 22 te Hoogeveen, tel. 05280-6 55 82.

Ruilavonden op de 2e woensdag van de maand, wijzigingen voorbehouden.

Kampen

Secretariaat: Wilhelminalaan 3 te Kampen, tel. 05202-3380.

Bijeenkomsten op de 2e maandag van de maand in gebouw Burgwal 59 te Kampen, aanvang 19.30 uur.

Het Land van Ravenstein

Contact-adres: Klavecimbellaan 2 te Uden, tel. 04132-5013.

Bijeenkomsten op de eerste maandag van de maand, in Restaurant "Centraal", Kapelstraat 13 te Uden.

Agenda : 4 sept. - "Welke munten waren er in vroeger tijden in het Land van Ravenstein?"

Spreker nog onbekend. De Udense Heemkundekring (plm. 100 leden) wordt ingeschakeld.

2 okt. - Een spreker wordt uitgenodigd.

6 nov. - Voorbereiding Grote Ruilbeurs, die dan op 11 nov. zal plaatsvinden.

Limburg

Secretariaat: Bonnefantien Museum te Maastricht, tel. 043-19300.

Lisse

Contactadres: Grachtweg 45 te Lisse, tel. 02521-13303.

Elke 2e dinsdag van de maand is er ruilbeurs en veiling van ingebrachte munten in de Pauluskerk Ruysshornlaan te Lisse.

Bushalte op 100 m. afstand en groot parkeerterrein.

Munten inbrengen van 7-8 uur.

Noordoostpolder e.o.

Secretariaat: Sternstraat 4 te Zwartsluis, tel. 05208-1803.

Bijeenkomsten op de 3e donderdag van de maand, in het Geref. Centrum te Emmeloord.

Oost-Nederland

Secretariaat: Arnhemsestraatweg 93B te Rheden, tel. 08309-2700.

Bijeenkomsten (behoudens afzonderlijke vermelding) in Hotel 's Gravenhof te Zutphen, aanvang 20.00 uur.

Agenda : 25-9 : Mej. G. van der Meer. Onderwerp Vikingschatten.
30-10: Dr. H.J. van der Wiel, voorz. Kon. Ned. Genootsch. voor Munt en Penningkunde.
27-11: Onderlinge veiling.

Rotterdam

Secretariaat: Burgem. Lefèvre de Montignylaan 190, Rotterdam-3013, tel. 010-18 84 46.

Bijeenkomsten Museum v. Land- en Volkenkunde, Willemskade, Rotterdam.

Twente

Secretariaat: Weverstraat 27 te Overdinkel, tel. 05423-1221.

Bijeenkomsten op de 2e dinsdag van de maand.

Utrecht

Secretariaat: Johan Wagenaarkade 71-I te Utrecht, tel. 030-93 10 51.

Bijeenkomst: 's Rijks Munt Leidseweg 90 te Utrecht, aanvang 19.30 u.

Zeeland

Secretariaat: Diezestraat 57 te Oost-Souburg, tel. 01183-2549.

Bijeenkomsten elke 2e donderdag van de maand, in gebouw "De Schakel", Bachten Steene 14 te Middelburg.

Federatie

De vergadering van de Federatie van Num. Kringen zal plaatsvinden op zaterdag 15 sept. 1973 om 10.30 uur in Hotel Monopole te Amersfoort.

★ MUNTJES ★

Advertentiekosten p.nummer f3,-- p. vier regels van 32 letterspaties. Iedere regel meer f1,--. Bij vooruitbetaling te storten op giro 82.52.34 van Algemene Bank Nederland Zwolle banknr.596928688 t.n.v. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen. Tekst zenden aan P.C. Korteweg, Enkstr.10 Zwolle, tel.05200-14739	G.J.M. Bisselink - NUMISMATIEK Bergherveld 140 's Heerenberg Gld. tel. 08346 - 1007 Op aanvraag zenden wij U gaarne onze prijslijst van Nederlandse en buitenlandse munten.
Numismaat & Kunsthandel "DE SNEEKER VLEGER" J.B. Westerhof Nauwe Noorderhorne 18 - SNEEK tel. 05150-7198. Wij zijn steeds koper van collecties munten, boekwerken en antiekiteiten, in het bijzonder die op de Provincie FRIESLAND betrekking hebben.	Te koop aangeb. Ned. en buitenl. munten, Grieks en Romeins, Faber Geldersesluis 3, Noordeinde post Elburg. Tel. 05252-417.
Munthandel "De Leeuwendaalder" Den Haag (J.H. Evers) Johan van Oldenbarneveltlaan 92A INKOOP - VERKOOP TAXATIES - ADVIEZEN Specialiteit in antieke munten (Grieken en Romeinen) Geopend: wo, do, vr van 13-18 uur en zaterdag van 10 tot 18 uur telefoon: 070 - 55.10.07	Inkoop-Verkoop van munten of inruil v. oude ansichtkaarten Ned. Postz.handel "De Veluwe" Nieuwstr. 66 Apeldoorn, tel. 05760 - 16281
Ik zoek Zeeuwse jetons en penn., en wil alle niet in mijn bezit zijnde stukken ruilen tegen Prov. oude munten en of alle Koninkr. munten. Aanbiedingen met jaartal en kwaliteit m.verm. nr. v.loon. P.J.Davidse, Groentje 10 Domburg.	Verzamelaar zoekt zijn collectie uit te breiden met enkele zilveren rariteiten of -stukken in topkwaliteit uit provinciale-, heerlijke- of stedelijke munt-huizen in de Nederlanden.
Te koop gevraagd: chinese cashmunten en osmaanse of andere munten met arabisch opschrift. M.Th.L.W. Boersma, Boulevard Heuvelink 30, Arnhem. (9)	Brieven met prijsopgave aan: J.Bijmolen, Parallelweg 110-D, Vlaardingen. (9)
	Udema Roden (Dr.) ruimt op zijn doubletten Koninkrijk, eventueel ruilen Napoleontisch of Provinc. Tel. 05908-18683.
	U wenst ook een abonnement op het tijdschrift "De Florijn"? Stort dan f 10,-- op giro 825234 van Algemene Bank Nederland te Zwolle banknr. 59.69.28.688 tnv. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen. Het abonnement loopt van 1 januari tot 1 januari.
	THE COIN & STAMP CENTRE (Mr. & Mrs. J/R. Street) Nr. 13 Centurion House St. John's Street, Colchester ESSEX (England) Tel. 81232 (9)

offsetdrukkerij w. van esch
mandjesstraat 3 zwolle

WENST U MEER TE WETEN

van de achtergronden der munten van het Ned. taalgebied? Verschaf U dan het boek "BEGINSELEN DER NUMISMATIEK". Er zijn tal van

verzamelaars die o zo weinig van die achtergronden kennen!

Uw verzameling wordt boeiender naarmate Uw kennis der numismatiek groeit. Stuur f 15,-- naar GECO, Klavecimbellaan 2 te Uden en U ontvangt het werk franco.

Ook verkrijgbaar bij de munthandelaren Habets te Geleen, Westershof te Sneek, v.d. Berg Hoefkade 87 Den Haag, Broekhaus Kerkstr. 39 te Uden, e.v.a. Ook verkrijgbaar bij Uw boekhandelaar. (9)

Gevraagd: dukaton 1673 geslagen te Enkhuizen 1673, Delm. 1021 in aantrekkelijke conservatie. Tel. 070-24 93 55/19-20 uur. (9)

Verzamelaarsvereniging "De vrije Verzamelaar"-Hoensbroek organiseert in het Gemeenschapshuis te Hoensbroek (op 200 meter van het station gelegen) een Internationale Munten- en Postzegelbeurs op zondag 30 september 1973, van 10 tot 17 uur. Entree f 1,--.

De muntenzaal en de postzegelzaal zijn van elkaar gescheiden. Er is plaats voor 1500 bezoekers Inlichtingen en tafelbespreken: J.W. Gerritzen, Edm. Jasperstraat 3 Sittard, tel. 04490-9096. Bespreek tijdig uw tafel! (9)

ARGENT INTERNATIONAL

EIKENLAAN 23

HARMELEN

TEL. 03483-1947 & 1997

**voor al uw munten en
numismatische literatuur**

i n k o o p - v e r k o o p

'n advies kost u niets

een abonnement op onze prijslijst welke drie keer per jaar verschijnt kost u inclusief porti f 10,— per jaar.

INTERNATIONALE RUILBEURS

VOOR MUNTEN OP DE FLEVOHOF

Na afloop van de Landdag van de Numismatische Kringen Nederland, 31 maart j.l. op de Flevohof, gaf een van onze grootste Numismaten bij het afscheid het volgende commentaar: „WIE WEG GEBLEVEN IS, HEEFT ONGELIJK GEHAD”.

De verzoeken die op de Landdag ons bereikten, de verslagen in „de Florijn” en de „Muntkoerier”, de bespreking die wij in mei met enkele Bestuursleden van de 5 Oostelijke Numismatische Kringen gehad hebben, zijn voor ons doorslaggevend geweest om nogmaals iets in deze geest te organiseren.

Onder het motto „Licht, lucht, ruimte” zal op de Flevohof op

Zaterdag 8 september van 10.00 tot 17.00 uur

een grote

„INTERNATIONALE RUILBEURS VOOR MUNTEN”

gehouden worden.

Om het voor uw huisgenoten ook aantrekkelijk te maken is voor hen een Kook- en Bakdemonstratie door het Productschap voor Vee en Vlees georganiseerd, iets dergelijks door het Nationaal Zuivelbureau en/of Friki.

De kinderen kunnen zich uitleven met een **Puzzeltocht over de Flevohof** waarvoor enkele leuke prijzen beschikbaar zijn. Alle attracties zullen op die dag nog volledig in werking zijn. Voor hen die de Flevohof nog niet kennen, dit zijn de mogelijkheden:

FLEVOHOF

Stichting Nationale landbouwmanifestaties Biddinghuizen Post Dronten O.-Flevoland

1. Hoofdrestaurant, 2. Hoofdpaviljoen, 3. Zuivelpaviljoen, 4. Paviljoen algemene expositie, 5. Veehouderij, 6. Paviljoen van pluimvee & eieren en vee & vlees, 16. Café Carrousel, 7. Paviljoen van aardappelen en suiker, 8. Graanpaviljoen, 9. Champignonkwekerij, 10. Akkerbouwbedrijf, 11. Groentekassen, 12. Tuinbouw-paviljoen, 13. Bloemenkassen, 14. Kinderdorp, 15. Winkelcentrum en informatie, wc-toiletten, H. halte van rondrit over het terrein.

a. vrolijke keuken, b. kegelspel, c. knutselhoek, d. bios, e. schildershuisje, f. studio, g. ballengooien, h. pottenbakkerij, i. bakhuis, j. spookhuis, k. station/speelhoek, l. biggenhotel, m. trein, n. sulkies, miniauto's, wielerved, speel- en dwaaltuin, o. cowboysaloon, p. indianendorp, q. kinderrestaurant „Luilekkerland”, r. schaapskooi, s. ponyrijden, t. maalhuis/bakkerij, u. eendjesvijver, v. kinderboerderij, w. konijnenheuvel, x. volière, y. vijver, z. douane/paspoorten, kleuter-speelplaats, ✱ EHBO.

Dit alles kost U:

Toegang Beurs alleen: f 2,50, aangegeven Ingang.

Toegang Flevohof: f 5,00, kinderen beneden 13 jaar f 2,50, onder 3 jaar gratis.

Handelsvrienden f 10,00 per 2 strekkende meter, betaling voor 1 september. Wij behouden ons het recht voor handelaren **zonder opgaaf van redenen** te weigeren. Reservering voor Handelsvrienden dient te geschieden met insluiting van het verschuldigde Tafelgeld.

Tot op de Flevohof!

Correspondentie-adres:

L. M. Wielhouwer, Meteorstraat 93, Emmeloord, tel. 05270-4822.

A. G. van de Dussen

Hondstraat 5 Maastricht Tel. 043-15119

munten (zowel antieke als moderne);
penningen, eretekenen en numis-
matische boeken

aan serieuze verzamelaars zenden
wij gratis onze maandelijkse prijslijst
en onze literatuurlijst

de floriijn

nederlands tijdschrift voor munten-verzamelaars
uitgave van de federatie van numismatische kringen

november 1973

10

E. TEN KATE IZN.

ANTIQUAIR

ZWOLLE

Sassenstraat 72

Tel.: 05200-15759

oude munten

boeken en catalogi

oude land- en stedekaarten

topografische prenten

antiquiteiten

Mevius & Hirschhorn INTERNATIONAL
AMSTERDAM

UTRECHTSESTRAAT 33, tel. 020-255736-66990
munten, boeken, albums etc.
bankbiljetten, gouden munten

Vertegenwoordigers van talloze uitgevers,
o.a. Whitman, Malter-Westerfield,
Bonanza-Press, Seaby, Spink,
Beckenbauer e.v.a.,
alsmede van „Coindex”.

Munten- en/of boekenlijsten op aanvraag.
Vraag inlichtingen betr. onze
abonnement-service op nieuwe munten met 10 % korting!

NUMISMAAT & KUNSTHANDEL
„DE SNEEKER VLIAGER”

JILLE B. WESTERHOF

munten, penningen,
topografische prenten,
boekwerken, antiquiteiten

tevens bieden wij u een uitgebreide collectie
Nederlandse en Buitenlandse bankbiljetten

Nauwe Noorderhorne 18, Sneek Telefoon 05150-7198, b.g.g. 6866
Maandags gesloten

de florijn

november 1973
nr. 10

nederlands tijdschrift voor munten-verzamelaars
uitgave van de federatie van numismatische kringen

het geheel of gedeeltelijk overnemen van de inhoud, ook in gewijzigde vorm, is verboden, tenzij met schriftelijke toestemming van de redactie.

redactie: P. C. Korteweg, Enkstraat 10, Zwolle, tel. 05200-14739 huis,
(op weekdagen liefst tussen 18 en 19 uur)
ir. J. Koning, T. Kuik, mr. J. R. Voûte,
J. C. v.d. Wis, Kornalijnlaan 64, Groningen, tel. 050-713570 huis

advertenties en abonnementen: T. Kuik, Postbus 39 Kampen, tel. 05202-4180
postgirorekening 82.52.34 van de Algemene Bank Nederland te Zwolle, t.n.v.
T. Kuik, inzake De Florijn te Kampen (banknummer 59.69.28.688)

abonnementsprijs f 10,— per jaar (een abonnement loopt van 1 januari tot 1 januari)
bij buitenlandse abonnementen worden de portokosten in rekening gebracht

verschijnt 5 x per jaar, te weten in januari, maart, mei, september, november
uiterste datum voor opgave advertenties, agenda's en inleveren kopij:
de 1e van de voorafgaande maand.

De abonnementsprijs van De Florijn zal met ingang van 1 januari 1974 niet worden verhoogd.

Deze blijft dus (nu al voor het derde jaar !) o p f 10,— per kalenderjaar.

Aldus is besloten op de Federatievergadering van 15 september j.l.

Wel zullen de advertentie-tarieven worden aangepast, met ingang van het nieuwe jaar.

Hele pagina: per keer f 70,— of f 300,— per jaar

Halve pagina: per keer f 40,— of f 175,— per jaar

Kwart pagina: per keer f 25,— of f 90,— per jaar

Muntjes f 5,— per keer voor de eerste 4 regels en elke regel meer f 1,50.

De Florijn verschijnt 5x per jaar.

★ Abonnementsprijs f 10,— per kalenderjaar.

Losse nummers f 2,50.

Gironummer 82 52 34 van de Algemene Bank Nederland te Zwolle, banknr. 59 69 28 688 t.n.v. T.Kuik inz. De Florijn te Kampen.

CHINESE MUNTEN (slot)

Voor het geval, dat op Chinese munten een datum is aangegeven, dan ontstaat spoedig de wens, deze datum zelf te kunnen berekenen.

Men onderscheidt twee soorten van datering. Ten eerste het jaar van de regeringsperiode en ten tweede het jaar volgens de Chinese kalender. In het eerste geval is de vaststelling van het uitgiftejaar van de munt niet moeilijk, aangezien het begin van een bepaalde periode of dynastie, bekend is.

Moeilijker wordt het, wanneer de tweede manier van toepassing is en de datum door een diersymbool gekentekend wordt. Dan weten de meeste verzamelaars het niet meer. Aan de hand van een tabel is e.e.a. te verklaren.

In de bovenste rij van de kalendertabel zijn in tien hokjes de tien hemelse kalendertekens met de bijbehorende namen te vinden. Daaronder bevinden zich in zes rijen van elk tien hokjes, aansluitend doorlopend, vijfmaal 12 symbolen van de dierenriem, met hun namen.

Wij zullen voor de duidelijkheid een voorbeeld noemen, en zoeken in de tabel het jaar 1964.

Dit komt voor in de eerste loodrechte rij, als het 41-ste jaar in deze 60-jaren cyclus en draagt de naam van Chia-Ch'en-jaar. Chia is de naam van het hemelsteken (bovenste rij nr. 1) en Ch'en is het diertekens.

Beiden tezamen genoemd betekent het jaar 1964.

Ook zegt men wel, het is het "jaar van de draak" (zie de onderste tabel nr. 5) Ch'en = draak.

Staat nu op een bepaalde munt de afbeelding van een tijger, dan weet men daar dus nu wel raad mee.

Wanneer de Nien-Hao van de munt is vastgesteld, dan kent men ook zijn duur, naar Christelijke tijdrekening. Aan de hand van de kalendertabel is dan het betreffende jaar-dierteken op te zoeken. Tevoren moet echter wel het begin van de cyclus vastgesteld worden, dan is het in deze tijd van de regeringsperiode vallende Yin-tijger-jaar, het jaar van de muntuitgifte.

De symboolnaam van een jaar is niet dezelfde naam, onder welke het dier in de Chinese taal of geschrift is te vinden. Hier geldt weer een van de vele tabu's, die het leven van de Chinezen beheerst en ingewikkeld maakt.

5. Oudere munten (Sung-dynastie 960-1127)

In het begin van het jaar 1000 heten de Chinese munten: Ch'ien. Tussen waarde en afmeting bestond er verband.

1 Ch'ien = 25 mm ϕ , 2 Ch'ien = 29 mm ϕ , 3 Ch'ien = 32 mm ϕ ,
5 Ch'ien = 35 mm ϕ , 10 Ch'ien = 38 mm, 100 Ch'ien = 57 mm.

In de Yuan-dynastie was de waarde/grootte-verhouding:

1 Fen (Wen) ca 13 mm ϕ , 2 Fen ca 27 mm, 3 Fen 29-33 mm ϕ ,
5 Fen ca 37 mm, 10 Fen = 1 Ch'ien 41-42 mm, 1 Ch'ien en 5 Fen 57 mm,
2 Ch'ien en 5 Fen 59-70 mm, 10 Liang 116 mm ϕ zijnde de grootste, ooit uitgegeven munt.

1 Ting = 50 Liang.

chinesischer 60 Jahr Kalender.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
甲 chia	乙 J	丙 Ping	丁 Ting	戊 Wu	己 Chi	庚 Keng	辛 Hsin	壬 Jen	癸 Kuei
1. Tzu 子 1864 1924	2. Ch'ou 丑 1865 1925	3. Yin 寅 1866 1926	4. Mao 卯 1867 1927	5. Chen 辰 1868 1928	6. Szu 巳 1869 1929	7. Wu 午 1870 1930	8. Wei 未 1871 1931	9. Shen 申 1872 1932	10. Yu 酉 1873 1933
11. Hsu 戌 1874 1934	12. Hai 亥 1875 1935	13. Tzu 子 1876 1936	14. Ch'ou 丑 1877 1937	15. Yin 寅 1878 1938	16. Mao 卯 1879 1939	17. Chen 辰 1880 1940	18. Szu 巳 1881 1941	19. Wu 午 1882 1942	20. Wei 未 1883 1943
21. Shen 申 1884 1944	22. Yu 酉 1885 1945	23. Hsu 戌 1886 1946	24. Hai 亥 1887 1947	25. Tzu 子 1888 1948	26. Ch'ou 丑 1889 1949	27. Yin 寅 1890 1950	28. Mao 卯 1891 1951	29. Chen 辰 1892 1952	30. Szu 巳 1893 1953
31. Wu 午 1894 1954	32. Wei 未 1895 1955	33. Shen 申 1896 1956	34. Yu 酉 1897 1957	35. Hsu 戌 1898 1958	36. Hai 亥 1899 1959	37. Tzu 子 1900 1960	38. Ch'ou 丑 1901 1961	39. Yin 寅 1902 1962	40. Mao 卯 1903 1963
41. Chen 辰 1904 1964	42. Szu 巳 1905 1965	43. Wu 午 1906 1966	44. Wei 未 1907 1967	45. Shen 申 1908 1968	46. Yu 酉 1909 1969	47. Hsu 戌 1910 1970	48. Hai 亥 1911 1971	49. Tzu 子 1912 1972	50. Ch'ou 丑 1913 1973
51. Yin 寅 1914 1974	52. Mao 卯 1915 1975	53. Chen 辰 1916 1976	54. Szu 巳 1917 1977	55. Wu 午 1918 1978	56. Wei 未 1919 1979	57. Shen 申 1920 1980	58. Yu 酉 1921 1981	59. Hsu 戌 1922 1982	60. Hai 亥 1923 1983

1. Tzu = Ratte	鼠 Shu	7. Wu = Pferd	馬 Ma
2. Ch'ou = Ochse	牛 Niu	8. Wei = Schaf	羊 Yang
3. Yin = Tiger	虎 Hu	9. Shen = Affe	猴 Hou
4. Mao = Hase	兔 Tu	10. Yu = Hahn	鷄 Chi
5. Chen = Drache	龍 Lung	11. Hsu = Hund	狗 Kou
6. Szu = Schlange	蛇 She	12. Hai = Schwein	猪 Chu

W.P.

1 Kauri-schelpje	heette Chung	
4 Kauri-	"	= 1 Ch'ien
16 Kauri-	"	= 1 Miao
64 Kauri-	"	= 1 T'o
80 Kauri-	"	= 1 So

1 Ch'ien wordt ook wel Shu genoemd; 1 Fen of Wen ook wel Cash. Dit verschilt plaatselijk. En laten we niet vergeten, hoe oud en hoe groot China wel is.

Zwolle, 11 maart 1970

P.C.K.

LECTUUR OVER CHINESE MUNTEN

- BRUDIN, J.A.: China, Coins of Wang Mang and the Mantchu Dynasty.
20 p. illustr. Reprinted from The Numismatist 1963. Paper covers. 5,-
- COOLE, A.B.: Coins in China's History. 189 p. illustr. 4th ed.
Mission-Kansas 1965. Cloth. 35,-
- KANN, E.: Illustrated Catalog of Chinese Coins. 476 p. 224 pl.
Reprint New York 1966. Cloth. 90,-
- PATALAS, W.: Chinesische Münzen von ihrem Ursprung bis 1912.
104 p. 52 pl. Braunschweig 1965. Cloth. 20,-
- REMMELTS, A.A.: Chinese Charms and Amulets. 28 p. 62 pl.
Amsterdam 1968. Cloth. 18,-
- REMMELTS, A.A.: Chinesische Käschmünzen. 79 p. illustr.
Amsterdam 1971. Paper covers. 9,60
- SCHJÖTH, F.: Chinese Currency - Currency of the Far East
(Revised by V.Hancock). 126 p. 146 pl., with price supplement.
Reprint Iola-Wisc. 1965. Cloth. 54,-
- WANG, YÜ-CH'ÜAN.: Early Chinese Coinage (Numismatic Notes and
Monographs No.122). 254 p. 55 pl. New York 1951. Paper covers. 20,-
- JORGENSEN, H.: Old Coins of China. Reprinted from The Numismatist. 4,-
- RAMSDEN, H.A.: Modern Chinese Copper Coins. Reprinted from The
Numismatist. 4,-

Bovenstaande boeken zijn vermeld in de boekenlijsten van Schulman, Mevius,
v.d.Dussen.

28

Rs. 28

29

Rs. 29.

30

31

Rs. 31

32

Rs. 32.

Ende der Ch'ing-Dynastie.

Lokale Ausgaben
der Republik
1912 + 1913.

L1.

L2

L3

L4

L5

L5a

L7

b. w.

NUMISMATISCHE DISSONANT

De D.D.R. heeft in 1972 een 5 Mark-stuk uitgegeven, ter nagedachtenis van Johannes Brahms 1833-1897 (zie De Florijn nr. 5 - nov. 1972).

Een stijlvol ontwerp voor een munt: een ode aan deze grote componist. De afgebeelde notenbalk stelt voor de begintonen van het hoornmotief uit de eerste symphonie. Jammer genoeg maakte de medailleur echter een foutje:

er staat e-d-b-g, doch het moet zijn e-d-c-g.

(Voor wie geen muziekinstrument bij de hand heeft: dit motief lijkt op de eerste tonen van het hoofdthema uit het Slavenkoor).

REORGANISATIE RIJKSMUNT

Planning toekomstige productiecapaciteit

In het kader van het moderniseringsproces van 's Rijks Munt is, zo deelde de Minister van Financiën in de toelichting op zijn begroting voor 1974 mee, in de jaren 1963 t/m 1967 in het bijzonder aandacht besteed aan de vernieuwing van de muntzaal. Hierdoor beschikt de Munt over een uitstekend muntpersenpark. Modernisering van de aan de muntslag voorafgaande arbeidsgangen is echter nog niet ter hand genomen, waardoor het bedrijf in sommige onderdelen nog een traditioneel ambachtelijk karakter heeft.

Geconfronteerd met de zich in 1967 ten gevolge van het sterk oplopen van de zilverprijs acuut voordoende noodzaak om op korte termijn een omvangrijke produktie tot stand te brengen van nikkelen guldens en rijksdaalders ter vervanging van de in omloop zijnde zilveren exemplaren, zijn vraagstukken van de veroudering van het produktieproces na 1967 wat op de achtergrond gekomen.

De onderkenning van de wenselijkheid om tot verdere vergroting van de efficiency te komen betekende voorts, dat zoveel mogelijk inzicht verkregen diende te worden in de toekomstige verkeersbehoefte aan circulatiemunt. Hieruit vloeide de instelling van de Muntcommissie 1968

(commissie-Stevens) voort. De uitkomsten van de studie van deze commissie zouden een basis kunnen vormen voor de planning van de toekomstige produktie van munten en daarmee samenhangend voor de planning der in de toekomst nodige productiecapaciteit van 's Rijks Munt.

Het rapport van bedoelde commissie gaf de toenmalige Staatssecretaris geen aanleiding tot het direct nemen van maatregelen; wel werd uitvoering gegeven aan het voorstel van de commissie, de muntcirculatie in

samenwerking met het Staatsbedrijf der P.T.T. te reactiveren, waardoor de noodzaak van de vervanging van onder meer de cent, welke munt volgens de commissie-Stevens als eerste voor vervanging in aanmerking kwam, minder urgent werd. Daarnaast werd in 1971 een departementale werkgroep belast met het uitwerken van aanbevelingen voor een modernisering van het produktieproces van 's Rijks Munt. Het onderzoek leidde onder meer tot de conclusie dat zowel gezien de arbeidsomstandigheden in als de technische bedrijfsonzeker staat van het smelthuis, voortzetting van de werkzaamheden ten behoeve van de produktie van bronzen munten niet meer verantwoord was. Vervanging van de uit 1939 daterende apparatuur door moderne kwam uit bedrijfseconomische overwegingen niet in aanmerking, met name gezien de te hoge minimumcapaciteit en investeringskosten (vermoedelijk een bedrag van f 5 miljoen te boven gaande) in relatie tot het geringe gebruik dat hiervan voor de aanmaak van bronzen muntplaatjes zou kunnen worden gemaakt.

Op grond hiervan besloot de toenmalige Staatssecretaris het smelthuis na de beëindiging van het zilverprogramma 1973 niet meer te gebruiken voor het smelten van koper, tin en zink ten behoeve van de aanmaak van bronzen muntplaatjes. Vermeld dient te worden, dat de nikkel muntplaatjes vanaf de introductie van dit soort munten steeds van derden betrokken worden.

Inmiddels was de Loontechnische Dienst van het Ministerie van Sociale Zaken een onderzoek begonnen naar de urgent geworden vraag of het tot dusverre bij 's Rijks Munt gehanteerde prestatie-beloningssysteem voor uitbreiding in aanmerking kwam.

De resultaten van dit thans - met negatieve conclusies - afgesloten onderzoek bevestigden de door de eerdergenoemde departementale werkgroep bereikte slotsom, dat de produktieproblematiek alleen kan worden opgelost in het kader van een totale reorganisatie van de Munt. Ter voorbereiding hiervan is aan een extern organisatie-adviesbureau een opdracht verstrekt.

In de mede op basis daarvan door te voeren reorganisatie van 's Rijks Munt zal tevens rekening worden gehouden met een toekomstige invoering van een nieuwe muntreeks.

Voor het jaar 1974 wordt derhalve uitgegaan van de sluiting van het smelthuis voor wat de bronzen munten betreft. In dat jaar zal een begin worden gemaakt met een gefaseerde uitvoering van de bedrijfsorganisatorische reorganisatie, aan de hand van de door het externe bureau uit te brengen adviezen. Het jaar 1974 leent zich hier vooral ook voor omdat, gegeven de te verwachten behoefte aan additionele circulatiemunt, voor dat jaar een relatief licht muntprogramma is opgesteld.

Met toestemming overgenomen

uit: Het Orgaan,

Weekblad van de Nederlands Christelijke Bond
van Overheidspersoneel (NCBO).

11 oktober 1973, 27e jaargang, nr. 30.

NIEUW VERSCHENEN MUNTEN

Rubriek verzorgd door A.G. van der Dussen

(door omstandigheden zijn enkele foto's te laat binnengekomen. Deze zijn nu geplaatst aan het eind van dit artikel)

ALGERIJE: Ter gelegenheid van de tiende verjaardag van de Algerijnse onafhankelijkheid werd een zilveren 5 Dinar met het jaartal 1973 uitgegeven. Deze munt, die 12 gram weegt en een diameter heeft van 31 mm., draagt op de voorzijde een boortoren en een korenaar. De tien sterren, die het geheel omgeven, duiden op de tien jaren onafhankelijkheid. Op de keerzijde staat binnen een rand van arabische lettertekens het waardeteken "5".

ANGOLA: In deze Portugese overzeese provincie is een stuk van 5 Escudos met het jaartal 1973 uitgegeven. Deze koper-nikkelen munt, die voor het eerst in 1969 werd uitgegeven en van het gebruikelijke type is, staat nog niet in Yeomans "Current Coins of the World" en Krause/Mishler's "Standard Catalog of World Coins" vermeld, maar is wel reeds opgenomen in de "Weltmünzkatalog" van Günther Schön.

BARBADOS: Dit eiland in de Caraïbische zee, dat in 1970 ter gelegenheid van de officiële opening van "The Caribbean Development Bank" een 4-Dollarstuk uitgaf, heeft nu door de "Franklin Mint" een hele serie (verzamelaars-) munten laten slaan. Of zij echt zullen gaan circuleren, is nog de vraag, wettig betaalmiddel zijn ze wel. Het zijn twee zilveren munten van 10 Dollar en 5 Dollar met op de voorzijde resp. Neptunus en de Schelpenfontein in Bridgetown, vier koper-nikkelen munten van 2 en 1 Dollar en 25 en 10 Cents met op de voorzijden resp. de afbeeldingen van een stuk koraal en enkele Westindische vissen, een vliegende vis, de "Morgan Lewis Sugar Mill" en van een vliegende stern. Voorts zijn er twee bronzen munten van 5 en 1 Cent met de afbeeldingen van resp. de vuurtoren van "South Point" en van een gebroken drietand, het symbool van Barbados. De keerzijden zijn uniform.

uniforme
keerzijde

BULGARIJE: Hier werd een zilveren munt met een diameter van 36 mm. en het jaartal 1973 uitgegeven ter herinnering aan de mislukte opstand in september 1923 van communisten en linkse boeren tegen het bewind van koning Boris III.

DOMINICAANSE REPUBLIEK: Een 5-Centstuk met het jaartal 1972 is in omloop gebracht. Het betreft hier een normale koersmunt.

DUITSLAND - BUNDESREPUBLIK: In West-Duitsland is bekend gemaakt, dat in de komende jaren herdenkingsmunten van 5 DM zullen worden uitgegeven met de volgende onderwerpen:

- Paulskirche in Frankfurt am Main, uitgifte zal plaatsvinden in november/december 1973;
- Deutsches Parlement 1948; uitgifte als voorgaand;
- 25 Jaar Duitse Grondwet (23 mei 1949/1974), uitgifte april/mei 1974;
- 150ste geboortedag Immanuel Kant, uitgifte op 22 april 1974;
- 100ste geboortedag Adalbert Schweitzer 14 januari 1975, uitgifte begin 1975;
- 50-jarige sterfdag Friedrich Ebert (1925), tijd van uitgifte nog niet bekend.

Reeds in omloop zijn 2 stuks nieuwe 2 Mark-stukken met resp. de portretten van Adenauer en Heuss. Zij zullen mettertijd de 2 Mark-stukken van Max Planck vervangen.

DUITSLAND - DEMOKRATISCHE REPUBLIK: Een muntje ter waarde van 5 Pfennige met het jaartal 1972 is in omloop gebracht (Yeoman nr.9).

Tevens verscheen een zilveren 20-Markstuk met de beeltenis van August Bebel, een Duits politicus, die samen met W.Liebknecht oprichter en leider van de Duitse sociaal-democratische partij was. Even-

als dat het geval is met Jean Jaurès in Frankrijk, wordt Bebel zowel door socialisten als door communisten gezien als een van hun grote voormannen uit het verleden. (afb. op blz. 224)

GRIEKENLAND: Een koper-nikkelen munt van 20 drachmai met het jaartal 1973 werd uitgegeven. Op de voorzijde staat o.a. een ruitersstandbeeld. Tevens werden twee aluminium munten in omloop gebracht met het jaartal 1973. Het zijn een 10-Leptastuk met de afbeelding van een drietand tussen twee vissen en een 20-Leptastuk met de afbeelding van een tak met vruchten. (afb. op blz. 224)

HAÏTI: Dit eiland gaf twee kleine FAO-muntjes uit met het jaartal 1973. Het ene heeft een waarde van 20 Centimes, is van koper-nikkel en in een oplage van 1,5 miljoen aangemaakt, het andere muntje is een stuk van 50 Centimes van koper-zink in een oplage van 600.000. Beide muntjes dragen de beeltenis van president Duvalier.

INDIA: In het kader van de hulp aan de Food and Agricultural Organization van de Verenigde Naties en ter gelegenheid van de 26ste verjaardag van de onafhankelijkheid van India, werden twee zilveren munten met een laag zilveragehalte geslagen, n.l. een 20 Rupees van 30 gram en een diameter van 44 mm. en een 10 Rupees van 22,5 gram en een diameter van 39 mm. De legering is 50% zilver, 40% koper, 5% nikkel en 5% zink. Het zijn aantrekkelijke royale munten. (afb. op blz. 224)

IRAK: Deze arabische staat zal ter gelegenheid van de eerste verjaardag van de nationalisering van de oliebelangen een drietal munten gaan uitgeven. Het betreffen hier stukken van 1 Dinar, 500 en 250 Fils.

ISRAËL: Alle munten, geslagen ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Staat Israël zijn nu op de markt verschenen. Zoals reeds eerder in deze rubriek vermeld, was in de aanmuntiging vertraging ontstaan.

ITALIË: De munten van 100, 50, 20 en 5 Lire met het jaartal 1973 zijn in omloop gebracht. De munten zijn identiek aan de Yeomanummers 101, A102a, 103 en 104.

MACAO: Deze Portugese kolonie aan de Chinese kust heeft een nieuwe munt uitgegeven ter waarde van 50 Avos met het jaartal 1973. De munt sluit aan bij de in 1967 uitgegeven nieuwe muntserie.

MAURITANIË: Dit overwegend Islamitische land in Afrika geeft dit jaar voor het eerst eigen circulatiemunten uit. De nationale munteenheid is de U.M., ofwel de Ouguiya, gelijkwaardig aan 5 CFA-francs. De munten hebben een waarde van 1/5, 1, 5, 10 en 20 U.M.

NIEUW-ZEELAND: Hier werd een koper-nikkelen Dollar met het jaartal 1973 in omloop gebracht van het gebruikelijke type.

NOORWEGEN: Met het jaartal 1973 zijn in de serie munten met diermotieven uitgegeven stukken van 5, 10, 25 en 50 øre en van 1 en 2 Kroner. Aan deze serie ontbreken de munten van 1 en 2 øre, die niet meer aangemunt worden en die te zijner tijd, tezamen met de 5 øre, aan het verkeer onttrokken zullen worden.
Het ligt tevens in de bedoeling een nieuwe serie munten in circulatie te brengen met op de voorzijde het wapen van Noorwegen (klimmende leeuw naar links met bijl). Deze serie zal de munten met diermotieven vervangen.

OOSTENRIJK: De derde herdenkingsmunt van dit jaar, een zilveren 50-Schillingestuk ter gedachtenis aan de 100ste geboortedag van Theodor Koerner (1873-1957) is nu ook uitgegeven. Koerner was president van Oostenrijk van 1951-1957. De uitgifte van de eerste twee zilverstukken werd reeds in "De Florijn" nr. 9 aangekondigd.

PAKISTAN: In omloop werden gebracht de koersmunten van het gebruikelijke type met het jaartal 1972 in de waarden 1, 5, 10 en 50 Paise.

SINGAPORE: Hier werd een zilveren 5-Dollarstuk uitgegeven ter herdenking van de "South East Asia Peninsular Games", die in 1973 zullen plaatsvinden. Tevens wordt met de uitgifte van deze munt de opening van het stadion in Singapore herdacht. Op de voorzijde staat het stadion afgebeeld met daarboven zes ineengestrengelde ringen. Eronder staat de waarde aanduiding.
Op de keerzijde staat SEVENTH SEAP GAMES SINGAPORE 1973 rond het wapen.

SUDAN: Een FAO-munt van 50 Ghirsh 1972 van koper-nikkel werd uitgegeven. Het is het gebruikelijke type met de afbeelding van een landbouwer achter een door twee buffels getrokken ploeg.

munten en postzegelhandel

Inkoop - Verkoop - Taxatie

A. ASSINK

Nobelstraat 16 — Utrecht

Tel. 030-315098

DUITSLAND - DEMOKRATISCHE REPUBLIK:

GRIEKENLAND:

INDIA:

-0-0-0-0-

DE MUNTEN-EXPO TE UDEN

Van 14 juli tot 31 augustus l.l. exposeerde de Kring "Het land van Ravenstein" de verzameling van de heer Van Uden met het doel belangstelling te wekken voor de numismatiek.

Het was niet zozeer een "hier is te zien, wat u nog nooit gezien heeft" voor numismaten, maar wel werd gedemonstreerd hoe een verzameling kan worden opgebouwd met een educatief karakter.

Er waren 737 stukken, dubbelzijdig getoond en verdeeld over 3 vitrines. Verder nog twee kasten met literatuur.

Met tal van munten werd de geschiedenis van het geld geïllustreerd.

Het aantal bezoekers was niet gering. Ook de redactie van "De Florijn" gaf acte de présence.

Er werden twee (gratis) catalogi uitgegeven, teneinde de tentoonstelling toe te lichten. Deze catalogi zijn voor de lezers van "De Florijn" te bekomen tegen betaling van de porto voor 't opzenden (f 1,-- te storten op giro 260442 t.n.v. dr. C.L.A. van Uden te Uden N.Br.).

De expositie omvatte zowat alle stukken van Willem I tot en met Juliana, munten van België en Zuid-Afrika (o.a. een cassette munten uit de tijd van Jan van Riebeeck, de stichter van Kaapstad), een bits zijnde een achtste deel van een Spaanse mat en een gouden mohur door de Engelse O.I. Comp. in Zuid-Afrika gebracht.

Verwacht mag worden, dat de tentoonstelling een aanleiding zal zijn, om de numismatiek in "Het Land van Ravenstein" te bevorderen.

H. Wullems,

secr. van de Numism. Kring L.v.R.

BRIEVEN VAN LEZERS

Van notaris H.Welling, Vicarieweg 13 te Vaassen ontving de redactie de volgende brief:

Geachte redactie,

Als waarschuwing voor mede-verzamelaars wil ik graag vertellen wat mij is overkomen.

Ik kocht bij een handelaar (wellicht geen expert, maar mij toch bekend als een fatsoenlijk en redelijk bekwaam vakman) een rijksdaalder 1863; gezien de staat, waarin dit stuk verkeerde (wat slijtage, geen mooie strakke rand, enz.) voor de mijns inziens niet te lage prijs van f 1400,--.

Het randschrift beviel me niet zo erg (wat grof ingeslagen) en daarom stuurde ik dit stuk met enkele andere aanwinsten op naar een erkend expert, mede voor taxatie voor de verzekering.

Bericht terug: de rijksdaalder is vals.

Ik meldde dit aan de handelaar; deze bekeek de munt en zei toen: "Maar

dit is niet de munt die ik u verkocht heb. Ik heb het jaartal en speciaal de "3" van 1863 lang door de loupe bestudeerd om te zien of er soms aan geknoeid was en ik herinner me, dat de "3" op mijn munt een kras had, die ik niet terug zie op de munt, die u mij nu teruggeeft".

Wat moest ik doen ? Mijn woord tegen het zijne, ik de valse rijksdaalder, de handelaar de winst, de altijd plezierige relatie natuurlijk verbroken en mijn plezier als beginnend verzamelaar er goed vanaf.

Ik weet niet of een uwer ook wel eens zo'n ervaring gehad heeft. Ik sta objectief genoeg tegenover het geval om mij te kunnen indenken, dat een verzamelaar de handelaar ook te pakken kan nemen door een gekocht (echt) exemplaar om te ruilen voor een falsificaat en dan de koop ongedaan te maken.

De enige oplossing is, bij elk (duurder) stuk dat u aankoopt, in het bijzijn van de handelaar ofwel een foto te nemen (moeilijk uitvoerbaar) ofwel een beschrijving met hem op te stellen, b.v. "oxidatievlekje boven de "in" van Koninkrijk, oneffenheid aan de rand bij, lange, zeer dunne kras rechts van het wapenschild, enz.

Dus doende kunnen narigheden als hierboven beschreven, voorkomen worden.

Ik weet, dat er een Amsterdamse handelaar is, die bij kostbare stukken een garantiebewijs en een vergrootte foto levert; ook voor exemplaren die u reeds in uw bezit heeft, wil hij een garantiebewijs afgeven, maar wie zegt mij, dat de munt die ik ter afgifte van het garantiebewijs opstuur niet omgewisseld wordt ?

Al met al blijft het toch een onverkwikkelijke geschiedenis.

Met verzamelaarsgroet,

was getekend,

H. Welling

RHEINISCHE MÜNZFREUNDE

Negende bijeenkomst van muntenverzamelaars in Düsseldorf op 11 november 1973, in de Alte Messehalle A.

Inlichtingen: Walter Trapp
4 Düsseldorf 11
Columbusstraat 36 - Tel. 554.34

HOLLEMAN-MUNTEN

Weverstraat 27, Overdinkel-7831

Tel.: 05423-1221

Uitgever: reprints boeken van v.d. Chijs.

Wij zoeken regelmatig betere munten van Nederland, ook provinciaal en middeleeuwen.

Schriftelijke aanbiedingen gevraagd.

Tevens zenden wij U op aanvraag onze prijslijsten.

INTERNATIONALE SAMMLERTAGEN

te Göppingen (Dsl.) van 16 t/m 25 nov. 1973

P R O G R A M M A :

- vrijdag 16 nov. - Bijeenkomst Rusland-numismatici.
- zaterdag 17 nov. - Muntenbeurs en beurs van uurwerken.
- zondag 18 nov. - Muntenbeurs in Plochingen.
- woensdag 21 nov. - Grote postzegelruildag.
Bijeenkomst verzamelaars van bankbiljetten.
- vrijdag 23 nov. - Jonge munt- en postzegelverzamelaars.
- zaterdag 24 nov. - Muntenbeurs Eislingen.
- zondag 25 nov. - Beurs in Geislingen.

Inlichtingen: Wolfgang Schmidt D 7320 Göppingen,
Tannenstrasse 43 tel. 07161 - 71299.

DE MUNTENRUILBEURS OP DE FLEVOHOF

Zaterdag 8 september vond de eerste Muntenruilbeurs op de Flevohof bij Elburg plaats. Vijftien handelaren, de redakties van de Florijn en de Muntkoerier en de organisatoren wachtten met spanning af hoe deze opzet, een beurs voor West-Midden-Oost en Noord-Nederland, zou aflopen. Ondanks het o.i. lage bezoekersaantal, ongeveer 150, was de handel ZEER tot DIK tevreden.

Na afloop van de Beurs hebben wij nog even met enkelen een gesprek gehad; de Beurs werd door hen als zeer geslaagd beschouwd. Door de rustige sfeer kregen de verzamelaars - waaronder vele bekende numismaten - de kans om op hun gemak iets van hun gading te zoeken.

De handelaren verklaarden zich bereid, van deze Beurs een regelmatig terugkerend evenement te maken. Een expositie van de heer J.B. Westers uit Sneek, een glas wijn aangeboden door de Firma Siebrand uit Kampen en de omlijsting van het geheel, werd door de aanwezigen zeer gewaardeerd.

In overleg met de aanwezige handelsvrienden werd de volgende Beurs vastgesteld op

ZATERDAG 24 NOVEMBER 1973

Voor een passende omlijsting zal door de organisatoren weer worden gezorgd.

Aangezien wij op die datum over nog méér ruimte kunnen beschikken is het mogelijk om nog enkele handelsvrienden een plaats toe te wijzen, zij moeten zich dan in verbinding stellen met de organisatie, adres hieronder.

Met dank aan de Kringen, die deze Beurs reeds vermeldde in hun convocatie, verzoeken wij alle Kringen deze Beurs opnieuw onder de aandacht van hun leden te brengen. Het is de moeite waard !

Tot slot nog het volgende:

Het tafelgeld is f 10,-- per 2 strekkende meter.

De entree f 2,50, kinderen f 1,25.

Leden van een Num.Kring, op vertoon van Lidmaatschapsbewijs f 2,--.

Correspondentieadres: L.M.Wielhouwer, Meteorenstraat 93,
Emmeloord, tel. 05270 - 4822.

M. M. VREELAND

Kennedylaan 8
BEEK (Limburg)
Tel. 04402 - 28 13

**MUNTEN
PENNINGEN
ERETEKENS
CATALOGI
POSTZEGELS
BOEKEN
ETC-ETC.**

**LEVERANCIER
M.V. MUNTENALBUMS
MUNTENBLADEN
ZAKBOEKJES
MUNTENHOUDERS
VESTZAKBOEKJES
MINIBOEKJES**

**Nieuw opbergsysteem voor penningen
M.V. Penningalbums-penningbladen 12 vaks
Penninghouders met een vensterdoorsnede van 55 mm**

Depothouders

Groningen:	SMIT, Sluisstraat 142a, Musselkanaal, tel. 05994-2378
Friesland	DE SNEEKER VLIAGER, Jille. B. Westerhof,
en Drenthe:	Nieuwe Noorderhorne 18, Sneek, tel. 05150-7198
Overijssel:	CORBA, Kuipersdijk 113, Enschede, tel. 05420-21898
Gelderland:	DE GLOBE, Nieuwstraat 22, Apeldoorn, tel. 05760-13708
N. Holl.:	C. MUIS, Rosmarijnsteeg 2, Amsterdam, tel. 020-245966
Z. Holl.:	WILHELMINA, J. Vos jr., Graafflorisstraat 23, Rotterdam tel. 010-232581
Utrecht:	A. ASSINK, Nobelstraat 16, Utrecht, tel. 030-315098
N. Brabant	H. J. A. VAN BADEN,
en N. Limburg:	Bisschop Hoensbroeckstraat 59, Venlo, tel. 077-40302
Zeeland:	MUNTENPOST, Nieuwe Burg 23, Middelburg, tel. 01180-5287
Z. Limburg:	F. AERTS, Leeuwstraat 56, Brunsum, tel. 045-254231
België:	NATIONAAL KONTAKT CENTRUM, Hoogpoort 11, Gent, tel. 09-32.9.25735

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

Rubriek verzorgd door J.C. van der Wis

- 1 Paul F. Rynearson: *Byzantine Coin Values*. San Clemente, Californië (USA), 2e editie 1971. Prijs f 29,-- incl. BTW.
Importeur voor Europa: Mevius & Hirschhorn International B.V. te Amsterdam.
-

In aansluiting op het artikel "Waardeaanduiding op Byzantijns kopergeld" van drs. J.P.A. van der Vin in het negende nummer van "De Flo-rijn", zou ik onze lezers willen attenderen op deze catalogus van Byzantijnse munten, waarvan de prijs aantrekkelijker is dan die van de duurdere standaardwerken van J. Sabatier (*Description Generale des Monnaies Byzantines*) en H. Goodacre (*A Handbook of the Coinage of the Byzantine Empire*) voor diegenen onder hen, die niet op dit onderwerp gespecialiseerd zijn en daar ook niet de behoefte toe gevoelen, maar die toch een handig boekje willen hebben voor het determineren van Byzantijns geld.

Het rijk geïllustreerde en 112 pagina's tellende boekje bestaat uit drie gedeelten, die achtereenvolgens in chronologische volgorde de bronzen, de gouden en de zilveren munten van Byzantium behandelen, waarbij ieder hoofdstuk begonnen wordt met een korte inleiding.

Naast de regeringsperiodes van de diverse keizers worden ook de meest gebruikelijke opschriften van hun onderscheidene munten vermeld, alsmede de door hen geslagen muntwaarden in de verschillende muntplaatsen en een summere waarde-indicatie. Bovendien wordt van ieder munttype een zeer duidelijke getekende afbeelding gegeven.

Aan het eerste deel zijn toegevoegd een z.g.n. "Franse millimetertabel" om te bepalen of men met een groot-, middel- of kleinbrons te doen heeft, een lijst van muntplaatsen en munttekens, een opgave van de waarde-aanduidingen op bronzen Byzantijns geld, een vertaling in het Engels van de op dit geld voorkomende Latijnse en Griekse opschriften en een kaart van muntplaatsen.

Aan het derde deel zijn o.a. nog toegevoegd een lijst van muntplaatsen en munttekens op gouden en zilveren munten, een opgave van op Byzantijnse munten voorkomende heiligen, een 15 bladzijden tellende verklarende woordenlijst van m.b.t. antieke munten gebezigde numismatische uitdrukkingen, een uitgebreide bibliografie voor verdere studie en drie fotoplatten, waarop nog eens een samenvatting van de in de bijna 1000 jaar tellende Byzantijnse muntgeschiedenis gebruikte muntwaarden.

Uiteraard biedt deze uitgave geen ruimte voor een historisch overzicht van de muntgeschiedenis van Byzantium en voor varianten. Daarvoor zijn eerdergenoemde standaardwerken benodigd.

Door de eenvoudige opzet van "Byzantine Coin Values" en de voor de minder geoefende verzamelaar gemakkelijker te hanteren getekende illustraties kunnen met behulp van dit boekje de munten uit een cultuurhistorisch belangrijke en interessante periode vlug en doeltreffend gedetermineerd worden.

2. A.A.Rommelts: Chinesische Käschrnünzen. Amsterdam, jaartal van uitgifte is niet vermeld. Prijs f 10,-- incl. BTW.
Uitgever: Mevius & Hirschhorn International B.V. te Amsterdam.

Uit de literatuuropgave bij het artikel over Chinese munten, dat in "De Florijn" nr. 8 begonnen werd en in de volgende nummers werd vervolgd, werd o.a. dit goedkope boekje gekozen, dat volgens de schrijver in zijn korte voorwoord bedoeld is om de verzamelaar in de gelegenheid te stellen op een vlotte manier Chinese cashes te determineren en waarvan het formaat zodanig gekozen is, dat het gemakkelijk naar ruilbeuren e.d. meegenomen kan worden.

Voor ons Europeanen, die de Chinese karakters niet of nauwelijks kunnen lezen, moet bij een dergelijk boekje de nadruk op visuele herkenning worden gelegd.

Aan de ruim 350 getekende illustraties is dan ook de nodige zorg besteed en zij vormen het belangrijkste onderdeel van deze catalogus, die aanvangt met de cashes van keizer Kao Tsu (618-626 na Chr.) van de T'ang Dynastie. Deze keizer voerde de zgn. K'ai-yüan-munten in, die ruim 300 jaar het muntstelsel in China zouden beheersen. Geëindigd wordt met de cashes van de T'ai P'ing-opstand (1812 - 1864 na Chr.).

Bij de afbeeldingen van de onderscheidene munttypen staan vermeld de dynastieën, de namen der keizers en hun regeringsjaren, de namen der perioden waarin die regeringsjaren worden verdeeld, een vertaling van de op de cashes voorkomende karakters en een waardeindicatie in Duitse Marken.

Daar "Chinesische Käschrnünzen" alleen voor het determineren bedoeld is, is er geen verhandeling over de Chinese muntgeschiedenis in opgenomen. Daarvoor verwijst de schrijver naar uitgebreidere en meer kostbare werken.

3. A.A.Rommelts: Chinese charms and amulets. Amsterdam, 1968.
Prijs f 19,-- incl. BTW. Uitgever: Mevius & Hirschhorn International B.V. te Amsterdam.

Tot de vele Chinese kunstvoorwerpen, die een geliefd verzamelobject zijn gaan vormen, behoren ook de vaak op cash-munten gelijkende voorwerpen, die men bij zich droeg tot afweer van boze machten en geesten of tot aantrekking van goede, of die als bewijs van vriendschap weggegeven werden.

Om de lezer een indruk te geven van wat met deze Chinese amuletten wordt bedoeld, is onderstaand een afbeelding uit "Chinese charms and amulets" geplaatst.

vz.: Ch'ü Hsieh Pi 0 = Laat kwade invloeden worden verbannen en kwade middelen worden geweerd, ofwel: Verban verdorvenheid en vermijd het kwade.

kz.: Schildpad, zwaard, slang en de zeven sterren van het sterrenbeeld Grote Beer.

Rommelts heeft er in dit boekje, dat volgens hem het enige moderne, over dit onderwerp in de handel zijnde werkje is, 142 stuks afgebeeld en beschreven en zich bij de keuze daarvan alleen bepaald tot de amuletten met een inscriptie.

Deze inscripties zijn in het Engels vertaald en in vele gevallen door de schrijver van een interessante toelichting voorzien, zodat de lezer ook in zekere mate een beeld krijgt van de Chinese geloofs- en denkwereld.

28 Pagina's tekst en een opgave van geraadpleegde literatuur worden gevolgd door 62 pagina's met getekende illustraties (zie afbeelding hierboven), waaraan alle mogelijke zorg is besteed en die een goede indruk geven van een specialistisch, maar buitengewoon boeiend verzamelobject.

4. A.Pick en R.Richter: Oesterreich - Banknoten und Staatspapiergeld ab 1759. Deel 19 uit de reeks "Die Münze". Berlijn, 1972. Prijs f 11,50 incl. BTW.
Importeur voor de Benelux: Mevius & Hirschhorn International B.V.te Amsterdam.

Op 21 november 1969 was uw recensent in de gelegenheid bij de Numismatische Kring Groningen een voordracht bij te wonen over Nederlands bankpapier, die gehouden werd door de heer P.J.Soetens van de Nederlandse Bank. In zijn verslag in "De Geuzenpenning" van juli 1970 vertolkte de secretaris de mening van de aanwezigen met te concluderen, "dat bankpapier meer interesse bij de verzamelaar verdient dan dit tot nu toe het geval is geweest", een conclusie die nog niets aan juistheid heeft ingeboet.

Wie in bovenvermeld boekje de geschiedenis van het Oostenrijkse papiergeld leest, komt tot de ontdekking, dat de ontwikkeling in Oostenrijk van papieren betaalmiddelen door de vele oorlogen nog stormachtiger is geweest, dan die van het Nederlandse bankpapier en dat het daar, mede door de met die oorlogen gepaard gaande inflaties, nog moeilijker was het vertrouwen van het volk voor papiergeld te winnen dan in Nederland.

Het gelukke uiteindelijk de "Oesterreichische Nationalbank", die in 1816 onder de naam "Oesterreichische National-Zettel-Bank" werd opgericht en aan wiens 150-jarig bestaan in 1966 een Zilveren 50-Schillingstuk werd gewijd, na vele jaren en door talrijke tegenslagen heen een vertrouwensbasis voor de papiergeldcirculatie te leggen. Na een historische inleiding over de ontwikkeling van het papiergeld in de Oostenrijkse landen en een zeer uitgebreide bronnenvermelding volgt een beschrijving van het vanaf 1 november 1759 in omloop gebrachte bankpapier met 301 afbeeldingen en allerlei gegevens omtrent data van eerste uitgifte, voor het papiergeld gebruikte kleuren en formaten en een waardeindicatie in Duitse Markten. Zowel inhoud, plaatwerk en druk van deze 79 pagina's tellende interessante catalogus zijn uitermate goed verzorgd en rechtvaardigen de prijs van dit boekje alleszins.

5. Hans Meyer: Kurzgefaszte Einführung in die Münzkunde der Antike. Berlin 1970. Prijs f 3,-- incl. BTW.
Importeur voor de Benelux: Mevius en Hirschhorn Int. B.V. te Amsterdam.

Dit 45 pagina's tellende geïllustreerde boekje is samengesteld uit in het Duitse tijdschrift "Die Münze" gepubliceerde artikelen. Deze bundel opstellen is bedoeld aan verzamelaars, die niet ingevoerd zijn in de numismatische geschiedenis van de Griekse wereld, het Romeinse en het Byzantijnse Rijk, een algemeen overzicht daarvan te geven. Het is ondoenlijk 19 eeuwen muntgeschiedenis in een zo kort bestek samen te vatten, zonder daarbij de nodige concessies te doen. De schrijver heeft zich dan ook moeten beperken tot een aantal hoofdzaken. Het resultaat is een aanvaardbaar en onderhoudend verhaal, wat vooral voor jeugdige en/of beginnende verzamelaars erg geschikt is, mede door de eenvoudige taal en opzet en de vele nuttige adviezen, die in de tekst zijn opgenomen.

**munten
penningen
oude landkaarten
antiek
inkoop-verkoop**

**uitgebreide muntlijst
verschijnt begin februari**

H. J. HUIZINGA

Markt 20
Delft
Telefoon 015-122022

6. Heinz Dietzel: Die Münzen Rumäniens ab 1859. Anhang: Die Banknoten Rumäniens. Berlijn 1973. Prijs incl. BTW. f 3,75.

Importeur voor de Benelux: Mevius en Hirschhorn Int.B.V. te Amsterdam.

In de reeds meer dan 30 boekjes tellende serie Dietzel-catalogi van moderne munten is bovenvermelde catalogus verschenen.

Eerder verschenen catalogi van de meeste Europese landen, Palestina en Israël, Canada, Japan en de landen van Zuidelijk Afrika.

De Dietzel-catalogi genieten in Nederland, getuige de verkoopcijfers, al geruime tijd een grote populariteit. Het kleine formaat en de lage prijs zullen daar zeker debet aan zijn.

Hoewel in 1859 in de Balkan de nieuwe natie Roemenië werd gesticht, duurde het nog tot 1867, alvorens de eerste munten werden geslagen. De eerste bankbiljetten dateren van 1877. Het jaartal in de titel is derhalve enigszins misleidend.

In het eerste deel van deze catalogus worden de diverse munttypen op 2/3 grootte afgebeeld onder vermelding van jaartal, metaalsoort en een waardeindicatie in drie kwaliteitsklassen. Dan volgt een tabelarisch overzicht van alle jaartallen, muntwaarden, muntplaatsen, op-lagen en een waardeindicatie voor zeer fraaie exemplaren.

Na een kort overzicht van de Roemeense geschiedenis worden de bank-biljetten beschreven en afgebeeld.

7. Günter Schön: Weltmünzkatalog XX. Jahrhundert. München. Vijfde verbeterde en uitgebreide druk, 1973. Prijs incl. BTW. f 21,--.

Importeur: Mevius en Hirschhorn International B.V. te Amsterdam.

Tot de Europese tegenhanger van Yeomans "A Catalog of Modern World Coins" en "Current Coins of the World" en de "Standard Catalog of World Coins" van Krause en Mishler (zie deze rubriek in resp. "De Florijn" nr. 4 en 6) kan de "Weltmünzkatalog" van Günther Schön gerekend worden, met dien verstande, dat de laatste tot 1900 teruggaat en de eerste tot 1850.

In deze catalogus worden alle officiële aanmuntingen beschreven van 1900-1974. 8236 munten van meer dan 300 landen zijn er in opgenomen, terwijl ruim 2300 ervan zijn afgebeeld.

Deze 1014 pagina's dikke catalogus begint met een inhoudsopgave, een inleiding, een opgave van gebruikte afkortingen, toelichtingen bij de kwaliteitsaanduidingen en prijzen en een lijst van adressen van instellingen, die de munten van de diverse landen slaan en/of distribueren, dit laatste om de verzamelaar in staat te stellen rechtstreeks munten uit het buitenland te betrekken.

Dan volgt de eigenlijke beschrijving van de munten, bij elk land voorafgegaan door een afbeelding van het officiële staatswapen en wat interessante gegevens van dat land.

Vermeld worden de muntwaarden, het muntmetaal, de jaartallen waarin werd aangemunt en een prijsindicatie voor prachtige exemplaren. Bij

dit laatste is de schrijver ervan uitgegaan, dat de moderne munten van deze eeuw eigenlijk alleen in prachtige conservatie behoren te worden verzameld.

Bij vele herdenkingsmunten worden de beweegredenen vermeld, die tot de aanmunting hebben geleid.

De nummering van de munten sluit niet aan bij die van Yeomans werken. De schrijver heeft daarmee duidelijk de pretentie een op zichzelf staand standaardwerk te hebben samengesteld. Als zodanig wordt de "Weltmünzkatalog" ook door een aantal schrijvers aanvaard en aangehaald.

Naast de bladzijdenummers staan ook de namen van de landen gedrukt, die op die bladzijden worden behandeld. Dit vergemakkelijkt het hanteren van dit lijvige boekwerk.

De gegevens in deze catalogus maken een betrouwbare indruk; zowel druk als plaatwerk zijn goed verzorgd.

Zonder toe te geven aan chauvinisme t.a.v. Europese produkten kan gesteld worden, dat de "Weltmünzkatalog" een waardig tegenhanger van voornoemde werken van Yeoman en Krause/Mishler is en derhalve ruime aandacht verdient.

8. Boekenlijst A.G. van der Dussen B.V., Hondstraat 5 te Maastricht. Oktober 1973.

Samen met de muntenprijslijst van de maand oktober verzond de firma van der Dussen een nieuwe boekenlijst, die ieder jaar weer wordt samengesteld. De lijst, die er keurig verzorgd en overzichtelijk uitziet, bevat ruim 350 titels van numismatische werken, naar land en onderwerp gerangschikt.

Trouwe lezers van deze rubriek, die de prijslijsten van de firma van der Dussen niet ontvangen, maar toch geïnteresseerd zijn in deze boekenlijst (en welke rechtgeaarde verzamelaar is dat niet !?), kunnen op verzoek er één gratis toegezonden krijgen.

JACQUES SCHULMAN N.V.

Keizersgracht 448
Amsterdam-C
tel. (020)-233380

Sinds 1880 handelen wij in
munten, penningen, eretekenen en
boeken over de numismatiek.
Archeologische voorwerpen.
Veilingen - prijslijsten - taxaties -
inkoop - verkoop

9. De Geuzenpenning, driemaandelijkse uitgave van het Kon. Ned. Genootschap voor Munt- en Penningkunde en de Vereniging voor Penningkunst. Secr.: J.Schulman, Keizersgracht 448, Amsterdam-C.
23e jaargang no. 3, juli 1973
-

J.P.A.v.d.Vin: 4 x Heraclius; Bestuursmededeling van het bestuur van de Vereniging van Penningkunst ter begeleiding van de bijgesloten geïllustreerde catalogus van door de Vereniging sinds 1926 uitgegeven penningen; M. van den Brandhof: In memoriam Dr.J.W.A. van Hengel; H.Enno van Gelder: Muntvondst Wijk-bij-Duurstede II; H.H.Z.: Een zeldzaam jubileum (van Dr.A.J.Bemolt van Loghum Slaterus); Prof. Dr.H.F.Linskens: Botanische penning; Valse rijksdaalder uit het jaar 1600; Erepenning voor Dr.H.Enno van Gelder; Verslag voorjaarsvergadering 1973 van het Genootschap; Publikaties; Nieuws van de Vereniging voor Penningkunst; Korte verslagen van de bijeenkomsten van de Numismatische Kringen.

- 10 Numismatisches Nachrichtenblatt, Organ des Verbandes der Deutschen Münzvereine.
Secr.: Anton Kappelhoff, 297 Emden, Philosophenweg 10, B.R.D.;no.7, 1973.
-

Verenigingsnieuws; Personalialia; "Berichte" (Münzfundpflege in Hessen en Eine weitere bislang unbekannte Probeprägung; Aankondigingen betreffende nieuwe 2 DM-stukken en het Internationale Congres voor Numismatiek in Washington; Muntvondsten; Bijdragen (Die Marsyasdarstellung auf dem Denar des Lucius Marcius Censorius); "Staat und Münze" Hongkong, Macao en Kiautschou; Penningen; Nieuw verschenen munten; Literatuur.

Idem, no. 8, 1973.

Personalialia; Veilingnieuws; Aankondigingen numismatische bijeenkomsten; Muntvondsten; Vervalsingen; Bijdragen (Zwei Taler der Stadt Köln en Streifzug durch die ungarische Münzgeschichte); "Staat und Münze" Taiwan, Mongolië; Penningen; Zegels; Literatuur; Nieuw verschenen munten.

Idem, no. 9, 1973.

Verenigingsnieuws; Personalialia; "Berichte" (Wetterbewerb zur Ausprägung einer 5 DM-Gedenkmünze "25 Jahre Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland"; Ausstellung in Ost-Berlin); Aankondigingen van lezingen aan universiteiten en ruilbeurzen; Bijdragen (Das erste Porträt auf einer Münze; Streifzug durch die ungarische Münzgeschichte); "Staat und Münze" Japan, Korea, Zuid-Korea, Noord-Korea; Penningen op Chopin; Zegels; Nieuw verschenen munten; Literatuur.

- 11 Die Münze (Informationsblatt für Münzensammler und solche, die es werden wollen) Jaargang 4, nr. 9, september 1973.
Redaktie Hans Meyer, 519 Stolberg, Schwarzer Weg 2.

Über das Erkennen von älteren deutschen Münzen, Auflösen der Inschriften; Münzen der Römer: Die Prägungen der Münzmeister; Probemünzen der Volksrepublik Polen; Kärnten - ein lohnendes Urlaubsziel für den Münzensammler; Kampf den Fälschungen; Münzenfunde; Abstempelung deutscher Banknoten in Ostbelgien; Die vielerlei Möglichkeiten Papiergeld zu sammeln; Für den Medaillensammler; Nieuwe literatuur; Mededelingen.

- 12 Seaby's Coin and Medal Bulletin (B.A.Seaby Ltd., Audley House, 11 Margaret Street, Oxford Circus, London W1 NSAT), Nr. 659, Juli 1973.
-

M.Dolley: The Reverse Legend of Mary Tudor's Gold-A Neglected Numismatic Innuendo; A.F.Amann: Thomas Coram, Philanthropist; List of Royal Mint Records; R.N.P.Hawkins: Dictionary of makers of British Nineteenth Century Metallic Tickets and Checks, supplement; Facts and Figures.

MUNTHANDEL HABETS

Munten

Van Anrooystr. 7.

Boeken

Penningen

Geleen

Catalogi

Medailles

Tel.: 04494-7810

Albums

Aanbiedingslijsten sturen wij op verzoek gratis.

Nederlands leverancier Coinholders en accessoires

DE NUMISMATISCHE KRINGEN

Amsterdam

Secretariaat: Keizersgracht 448 te Amsterdam, tel. 020-23 33 80.
Bijeenkomsten op de 2e woensdag van de maand, behoudens uitzonderingen.

Brabant

Secretariaat: Zilvermewuilaan 23 te Eindhoven, tel. 040-43 95 20.
Bijeenkomsten op de 2e donderdag van de maand.

Breda (genaamd "De Baronie")

Secretariaat: Leeuwenhof 25 te Breda, tel. 01600-3 38 11.
Bijeenkomsten op de 3e donderdag van de maand.

Groningen

Secretariaat: Hertenlaan 69 te Haren, tel. 050-4 50 86.
Agenda : 16 nov.: De heer A.Kappelhoff uit Emden, lezing.
13 dec.: De heer Gerritsen uit Enschede: Engelse tokens.
18 jan.: Ledenvergadering-Bijdragen van leden over stukken uit eigen collectie.
Verdere streefdata 1974: 15 febr., 15 mrt., 19 april en 17 mei.

Den Haag

Secretariaat: Zeestraat 71B te Den Haag, tel. 070-18 09 57.
Bijeenkomsten afwisselend op de laatste woensdag of de laatste donderdag van de maand.

Hoogeveen

Secretariaat: Dahliastraat 22 te Hoogeveen, tel. 05280-6 55 82.
Ruilavonden op de 2e woensdag van de maand, wijzigingen voorbehouden.
Agenda : 15 nov.: De heer Schulman met lezing annex veiling, alleen voor leden.
12 dec.: Onderlinge veiling.
8 jan. 1974: Jaarverslag. Onderlinge veiling.
13 febr.: Prof. A.N.Zadoks-Josephus Jitta.

Kampen ("Moneta Campensis")

Secretariaat: Wilhelminalaan 3 te Kampen, tel. 05202-3380.
Bijeenkomsten op de 2e maandag van de maand in het gebouw Burgwal 59 te Kampen, aanvang 19.30 uur.
Agenda : 12 nov.: Vijf leden uit onze kringen spreken ieder vijf minuten over munten uit hun verzameling.
10 dec.: De heer W.K.de Bruyn uit Utrecht spreekt over 28 stuiverstukken met dia's.
14 jan. 1974: De heer J.Schulman uit Amsterdam, kleine veiling alleen voor leden. Bestuursverkiezing.
11 febr.: Quiz of hersengymnastiek.
11 mrt.: Dr.Ir. M.van den Brandhof, rijksmuntmeester, over muntvervaardiging vroeger en nu.
8 apr.: Dr. A.J.Bemolt van Loghum Slaterus uit Amsterdam.
13 mei : Dr. H.Mook uit Groningen: Van betaalmiddel tot verzamelstuk.
10 juni: Feestelijke sluitingsavond.

Het Land van Ravenstein

Contact-adres: Klavecimbellaan 2 te Uden, tel. 04132-5013.
Bijeenkomsten op de eerste dinsdag van de maand, in Restaurant "Centraal", Kapelstraat 13 te Uden.

Agenda : 6 nov.: Voorbereiding Grote Ruilbeurs, die dan op 11 nov. zal plaatsvinden.
4 dec.: Deze tweede dinsdag der maand wordt overgeslagen met het oog op de St.Nicolaas-viering.
8 jan. 1974: "De muntgeschiedenis van België". Spreker: de heer C.L.A.van Uden.

Limburg

Secretariaat: Bonnefanten Museum te Maastricht, tel. 043-19300.

Lisse

Contactadres: Grachtweg 45 te Lisse, tel. 02521-13303.

Elke 2e dinsdag van de maand is er ruilbeurs en veiling van ingebrachte munten in de Pauluskerk Ruysshornlaan te Lisse.

Bushalte op 100 m. afstand en groot parkeerterrein.

Munten inbrengen van 7-8 uur.

Noordoostpolder e.o.

Secretariaat: Sternstraat 4 te Zwartsluis, tel. 05208-1803.

Bijeenkomsten op de 3e donderdag van de maand, in het Geref. Centrum te Emmeloord.

Agenda: ma. 19 nov.: Mej.drs. G.v.d.Meer uit Den Haag: Vikingschat-ten.

za. 24 nov.: Ruilbeurs op de Flevohof.

do. 20 dec.: Onderlinge veiling en/of ruil.

ma. 21 jan.: Dr. H.Enno van Gelder uit Den Haag: onderwerp nog niet bekend.

Oost-Nederland

Secretariaat: Arnhemsestraatweg 93B te Rheden, tel. 08309-2700.

Bijeenkomsten (behoudens afzonderlijke vermelding) in Hotel 's Gravenhof te Zutphen, aanvang 20.00 uur.

Agenda : 27 nov.: Onderlinge veiling.

29 jan. 1974: Mr. R.A.Rueb uit Velp: munten van een onbekend vorstenhuis.

26 febr.: Veiling fa. Schulman, alleen voor leden.

26 mrt.: Ds. A.de Haan uit Oegstgeest: religieuze spreuken op munten.

30 apr.: Dr. H.H.Zwaga te Amsterdam: griekse munten.

28 mei: Gemeenschappelijke bijeenkomst van de kringen Oost-Nederland, Twente, Kampen, N.O.P. en Hoo-geveen. IJsselhotel Deventer.

Rotterdam

Secretariaat: Burgem. Lefèvre de Montignylaan 190, Rotterdam-3013, tel. 010-18 84 46.

Bijeenkomsten Museum v. Land- en Volkenkunde, Willemskade, Rotterdam.

Twente

Secretariaat: Weverstraat 27 te Overdinkel, tel. 05423-1221.

Bijeenkomsten op de 2e dinsdag van de maand.

Utrecht

Secretariaat: Johan Wagenaarkade 71-I te Utrecht, tel. 030-93 10 51.

Bijeenkomst: 's Rijks Munt Leidseweg 90 te Utrecht, aanvang 19.30 u.

Zeeland

Secretariaat: Diezestraat 57 te Oost-Souburg, tel. 01183-2549.

Bijeenkomsten elke 2e donderdag van de maand, in gebouw "De Schakel", Bachten Steene 14 te Middelburg.

Agenda : 8 nov.: Lezing door dhr. C.J.Holtslag over:
Kon. en Feodale muntslag in Frankrijk.
13 dec.: Lezing door dr. H.Enno van Gelder over:
Num. van het Kon.
10 jan. 1974: Ruilbeurs.

Federatie

De vergadering van de Federatie van Numismatische Kringen in Nederland zal worden gehouden op zaterdag 9 maart 1974 in Hotel Monopool, tegenover het station te Amersfoort, aanvang 10.30 uur.

Landdag

De komende Landdag te organiseren door de Federatie van Numismatische Kringen in Nederland zal in 1974 worden gehouden in Kampen op zaterdag 20 april 1974. Nadere gegevens volgen in het januari-nummer.

-0-0-0-0-

ARGENT INTERNATIONAL

EIKENLAAN 23
HARMELEN
TEL. 03483-1947 & 1997

**voor al uw munten en
numismatische literatuur**

i n k o o p - v e r k o o p

'n advies kost u niets

een abonnement op onze prijslijst welke drie keer per jaar verschijnt kost u inclusief porti f 10,— per jaar.

- MUNTJES -

Advertentiekosten p.nummer f5,-- p. vier regels van 32 letterspacies. Iedere regel meer f1,50. Bij vooruitbetaling te storten op giro 82.52.34 van Algemene Bank Nederland Zwolle banknr.596928688 t.n.v. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen. Tekst zenden aan P.C. Korteweg, Enkstr.10 Zwolle, tel.05200-14739	G.J.M. Bisselink - NUMISMATIEK Bergherveld 140 's Heerenberg Gld. tel. 08346 - 1007 Op aanvraag zenden wij u gaarne onze prijslijst van Nederlandse en buitenlandse munten.
	Te koop aangeb. Ned. en buitenl. munten. Grieks en Romeins, Faber Geldersesluis 3, Noordeinde post Elburg. Tel. 05252-417.
Numismaat & Kunsthandel "DE SNEEKER VLIAGER" J.B. Westerhof Nauwe Noorderhorne 18 - SNEEK tel. 05150-7198. Wij zijn steeds koper van collecties munten, boekwerken en antiekiteiten, in het bijzonder die op de Provincie FRIESLAND betrekking hebben.	Inkoop-Verkoop van munten of inruil v. oude ansichtkaarten Ned. Postz.handel "De Veluwe" Nieuwstr. 66 Apeldoorn, tel. 05760 - 16281 Udema Roden (Dr.) ruimt op zijn dubletten Koninkrijk, eventueel ruilen Napoleontisch of Provinc. Tel. 05908-18683.
Munthandel "De Leeuwendaalder" Den Haag (J.H. Evers) Johan van Oldenbarneveltlaan 92A INKOOP - VERKOOP TAXATIES - ADVIEZEN Specialiteit in antieke munten (Grieken en Romeinen) Geopend: wo, do, vr van 13-18 uur en zaterdag van 10 tot 18 uur telefoon: 070 - 55.10.07	WENST U MEER TE WETEN van de achtergronden der munten van het Ned.taalggebied? Verschaf u dan het boek "BEGINSELEN DER NUMISMATIEK". Er zijn tal van verzamelaars die o zo weinig van die achtergronden kennen! Uw verzameling wordt boeiender naarmate uw kennis der numismatiek groeit. Stuur f 15,-- naar GECO, Klavecimbellaan 2 te Uden en u ontvangt het werk franco. Ook verkrijgbaar bij de munthandelaren Habets te Geleen, Westerhof te Sneek, v.d. Berg Hoefkade 87 Den Haag, Broekhaus Kerkstr. 39 te Uden, e.v.a. Ook verkrijgbaar bij uw boekhandelaar. (10)
Ik zoek Zeeuwse jetons en penn., en wil alle niet in mijn bezit zijnde stukken ruilen tegen Prov. oude munten en of alle Koninkr. munten. Aanbiedingen met jaartal en kwaliteit m.verm. nr. v.Loon. P.J.DavidsemGroentje 10 Domburg.	U wenst ook een abonnement op het tijdschrift "De Florijn"? Stort dan f 10,-- op giro 825234 van Algemene Bank Nederland te Zwolle banknr. 59.69.28.688 tnv. T.Kuik, inzake De Florijn te Kampen. Het abonnement loopt van 1 januari tot 1 januari.
" R A T E L " Braille-tijdschrift voor de visueel gehandicapte munt- en penningverzamelaar. Indien u de uitgave van "Ratel" wilt steunen: postgiro 24.24.500 tnv. Adm. Ratel, Planetenlaan 22 Haarlem (a.u.b. vermelden: éénmalige of jaarl. bijdrage (X))	offsetdrukkerij w van esch mandjesstraat 3 zwolle

Muntenhandel

A. J. VAN DEN BERG

Hoefkade 87
Den Haag
Tel. 601382-070

**Inkoop van Munten, Penningen, Bankpapier, Ridderorden en
Boeken over deze onderwerpen.**

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.

AMSTERDAM
Herengracht 434-440
Kasuren 8.30—16.00 uur

**Aan- en verkoop van
gouden en zilveren munten,
goudstaafjes, goudbaren.**

**Op aanvraag zenden wij u gaarne onze regelmatig
verschijnende prijslijsten en bulletins toe.**

Bestellingen en inlichtingen: 020 - 292284
020 - 292276
020 - 292286
020 - 292287

CORBA Int.

MUNTHANDEL

*
*

ENSCHDEDE (centrum)
Kuipersdijk 113A-115
Tel. 05420-21898

A. G. van der Dussen

Hondstraat 5 Maastricht Tel. 043-15119

munten (zowel antieke als moderne);
penningen, eretekenen en numis-
matische boeken

aan serieuze verzamelaars zenden
wij gratis onze maandelijkse prijslijst
en onze literatuurlijst